

Nulli: non omnibus. **P**ares: laus est unionibus. **N**on pueros. s. peto ut putabas: sed uniones: & ita risum mouet.

Daphnonas: Diuitis auaritiā deridet: qui locum amœnū parauerat arboribus: portibus: balneis: riuulis aquarum: nusquā aperta cœnatione amicis. locum igitur pulchrū habebat ad nō habitandū: cum nec dormiret illic nec cœnaret. **D**aphnōes: loca lauro cōsita: dicuntur latine laureta. Solus habes: superas alios lauretis. uel solus habes: quia hæc non communicas cū amicis:

quos cœna nō accipis: ut supra
Omnia solus habes. Iuuenalis:
Gentis uitio nunquā partem ami-
cū Solus habet. platani ad um-
bram tñ serebant. **C**yparissos: cupressos: cyparissus cupressum significat: nā in delitiis erat cupressus quæ uariis animalium figuris formabat. **N**ō unius balnea: nō priuata sed magnitudie prope publica. **S**tat: erecta est cœtenis columnis sustentata.

Onyx: lapis onichites: qui in pavementis & thermis erat preciosus. onyx pavementum ex onichite lapide. **H**ippodromos: spatium est quo equi cursus exercetur hippos græce latine significat equum dromos cursū hic accipit locū spatiosum quo currens equus possit euagari.

Ungula fugax. i. ungula celeris. **U**bique sonat: ubique resonat. **U**bique: toto domicilio.

Sed nusquā locus cœnantibus. i. nusquā est cœnatio & nec locus ubi dormias: cū ergo non hæc non habes ubi habitas: erat enim inhospitalis: & amicos non accipiebat mensa.

Tam sæpe: Notat uersutiam hominum suorum: inter quos uir bonus semper decipitur. Fabullus igitur ea causa sæpe decipiebat. **T**yro est. i. semper imperitus tanquam miles nouus inter ueteranos.

Tempora: Ruffus in tumultu celebratur: cuius uxor rapta fuerat: sed ea deserto raptore: redierat ad maritum: hoc totum epigramma non tantum commemorat mortem Ruffi qui raptum Semproniam. **R**eis: clientibus non minus quam poeta. **T**yndaris: Helena. **A**d tuos raptus. i. dum audit te raptam rediisse ad uirum. **A**bsoluit. i. liberat odio. **L**oca læta: id est elysii campi.

Nulli non tua præferat patrona:
Succurras misero precor furori:
Et serues aliquando negligenter
Illos: qui male cor meum perurunt:
Quos & noctibus & diebus opto
In nostro cupidus sinu uidere
Formosos: niucos: pares gemellos:
Grandes: non pueros: sed uniones.

In Habentem amœnas edes.

Daphnonas platanos ac areas cyparissos
Et non unius balnea solus habes.
Et tua centenis stat porticus alta calumnis:
Calcatusque tuo sub pede lucet onyx.
Pulueremque fugax hippodromō uingula plaudit
Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat.
Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam
Nec somno locus est: quam bene nō habitas.

De Fabullo.

Tam sæpe nostrum decipi fabullum
Miraris aule semper bonus homo tyro est.

Ad Semproniam.

Tempora pieria solitus redimire corona
Nec minus attonitis uox celebrata reis.
Hic situs est hic ille tuus semproniam ruffus
Cuius & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in elysio narraris fabulla campo:
Et stupet ad raptus tyndaris ipsa tuos:
Tu melior quæ deserto raptore redisti:
Illa uirum uoluit nec repetita sequi.
Ridet & iliacos audit menelaus amores.
Absoluit phrygium uestra rapina parim.
Accipient olim cum te loca læta piorum

Non aliena: non alieno aīo. Iste amor: Ruffi: quo arsit in te. placet q̄ poti⁹ fuerit rapta a Ruffo q̄ fuerit coniunx. **D**ominam: Proserpinam.

Nummi: In Paternum auarū iocatur: q̄ nihil amicis dabat afferrēs causam per iocū q̄ ipse esset filius rapacitatis: tu inquit poeta nunq̄ fuisti fili⁹ uitii sed pater peritissimus. **C**iuis rarus. i. magni ciues. **L**uci scythici. i. templi Marti: nam uellus aureū. lx. stadiis a regia colchorū: ut scribit Diodorus: in tēplo Martis custodiebat a dracone uigili: quē Medea ueneficiis in gratiā Iasonis necauit: unūquodq̄ templū suum habebat lucum: unde lucum p̄ templo accipimus. Scythicum autem p̄pter Martem: qui thrax & scytha ē: & illic scythæ sunt: unde alibi geticum legimus Martem.

Non erit in stygia notior umbra domo.
Non aliena uidet: sed amat proserpina raptas:
Iste tibi dominam conciliauit amor.

In Paternum.

Nummi cum tibi sint opesque tantæ:

Quantas ciuis habet paterne rarus

Largiris nihil incubasque gaza

Vt magnus draco: quem canunt poetæ

Custodem scythici fuisse luci.

Sed causa ut memoras & ipse iactas

Dira: filius est rapacitatis.

Ecquid tu fatuos rudesque quæris:

Illudas quibus auferasque mentem:

Huic semper uitio pater fuisti.

In Zoilum.

Crine ruber: niger ore: breuis pede: lumie læsus:

Rem magnam præstas zoile si bonus es.

Ad Puellas.

Gratias qui uos dare iubet puella:

Insulsiſſimus improbiſſimusque est.

Gratis ne date: basiate gratis:

Hoc egle negat: hoc auara uendit

Sed uendat: bene basiare quantum est.

Hoc uendit quoque: nec leui rapina

Aut libram petit illa cosmiani.

Aut binos quater a noua moneta

Ne sint basia multa nec maligna:

Nec cluis aditum neget labellis:

Humane facit hoc tamen: sed unum est

Gratis quæ dare basium recusat.

Gratis lingere nec recusat egle.

In Polycarmum.

Aegrotas uno decies aut sapius anno:

uare: unde Soteria dona data amico seruato: & reduci. Papinius carmē: quod p̄ Rutili gallici salute cecinit: Soteria appellauit: hoc quod diximus argumento.

Ecquid quæris. i. cur nō quæris. **I**lludas quibus: idest quos fallas.

Crine: Fieri non potest ut

Aspasi⁹ scribit: ut q̄ oīno

deformis est bonus sit: ex hoc

poeta in zoilum scribit: quē ex

oris deformitate malū esse sus

picat. **L**umine læsus: lusc⁹. s.

Rem magnam facis: nam tan

ta deformitate homines nō so

lent esse boni: mix igitur est si

es bonus.

Gratis: In Eglem meretri

cem quæ cū gratis fellat

ret: basia postea uendebat hūa

ne inqt poeta facit: q̄ magno p̄

cio uēdit basia: ne sæpi⁹ basiet:

cū sit fellatrix. fellatricis. n. of

culū ipurissimū ē. **H**oc: basia

tores. **B**n uēdat. i. magno p̄cio.

Libra cosmiani. i. foliati unguē

ti. **Q**uat binos: a noua mone

ta. i. octo flauios. **B**asia nō mu

ta. i. nō sine lingua inserta. **F**acit

hoc humane: Nā si daret grati

multi basiant: & oris fœtore

offenderentur. **L**ingere. i. fel

lare. alibi: Lingas non mihi.

Aegrotas: In Polycarmū: q̄

ut munera ab amicis exi

geret: sæpi⁹ simulabat se ægro

tare. Nā cōualescētes dona ab

amicis poscebant: quæ diis uo

uerant p̄ salute ea dicebantur

soteria. Nā σωτηρία significat ser

Nocet nobis: quia mittim⁹ loteria. **A**egrota semel. i. morere & absolue uitā una ægro-
tatione: hoc autem dixit ambigue: cum dicere uideatur opto ut in unā tantum ægrota-
tionē incidās: nec sæpius ægrotes: intelligit moriaris.

Vr. Strepit⁹ urbāos & dormiētib⁹ & medicātib⁹ aliquid molestos fuisse Iuue. testat⁹
Alex Vmbritii persona: eodem argumento Mart. hoc scribit afferens cām quare sece-
dat in nomētanum suum: nā prædium illic habuisse ipse sæpe supra testatus ē. Cur pe-

tam. i. accedam **S**icci: aridi &

laborātis inopia aquarū **M**ag-

istri ludi: nā uicinos habebat

magistros: ut alibi idicat **A**er-

rarii: dicunt milites faciētes sti-

pendiū: ærarii item qui æs cus-

dunt ut hic **M**arculi: malleo

li. **N**ummularius: trapezita

latie nummularius: trapezita

græce **O**ciosus: quia i ocio ē.

Massa neroniana: neronianu

argētū intelligit purissimū: ut

arbitror. nā ut Trāquillus scri-

bit in Nerone **E**xegit ingenti

fastidio & acerbitate nummū

asperum: argētū pustulatum:

nā argentum pustulatū: quod

alii codices habent pusulatum

erat purissimū: & pusulla siue

pustula erat bractea argenti pu-

rissimi: ut supra legim⁹: **F**œlix

pusulla siue pustula **D**e phiala

id argentū purissimū insequē-

tia uerba Trāquilli demonstrat

q scribit Nerone exigisse præ-

argentū pusulatum aurū obri-

zon quod ē purissimū sæpi⁹ ex-

coctū in simile igni colorē. **V**el

mēsa neroniana qd placet itel-

ligit mēsam Claudii foenerato-

ris alludēs ad uetus cognomē.

nam Claudii Neronē dicebant.

Mēsa neroniana. i. mensa Claudii: de q añ est locutus:

Oppignerauit inqt annulū mō ad mēsam Claudii **H**ispanæ: aurū ex hispāia allatū rude

i urbe cōflabat cudebaturq; malleis ad ramēta excutiēda. In hispāia tm̄ in balneis quæ ap-

pellabāt chrysoplysia lauabat. **M**alleator: p̄cussor **P**aludis hiberæ. ramēti aurei qd ex

tago hispāiæ mittebat. **T**urba entheata bellonæ: Cybelis i furorē actæ. i. coribātes q nō

cessant a clamore dū sacra faciūt. **T**rūco fasciato. i. tabella: nā naufragi solebāt mēdica

re alligata collo tabella naufraga **R**ogare: mēdicare **J**udæi nem⁹ egeriæ icolētes mēdi-

cabāt **I**nstititor: negociator **M**ercis sulphuratæ. i. lignorū sulphuratoꝝ **L**ipp⁹: ob op⁹

sulphureū **D**āna. i. q̄s posset nūerare q̄tū somn⁹ amittit de suo. **R**ōb⁹ carniē magico lūa

Nec tibi sed nobis hoc polycarme nocet.

Nam quotiens surgis loteria poscis amicos

Sit pudor agrota iam polycarme semel.

Ad Sparsum.

Cur sæpe sicci parua rura nomenti:

Laremque uillæ sordidum petam quæris?

Nec cogitandi spatium nec quiescendi

In urbe locus est pauperi: negant uitam

Ludi magistri mane: nocte pistores:

Aerariorum marculi die toto:

Hinc ociosus sordidam quatit mensam

Neroniana nummularius massa.

Illinc paludis maleator hispanæ:

Tritum nitenti fuste uerberat saxum.

Nec turba cessat entheata bellonæ:

Nec fasciato naufragus loquax trunco

A matre doctus nec rogare iudæus

Nec sulphuratæ lippus institor mercis:

Numerare pigri damna quis potes somni?

Dicet quot ara uerberent manus urbis.

Cum secta colcho luna uapulat rombo:

Tu sparfe nescis ista: nec potes scire.

Mēsa neroniana. i. mensa Claudii: de q añ est locutus:

Oppignerauit inqt annulū mō ad mēsam Claudii **H**ispanæ: aurū ex hispāia allatū rude

i urbe cōflabat cudebaturq; malleis ad ramēta excutiēda. In hispāia tm̄ in balneis quæ ap-

pellabāt chrysoplysia lauabat. **M**alleator: p̄cussor **P**aludis hiberæ. ramēti aurei qd ex

tago hispāiæ mittebat. **T**urba entheata bellonæ: Cybelis i furorē actæ. i. coribātes q nō

cessant a clamore dū sacra faciūt. **T**rūco fasciato. i. tabella: nā naufragi solebāt mēdica

re alligata collo tabella naufraga **R**ogare: mēdicare **J**udæi nem⁹ egeriæ icolētes mēdi-

cabāt **I**nstititor: negociator **M**ercis sulphuratæ. i. lignorū sulphuratoꝝ **L**ipp⁹: ob op⁹

sulphureū **D**āna. i. q̄s posset nūerare q̄tū somn⁹ amittit de suo. **R**ōb⁹ carniē magico lūa

de cælo trahi dicebat ut despumaret herbas patas ad icārationē. **L**ucan⁹: Phœbeq; serena

Nō aliū diris uerborū obsessa uenēis Palluit: præterea: **D**onec suppositas pprior despu-

met in herbas: eo tpe ut mulieres laborāti lunæ succurrerēt æra uerberabāt: sic. n. icanta

tionē ipediri posse putabāt. **I**uue. de loq̄ci mulier: **V**na laborāti possit succurrere lūæ. **R**ō

b⁹ istm̄ magicū erat quo dducta litia rē magicā adiuuabāt. ut supra ex **T**heocriti d̄scrip-

tōe & poetarū n̄orū uerbis recitauim⁹. **C**olcho: magico: pp̄ medcā quæ magicā exercuit.

Quot manus urbis. i. multe & romanae. **P**etilianis regnis: uel de petilia lucanorum metropoli quia illic agrum habuit petilia: Philocrates a Meliboea profugus aedificauit: famenites munierunt. In regnis petilianis in agro petilia: uel de domo Petilii intelligit: quae in summo ianiculo erat. **N**ec maior autumnus. i. nec est maior uindemia: nec plures fructus.

Cursus effedo. i. spatium currendo. i. tu habes gestationem: nam gestatio erat locus ubi gestabant ob ualitudinem: uel de hippodromo ut supra dixit: Puluerem fugax hippodromon ungula plaudit.

Sonus in profundo. i. altus somnus.

Nec dies admissus. i. non tibi est lux nisi quando uolueris apire molestias urbis: quas ne in cubiculo quidem licuit euitare.

Petilianis delicatus in regnis
Cui plana summos despicit domus montes:

Et rus in urbe est: uinitorque romanus.

Nec in falerno monte maior autumnus

Intraque limen clausus effedo cursus:

Et in profundo somnus: & quies nullis

Offensa linguis: nec dies nisi admissus.

Nos transeuntis risus excitat turbæ.

Et ad cubile est roma tedio fessis:

Dormire quotiens libuit: imus ad uillam

Ad Alaudam.

Ancillariolum tua te uocat uxor: & ipsa

Lecticariola est: estis alauda pares.

De Importunis basiatoribus.

Tantum dat tibi roma basiorum

Post annos modo quindecim reuerso:

Quantum lesbia non dedit catullo.

Te uicinia tota te pilosus

Hircofo premit osculo colonus.

Hinc instat tibi textor inde fullo:

Hinc sutor modo pelle basiata:

Hinc menti dominus periculosi:

Hinc defioculus & inde lippus

Fellatorque: recensque cunnilingus.

Iam tanti tibi non fuit redire.

Ad Suum natalem.

Martis alune dies roseam quo lampada primū:

Magnaue syderei uidimus ora dei.

Si te rure coli uiridesque pigebit ad aras.

Qui fueras latia cultus in urbe mihi:

Martis. Natalem in agro celebrat: quem in urbe solebat colere lautius: causam affert quare non sit in urbe hoc die: quia scilicet uelit esse eo die liber: quod in urbe non datur.

Aumne martis: calendae martiae. **R**oseam: phoebeam & solarem. **D**eisyderei. i. huius diuinæ machinae: id est caelum. **V**irides aras: ad cespites incultos & uirides.

Cultus meis calendis: id est die mearum calendarum.

Ancillariorum. Ancillario

Ius dicitur & qui ancillas se

stat: & qui ancillare officium

praestat. **V**xor obiurgans Alau

dam maritum: quod ancillare offi

cium subiret: uel quod ancillas se

statere appellabat eum ancillario

rum: ipsa rem habebat cum lectica

riis: nam & ancillariolus & le

cticariolus nomina sunt serui

lia. **A**laudæ: alludit ad nomen:

cum utrunque sit seruile. **A**lau

da: hic proprium nomen: alibi

est auis nomen: quae nomen de

dit legioni. legionis alaudæ me

minit Suetonio. & Cicerone in Anto

anium: & ad Atticum: & Plinio.

Tantum. Basia saepe dete

status est basiatores: id est

facit nunc cum amicus reuer

sus a basiatoribus dissuauetur.

Vicina: tribules. **O**sculo

hircofo: foetido. **D**efioculus:

cui deest oculus dicitur: ita habet

codex antiquus: alii codices ha

bent dexiolum: hoc est qui

dextrum tantum habet oculum

placet prior scriptura. **L**ippus

utroque oculo stillante. **R**e

cons: qui nuper fuit in opere.

Non tanti: hoc est non debeo

tanti facere reditum: ut haec ue

lis pati.

Vivere: relaxare animum: ut saepe est dictum.

Natali. Eodem argumento deridet eum qui celebret natalem suum laetis & laborio-
sis mensis & sponte tñ laboris suscipiat in accipiendis amicis: q̄tum nollet ferre si
dominus imperaret. **P**allere: anxios esse. **S**abello: amico inuito. **S**accus niuarius: di-
cebat pannus lineus quo niues attenuabant unde refrigerabant uina. Ita loquit in disti-
chis: Attenuare niues norunt & lintea nostra: Frigidior collo non salit unda tuo. attenua-
bat item uinū ut purū esset &
frigidum: de eo hic intelligit.

Liquidum: purū. **S**urgere to-
ta coena. i. usq; ad finem coenae
marmorea erant pauimenta ī
coenationibus.

Versus. Ligurra ut alicuius
precii uideretur solebat ia-
ctare se uereri ne Martialis ali-
qd in se scriberet: cui poeta re-
spondet risu & cōteptu. **V**iu-
dum: q̄ sic īmortale. **D**ignus
hoc metu: scilicet ut scribam ī
te. **P**apilionibus: prouerbiū
est apud Phalaridē: Elephas in-
dus culices negligit. Si laboras
legi: si cupis fieri p̄petuū. **R**u-
di carbone: uaticinatur illi car-
men cito interitū: nam quae
carbone aut creta designantur
cito euanescent. **F**rons hāc: no-
tat eum esse seruilis cōditionis
Notanda: id est nō es dignus ut
de te scribam.

Antiqui Saturnū iuocat
ad saturnale epulum: qd̄
parabat luxuriosissime ob re-
ditum Prisci Terentii: Cuius
supra meminī. **P**rioris mū-
di: id est prioris saeculi. **R**ex:
Saturne. **S**ub quo pigra qui-
es: idem carmen ē apud Ouidi-
um. **R**egale: nimis terribile.
Digna: quia nō cōmitteban-
tur scelera. **S**cisla: euiscerata
usque ad inferos a ratōne & ef-
fossionibus. **E**rat diues: pro-
ducebat omnia. **P**risci: nomē
propriū. **R**eddis: restituis.
Pacifici: q̄ pacē coluit. **S**imi-
lis pompa: id est apparatus ob-
soniorum. **M**acello. s. roma-
no. **L**uxuriet: late expolita sit.

Da ueniam seruire tuis quod nolo calendis:
Et qua sum genitus uiuere luce uolo.

De Sabello.

Natali pallere suo ne calda sabello
Desit: et ut liquidum potet alauda merum.
Turbida sollicito transmittere cecuba sacco
Atque inter mensas ire redire tuas.
Excipere hos illos: et tota surgere coena
Marmora calcantem frigidiora gelu.
Qua ratio est hanc sponte tua perferre patique:
Qua te si iubeat rex dominusque reges.

De Ligurra.

Versus et breue uiuidumque carmen

In te ne faciam times ligurra:
Et dignus cupis hoc metu uideri:
Sed frustra metuis: cupisque frustra:
In tauros libyci ruunt leones:
Non sunt papilionibus molesti.
Quaras censeo si legi laboras:
Nigri fornicis ebriumque poetam:
Qui carbone rudi putrique creta
Scribit carmina: quae legunt cacantes:
Frons hanc stygmate non meo notanda est.

Ad Saturnum.

Antiqui rex magne poli mūdique prioris:
Sub quo pigra quies nec labor ullus erat:
Nec regale nimis fulmen nec fulmine digna:
Scisla nec ad manes: sed sita diues humus.
Latus ad hanc facilisque ueni solennia prisca
Gaudia: cum sacris te decet esse tuis.
Tu reducem patriae sexta pater optime bruma
Pacifici latia reddis ab urbe numae.
Cernis ut ausonio similis tibi pompa macello.
Pendeat: & quantus luxurietur honos.
Quā nō parca manus: largaeq; nūismata mēsa:

Tibi: in tuum honorem. **P**recium: ut maiora merita referantur. **I**lli: prisco. **S**ic: obsecrantis est.

Vincto corduba. In cordubensem poetam qui poetæ carmina recitabat: quod dolet eum surrecitet & nihil de se scribat: quod Martialis pro suo uelit ostentare: in quo par pari referre possit. nam erat malus poeta: rogatque cordubam illius patriam ut eum moneat ne recitet. **V**enaphrum: camparum regio oleo nobilissima. tenet enim in eo principatum: pro-

Quæ saturne tibi pernumerentur opes.
Ut sit his precium meritis & gratia maior:
Et pater & frugi sic tua sacra colit.
At tu sancte tuo sic semper amere decembri:
Hos illi iubeas sæpe redire dies.

Ad Cordubam.

Vincto corduba letior uenafro:
Histræ nec minus absoluta testa:
Albi quæ superas oues galesi:
Nullo murice nec cruore mendax:
Sed tinctis gregibus colore uiuo.
Dic uestro rogo sit pudor poetæ:
Ne gratis recitet meos libellos:
Ferrem si faceret bonus poeta:
Cui possem dare mutuos honores.
Corrumpit sine talione celebs:
Cæcus perdere non potest: quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo:
Nil securius est malo poeta.

De Cinna.

Vincentem roseo facieque comaque ministros
Cinna cocum fecit: cinna gulosus homo est.

Ad Clientes.

Matutine cliens urbis mihi causa relicte
Atria si sapias ambitiosa colas.
Non sum ego cauldicus nec amaris litibus aptus:
Sed piger & senior pieridumque comes.
Ocia me somnusque iuuat: quæ magna negauit
Roma mihi: rideo si uigilatur & hic.

De Phillide.

Formosa phillis nocte cum mihi tota:

pmisit mihi: etiam hic ut in urbe faciebam.

Formosa. In ebrietatem mulieris quæ pluris faciebat uinum quam ullum genus precii: eiusque amphoram petiit a poeta: cum prius ipse esset anxius an libram unguenti: an lanas bæthicas pro coitu daret.

ximum est lictanum non procul: Tertio loco bæthicum Hispaniæ: cum quo de palma certat histrum. **B**landiens poeta cordubæ eius oleum & uenaphrano & histro anteponebat.

Vincto: ferente oleas. **T**esta histra: idest testa olei histri.

Galesi albi: flu. tarentini qui reddit oues candida lana.

Non mendax: quia lanæ bæthicæ non tingebantur. **V**iuo: natiuo. **N**ostro: hispano.

Ferre: scilicet æquo animo.

Mutuos honores: idest uersus: & ego pro meis recitarem.

Securus: quia non timet ut recitetur carmina sua: cum non scribat.

Vincentem. Coci olim conducebantur ex macello. In ualescente autem luxuria inter seruos habebantur: nuper cinna pueri emptum pulcherrimum cocum fecit in quo poeta iocatur: ait enim eum hoc fecisse: quia sit gulosus: & cum uideatur intelligere de cibus condicis intelligit eum tales pueros amare. Gulosus homo est: hoc est uult elegantes pueros solus.

Matutine. Excludit clientem qui mane accesserat & somnum interpellabat: nam & ipse ait ex urbe hac una de cæxi erat ut dormiret. interpellatum fuisse somnum in urbe ipse dixit. **A**mbitiola: quæ delectant isto honore. **L**itibus amaris: idest molestiis: & proprium epitheton est litis. **N**egauit: non

Largā omnibus modis: liberalem omni genere concubitus. **V**trum ne cosmi: tabernæ unguentariæ ut Cosmus. **D**e moneta Cæsaris: idest Domitiâ. i. flauios. **A**mphoram uini: non propter utilitatem precii hoc deridet potius quā propter genus præmii quod ebria poposcerat.

Bis quinquagenis, Amœnus domū cētū milibus emerat: quā miore etiā precio uolebat uendere: sed ut emptorē falleret ingenti ornauerat apparatus: in hunc poeta iocatur.

Breuiore precio. i. miore. **C**orruptis: alluciēdo eū. **V**aphra: callida ambitiosa luxurians apparatus. **D**iuitiis magnificentia apparatus. **G**emantes: argēto quia icrustabant argēto: quod **S**eruil⁹ prim⁹ instituit: uel quæ erant panonini ut in distichis dicemus. **C**itrū: arbor in atlatēte monte maritanæ: unde citreæ mensæ maximæ luxuriæ apud romanos: ut supra dictū est. **R**ara pondera. i. ingentia ligna & preciosa. **D**elphica: pōt accipi p noie ancillæ quæ ex delphis uenerit: ut alibi legimus delphicū puerum ut itelligas delphicā ancillā exposuisse uenientib⁹ argentū & auge. **N**ā & apud Homēz ancillæ penu custodiunt: parantq; mensam hospiti ueniēti qd cū multis in locis poeta ostendat Eurycliā præbri celebrat custodiētē pēu Vlyxis: placet magis ut itelligas d cortyna quæ epulātib⁹ & tēplo delphico cōis ē. **T**ripodes. n. siue cortynæ cū Apollini i p̄mis gratæ sint: delphicæ sūt appellatæ: ut Pli. scribit. **N**on esse minoris: non posse uendi uilius. **I**nstructam: apparatus tantis diuitiis.

Maiæ Mercuri. Idus octobres natalē Virgilii celebrat. Natus enim est poeta Pōpeio & Crasso consulibus: ut scribit Eusebius: Idibus octobris celebratione numinū idus maiæ sacræ sunt propter Mercurium: cui eod die sacrificāt mercatores: ut scribit Macrobius. nam tunc natus dicitur: & idus Augusti ppter Dianam quæ colebatur in auentino ubi erat eius templum. **C**reastis Mercuriū. i. idibus maiis natus est Mercuri⁹: Redit: celebrat. **C**onsecrauit: nascēs. **I**dus: diem natalem Virgilii.

Si tanquā Paulum auarum carpit: qui nihil dabat ueteribus amicis: sed eos iter sua bona connumerabat tanq̄ archetypa: quæ domino nihil sumptus afferunt: sed plurimum laudis.

Se præstitisset omnibus modis largam:
Et cogitarem mane quod darem munus.

Vtrum ne cosmi nicerotis an libram:
An baticarum pondus acre lanarum:
An de moneta cæsaris decem flauos
Amplexa collum basioque tam longo
Blandita quam sunt nuptiæ columbarum:
Rogare cœpit phillis amphoram uini.

Ad Amœnum.

Bisquinguenis domus est tibi milibus empta:
Vendere quam summa uel breuiore cupis.
Arte sed emptorem uafra corrumpis amane:
Et casa diuitiis ambitiosa latet.
Gemantes prima fulgent testudine lecti:
Et maurisiaci pondera rara citri.
Argentū atq; aurū nō simplex delphica portat:
Stant pueri dominos quos precer esse meos.
Deide ducenta sonas & ais non esse minoris:
Instructam uili uendis amœne domum.

De Idibus Maronis.

Maiæ mercurium creastis idus:
Augustis reddit idibus diana.
Octobres maro consecrauit idus:
Idus saepe colas & has & illas:
Qui magni celebras maronis idus.

Ad Paulum.

Sic tanquam tabulas scyphosque paulo
Omnes archetypos habes amicos.

LIntea. In Aprū: qui quādiu pauper fuit solebat eos carpere: qui in thermis potabāt: factus diues luxuriosus ipse bibebat. **N**uper: superiori tpe. **V**anus: parui precii: ut supra: Et uani triplices. **L**intea: quib⁹ abstergeret se lotū. Sederet: custodiens uestem in apodyterio qui lotus erat: ubi ponebāt uestes loturi. **E**ntherocellici: dicuntur qui entherocellas curant. Hic morbus est cū intestina defluunt. **V**ndior: medicus. **N**udorum: eorum qui se lauabant. **S**tillam. i. guttam e uase quod guttum appellabāt: & eo in balneis utebant. luuēa. Et pleno componit lintea gutto. **V**enere: ppter hereditatē. **S**obrius: qui prius potauerit. **D**iatheca dicuntur tabulæ testamētariæ: uerbū est græcū: quo illi in ea significatōe utunt. **D**iatheca: bona relicta testamto. **Q**uinq; comati: quin; pueri relicti testamento.

De Apro.

Lintea ferret apro uacuis cum uernula nuper:
Et supra togulam lusca sederet anus.
Atque olei stillam donaret opelicus unctor:
Nudorum tetricus censor & asper erat.
Frangendos calices effundendumque falernū:
Clamabat biberet qui modo lotus eques.
A sene sed postquam mummi uenere trecenti:
Sobrius a thermis nescit abire domum.
O quātum diathetra ualent & quinque comati
Tunc cum pauper erat: non sitiebat aper.

Ad Lygdum.

Nil non lygde mihi negas roganti:
Ad quondam mihi lygde nil negabas:

Ad Panicum.

Iugera mercatus prope busta latentis agelli:
Et male compactæ culmina fulta calæ.
Deseris urbanas: tua prædia: panice lites:
Paruaque sed trita præmia certa togæ.
Frumentū milium ptisanāque fabāque solebas
Vendere pragmaticus nunc uendis agricola.

Ad Catullum.

Hæredem tibi me catulle dicis:
Non credam: nisi legero catulle.

mystica Numæ Pompilii illic condita esse.

Busta: præterea erant in æsquiliis: quoniam illic sepeliebantur cadauera: quod primus Mecænas prohibuit ob aeris salubritatem: auctores sunt Varro Plutarchus & Porphyrio. **P**rope busta: in æsquiliis: uel ad coaclam maximam. **M**ale compactæ: ruentis. **U**rbanas lites: forum romanum ubi agebas causas. **P**arua: quia paruus erat agell⁹ qui uersabantur in ocio utebantur tunica. **P**ragmatici: dicebantur qui suppeditabant iura causidicis: auctor Quintilianus. **V**endere: quoniam mittebant tibi clientes. **P**tyfanā inuentum est græcorum: conficitur ex ordeo. Horatius. ptyfanarium orizæ. **E**mis: quia non mittuntur amplius: nec ager suppeditat. **A**gricola: nam agrum emisti & colis.

Hæredem. Catullus hæredem scripserat poetam: urbane eius mortem optat: cum ait se non credere hoc nisi legerit. id enim legendum erat post mortem. **N**isi legero: nisi fueris mortuus.

NIL non. Qui nil negat dicitur fellare: ut ipse exponet infra: nunc i Lygdū scribit quē difficiliore supra conquestus ē: nam fefellerat poetam sæpe expectatē: hunc tñ oli fuisse fellatorē idicat uerecūde: ut miretur quare nūc sit tādificilis. Iccirco superiorem locū i Gallā: Nil mihi Galle nega: ita interpretor ut poscat fellatōnē. **N**il negabas. i. dabas mihi fellationem.

Iugera. Pānicū causidicū deridet: qui relicto foro agellū emerat ad busta Gallica locus erat ad coaclā maximā: ubi coaceruata fuerūt ossa gallorū: qui urbem possederant: idem dicebat ad Doliola: quoniam in nonnullis doliolis gallorum cineres inesse putarent. putabant tamen alii quædam

Cum tibi. Erant nonnulli calices: qui audaces dicebatur isertis gemis ex lapide obli-
diano uitreo: nam usque eo processerunt officinae uitri: ut pocula formarēt: & pari
prope artificio & toreumate quo argentea. Erant tamē exigui precii: nam & lapilli obli-
diani iserti erāt ex specie uitri: ex qua dicauit Augustus quattuor elephanthos. distichō
de his calicibus extat: Non sumus audacis plebeia toreumata uitri: Nostra neque ardēti
gemma feritur aqua. poeta hęc pocula mittit Flacco addito epigrammate. **C**irco flāmi

nio: ubi fiebant calices. **C**ata-
plus: nauigatio. **N**iliacus:
nā ex ægypto crystalla afferebā-
tur. **T**alia munera. s. tā uilia.

Sollicitant: alliiū ad furtū
aquis nimium calidis: ut ī disti-
chis: Nostra neq; ardēti gēma
ferit aqua. Securo: nō obser-
uātē: nā in manib; cōuiuag; po-
sita pocula p̄ciosa custodieban-
tur a ministris. Iuue. Custos af-
fixus ibidē Qui nūeret gēmas
ungues obseruet acutos. **N**ō
timuere. s. si frāgat: p̄tēca iqt:
si male olenti uoles p̄pinare:
poteris faciles hos frāgē post
p̄p̄ationē: & leuis erit iactura.

Festinat. Polytimus cogi-
tabat de ducenda uxore:
qđ cū ageret ex auaritia: ut ha-
beret dotē: iactabat id a se fieri
qm̄ affect; esset tedio puerorū
neq; aliquē repiret qui sibi pla-
ceret. poeta ostēdēs eū quære-
re dotem: ait se eos malle pue-
ros q̄ dotem. **I**nuitus: uerba
polytimi. **H**imnus: nomē pue-
ri. **P**astas: pingues tractum
a suis: qui pinguescunt glan-
dibus. **N**asci puella: uel quod
mollis: uel quia negat. **H**o-
rum: uerba Martialis respōdē-
tis Polyrimo.

Amphora: Agricola cœ-
nam captabat: & quāuis
summa esset annonæ charitas
& uini: tamen alienā mēsa ebri-
us semp erat & repleto stoma-
cho. **C**ruđi: dicuntur qui nimium edunt: quod decoquere non possunt. **E**brius: alie-
na mensa: nam captator est.

Mvltris. Aethon nomen equi solis est ab ætho quod significat ardeo. Aethō item no-
men p̄p̄rium hic uiri: qui pedendi uicio ita laborabat: ut nuper in templo capitolii
no non poterit eo abstinere: sed affectus hoc supplicio ut triduo cœnauerit domi: didi-
cit comprimere nates: ne eadem pœna iterum afficeretur: nam aliena mensa uictitabat.

Usque in summos unguēs: mos erat precantium ut cælum respicientes resupini sum-
mis pedum digitis insisterent.

Ad Flaccum.

Cum tibi niliacus portet cristalla catapulus:

Accipe de circo pocula flammīneo.

Hi magis audaces an sunt qui talia mittunt

Munera: sed gemmis utilis usus inest.

Nullum sollicitant hęc flacce thoremata furē:

Et nimium calidis non uitiantur aquis.

Quid quod securo potat conuiuia ministro:

Et casum tremulæ non timuere manus

Hoc quoque nō nihil est: quod p̄pinabis ī istis:

Frangendus fuerit si tibi flacce calix.

De Pueris.

Festinat polytimus ad puellas:

Inuitus puerum fatetur himnus:

Pastas glande nates habet secundus:

Mollis dindimus est: sed esse non uult

Amphion potuit puella nasci:

Horum delicias superbiamque:

Et fastus quarulos amice malo:

Quam dotis mihi quinquies ducena.

De charitate uini.

Amphora uigesis: modius datur ære quaterno:

Ebrius & crudus nil habet agricola.

De Ethonte.

Multis dum precibus iouem salutat:

Stans summos resupinus usque in unguēs:

Ethon in capitolio pepedit:

Riserunt comites: sed ipse diuum.

Offensus: affectus iniuria. **C**liente: sequente diuites. **D**omicenio: ut tribus noctibus domi coenaret. **P**atroclus: temporibus Neronis ad consulatum usque ex infimo genere promotus iuxta capitolium iambulatione struxit cum latrinis: quas Martialis appellat sedes patroclianas a conditore. **C**auerit sibi: prouiderit sibi crepando pedendo: unde uentris crepitum dixerunt antiqui: & edictum Claudii extat ne quis comprimeret crepitum in senatu: cum deprehendisset senatorem ea de causa extinctum.

Offensus genitor trinoctiali
Affectit domicenio clientem.
Post hoc flagitium misellus æthon:
Cum uult in capitolium uenire.
Sellas ante petit patroclianas:
Et pedit deciesque uiciesque:
Sed quamuis sibi cauerit crepando:
Compressis natibus iouem salutat.

Ad Bithinnicum.

Nil in te scripsi bithinnice: credere non uis:
Et iurare iubes: malo satisfacere.

Ad Atticillam.

Donauit tibi multa quæ rogasti:
Donauit tibi plura quam rogasti:
Non cessas tamen usque me rogare.
Quisquis nihil negat atticillam fellat.

De Calistrato.

Ne laudet dignos laudet calistratus omnes:
Cui malus est nemo quis bonus esse potest.

De Umbro.

Brumæ diebus feriisque saturni
Mittebat umber aliculam mihi pauper:
Nunc mittit alicam factus est enim diues.

De Menogene.

Effugere in thermis & circa balnea non est:
Menogenem omni tu licet arte uelis.

laudabat. Is enim non uidetur laudare: qui neminem uituperat. **D**ignos: eos qui digni sunt laude. **A**b eo cui nemo est malus: id est qui neminem uituperat. q. d. nulla est laus laudari ab eo qui omnes laudat.

Brumæ. locatur in auaritiâ Umbri: qui olim cum pauper esset in saturnalibus poetæ munus mittere solebat aliculam: nunc factus diues mittit alicam. Alicula est maioris precii quam alica: sed ex nomine iocatur poeta: nam alicula diminutium esse uidetur minus alica: cum tamen maioris sit precii. Alicula alicæ genus: alterum dicebatur secundarium: tertium apherema: quod grande erat & uilius.

Effugere. In Menogenem: qui cenam ex thermis captabat: neque ante desistebat minime quæque officia præstare quam inuitaretur.

NIL in te. In Bithinnicum: qui conquerebatur quod poeta in se carmen emisisset: & iusiurandum exigebat a Marti. negante. mos in foro est ut qui iurare non uult soluat: Ex hoc urbæ poeta dicit se scripturum in Bithinnicum. uult enim satisfacere potius quam iurare. **M**alo satisfacere: malo scribere in te. **A**rgute dictum: nam qui a debitore possit iusiurandum mallet eum soluere. aduersus se igitur carmen uideatur malle Bithinnicus: cum poscat iusiurandum a Martiale.

DONAUIT. Nil negare est promittere omnia: nil item negare apud poetam est fellare. supra: Nil mihi galla negare. præterea: At quondam mihi lygde nil negabas. ex hac elocutione ambiguitate iocatur in Atticillam: nam quis plura ab eo accepisset: plura tamen poscebat notans imprudentiam eorum qui nil negant. eiusmodi enim homines ut Augustus dicere solebat uitam male instituerunt. **Q**ui nil negat fellat quasi dicat adeo turpe est nil negare: ut idem etiam fellare significet.

NE LAUDET. Nouam Calistrati uersutiam notat: qui ne quempiam laudaret: omnis

Trigonem: genus pilae. **D**extra & leua: nam in pila trigonali exercenda robur manus sinistrae commendabatur. **I**ccirco supra dixit: Nec laudet polii magis sinistras. **E**t in distichis ita loquitur: Si me nobilibus scis expulsare sinistris: Sum tua. mendose in multis codicibus fenestris pro sinistris. **I**mputet: adscribat laborem suum in exercendis pilis.

Plenum: lana. **L**intea: quibus utebantur in balneis. supra: Lintea ferret apro. **S**inus: infantis semper sordidus. **D**ente: pectine. **A**chilleas: quales habuit Achilles: ut scribit Homer⁹ pulcherrimas.

Tropin: bibebant post balnea ut ad uomitionem inciterentur: quod in mulieribus notaui Iuuenalis id uinum apte appellat tropin: Nam inuersionem significat: qua stomachum agitatur. **D**e faece uini: massyliani: quod fumosum erat. **V**eni: coenatum mecum.

Derisor: In Fabianum qui alienas hernias: solebat deridere: sed cum suas paulo ante inspexisset: siluit. **S**ubito repente praeter opinionem. **O**mnis colei timebant: scilicet ne derideretur. **H**ydrocellae morbus erat ex genere entherocellarum: ut scribit Celsus: Cum intestina defluunt colligunturque.

Duo catulli: Catullus uirium mensuram hyperbolice solent dicere. Catullus: Metulam habet instar. xxx. iugera prati.

Polueram: Polytimus totus factus est cum cogitaret de ducenda uxore: ut supra edictum. poeta dicit noluisse ut tonderetur: uerebatur enim ne deformis uideretur: sed iam laetatur hoc permisisse cum totus sit eburneus & uideatur formosior. Pelops dicitur humerum eburneum habuisse a Cerere: quem imprudens comederat. **I**ccirco alludit ad fabulam.

Totum ebur: totum cando rem tuum.

Paediconibus: In Fabulum cunnilingum qui animam paediconum male olere dicebat. **O**lere: scilicet male.

Triginta: Vaticinatur hunc fore cunnilingum & fellatorem cum mentula uti non possit & habeat pueros & puellas. **S**urgit: arrigit. **Q**uid facies? quasi dicat linges.

Captabit tepidum dextra leuaque trigonem:

Imputet exceptas ut tibi saepe pilas.

Colliget & referet lapsum de puluere follem:

Et si iam lotus iam soleatus erit.

Lintea si sumas: niue candidiora loquetur:

Sint licet: infantis sordidiora sinu.

Exiguos secto comentem dente capillos

Dicit achilleas disposuisse comas:

Fumosa feret ipse tropin de fece lagena

Frontis & humorem colliget usque tuae.

Omnia laudabit mirabitur omnia: donec

Perpeffus dicas tadia mille ueni.

De Fabiano.

Derisor fabianus herniarum:

Omnes quem modo colei timebant

Dicentem tumidas in hygrocelas:

Quantum nec duo dicerent catulli

In thermis subito neronianis:

Vidit se miser & tacere coepit.

Ad Politinum.

Nolueram politine tuos uiolare capillos:

Sed iuuat hoc precibus me tribuisse tuis.

Talis eras modo tose pelops: positisque nitebas

Crinibus: ut totum sponsa uideret ebur.

In Fabulum.

Paediconibus os olere dicis:

Hoc si sic ut ais fabulle uerum est:

Quid tu credis olere cunnilingis?

In non Arrigentem.

Triginta tibi sunt pueri totidemque puellae:

Vna est nec surgit mentula: quid facies?

Bis Cotta: Soleas ad conuiuū gestabant: quas deponerent cœnaturi: ne patimenta contaminarent: seruabaturq; a seruis. Cotta pauperrimus iactabat se bis amisisse soleas: & propterea se incedere pedibus nudis. Deridet hominis inopiā & iactantiā: Nam ibat excalciatus ob inopiā: non q; soleas amisisset: aut surreptum iri timeret. Turbam: facit comitatū. Sagax: ironice. Facere damnum: est pati damnum. Excalciati dicuntur qui deposuerunt calceos. Idem uerbum uenit in iocum aduersus seruū Luctatii: qui

De Cotta.

Bis cotta soleas perdidisse quæstus:
Dum negligentem ducet ad pedes uernam:
Qui solus inopi præstat & facit turbam.
Excogitauit homo sagax & astutus
Ne facere posset tale sæpius damnum
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

De Tongiliano.

Tongilianus habet nasum scio: non ego sed iam
Nil præter nasum tongilianus habet.

Ad Charinum.

Quod lana caput alligas charine
Non aures tibi: sed dolent capilli.

De Marone.

Pro sene sed caro uotum maro fecit amico
Cui grauis & feruens hemitritheos erat.
Si stygias æger non esset missus ad undas
Ut caderet magno uictima grata ioui.
Cœperunt certam medici spondere salutem
Ne uotum soluat nunc maro uota facit.

In Magulam.

Communis tibi cum uiro magulla
Cum sit lectulus & sit exoletus
Quare dic mihi non sit & minister?
Suspiras: ratio est times lagœnam.

Pro sene. Maro captator laborante aduersa ualitudine amico sene & diuite: uotum suscepit pro illius salute: ut scilicet scriberetur hæres. Hac amoris significatiōe scriptus hæres: & post uotum medicis spondentibus illi salutem: contraria uota faciebat ut scilicet moreretur: ne si conualesceret: & promissam uictimam persolueret: & hæreditatē amitteret. Hemitriteos: genus febris tertianæ ut scribit Celsus. Ne soluat uotum: quia uellet eum mori.

Communis: Magula uiro nupserat: qui exoletum habebat: quo & ipse & uxor utebatur: sed cum uir esset ueneficus: ac puero contentus uxorem negligeret: timebat uxor ne ueneno extingueretur: propterea eodem ministro mensæ non utebatur. hoc poeta indicat. Times lagœnam. i. ueneficium: nam lagœna ministra est ueneficii. supra: Dixeris hac cælebs factus quater esse lagœna.

dū omni rpe & loco furaretur. surreptāq; numulario pecuniā indidisset calceis: coactus ē calceos deponere: ubi repta pecunia in eū dictū est numularius te excalciavit: hoc ē pecuniā abstulit: nā calceus significat æs undē deduxit uerbum excalciare auferre æs & pecuniam.

Tongilianus: habet nasum q; iudicat acriter. Habet itē nasum q; nares habet. Tongilianus celsor acerrimus in extrema deuenit inopiam in hūc poeta iocat. Nil præter nasū: Hic accipit hēre nasū simplicitē nā erat pauperrimus: in superiore uero p celsura: & mordacitate. Habet nasū. i. censuram. Nil præter nasum: nā est pauperrimus: & ex hac ambiguitate iocatur.

Quod lana: Focale de quo supra est dictū: recitaturi oratores sumebant: ut in strepitus audirēt nihil: ita enī erat cōpositū: ut aures tegeter demissū a uertice. Carin calu ut caluitii deformitatem tegeter induerat focale. Urbæ ait poeta cum non tueri aures: sed capillos. Non aures. i. non sumpsisti focale propter clamorem sed propter caluitium. Sed capillis: nam propter caluitiū id sumpsisti.

SAepe rogare: Priscū deridet qui sæpe rogabat quales mores induceret si esset diues
id enim nemo potest prædicere: nisi illud unum diuitem diuitis moribus usurum.
Qualis sim futurus: quales mores sim habiturus.

Quamœchum: Fabullæ uersutiam ita cōmemorat: ut mariti simplicitatē accuset:
nam hæc ut mœchum basiarer: puerum Morionē suis osculis madidum ei remitte
bat. idem faciebat mœchus: maritus stupidus hoc non animaduvertebat. **Q**uanto est
maior morio: q̄ stolidior ē ma
ritus: qui hoc non animaduert
tit.

Scribamus: Epos: carmē
trimetrum: significat iā
bicum cui dimetrū suc
cedit perfecta clausula. Hora
tius: Pede ter percusso forte
epos acer: ut nemo uariius di
cit. eo qui utuntur epici poe
tæ sunt appellati. **A**ccusat
Tuccam: qui omne genus car
minis attingebat in quo uer
saretur Martialis. **C**essi tibi:
scilicet scribenti: nam destiti.

Syrma: uestem tragicam si
gnificat. Ita locus Iuuenalis:
Syrma uel antigones: id est tra
gœdiam Antigones: quā scri
psit Accius poeta: Nec placet
eorum sentētia: qui syrma tra
ctum orationis exponunt. Va
lerius: Quid hic cum tragicis
uerfibus: & syrmate facis. syr
ma a syro quod est traho dici
tur: id est & tu tragœdiam cepi
sti scribere. **F**ila lyræ: carmē
lyricum. Ambitiose: nimium
cupide laudis. **N**oua: quia pau
loante accepimus. Lucilius:
primus satyrarum scriptor. tā
ta fuit laude & æstimatione: ut
non modo eius carminis poe
tis sed etiam aliis anteponeret
Fabio teste. **H**unc carpit Ho
ratus nimium ambitiose quē
ait lutulentum fluere. Ludere
dicuntur poetæ cum uersan
tur leuiori carmine. **P**etit:

id est inuaditur a te: ut superes: uel sis par famæ meæ.

Musei: Museus laude lyræ prope par Orpheo: alter hic scripserat mollissimos libros
qui non sine pruritu legi poterant: horum lasciuiam significat poeta Instantio ruf
fo. Sibaritici libri mollissimi fuerunt compositi temporib⁹ Ouidii dicti: uel a Sibari poe
ta: uel a Sibari urbe: quæ in ingentem luxum aucta se suis delitiis perdidit: **d**eleta enim

Ad Priscum.

SAepe rogare soles qualis sim prisce futurus
Si fiam locuples: simque repente potens.

Quenuquā posse putas mores narrare futuros:
Dic mihi si fias tu leo: qualis eris?

De Fabulla.

Quamœchum ratione basiaret
Coram coniuge repperit fabulla:
Paruum basiat usque morionem.
Hunc multis osculis rapit madentem
Mœchus protinus: & suis repletum
Ridenti dominæ statim remittit:
Quanto morio est magis maritus.

In Tuccam.

Scribamus epos: cœpisti scribere: cessi:
Aemula ne starent carmina nostra tuis.
Trāstulit ad tragicos se nostra thalia cothurnos:
Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyræ moui doctis exulta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione noua.
Audemus satyras: lucilius esse laboras.
Ludo leues elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus eē potest: epigrāmata fingere cœ
Hinc etiā petitur iam mea fama tibi. **p**it
Elige quid nolis: quis enim pudor omnia uelle?
Et si quid non uis tucca relinque mihi

Ad Ruffum.

Musei pathicissimos libellos:
Qui certant sybariticis libellis:
Et tinctas sale pruriente chartas

est a crotoniatis intra. lxx. dies horum meminit Ouidius: Nec qui composuit nuper siba
ritida fugit. Nec quæ concubitus non tacuere suos: quo uersu Elephantidem meretricæ
notat quæ genera concubitus carmine est complexa. supra: Nec molles elephantidos li
belli: & in priapeia Lalage uouet tabellam pictam exemplo horum librorum. Pathicissi
mos: mollissimos.

Cum tibi: uxorem accusat: quæ conquerebatur poetam habere quosdam cinæ
dos: qui ut ipse ostendit plus
uxori præstabant quam mari
to faciat. **S**ollicitos toros:
non afficit te ulla cura. **S**ola
quia non accedo ad alias. **F**i
cus chia: saporem salis habet:
Ficus marisca nullius est sapor
is: auctor est Varro: inde uxo
rem dicit esse mariscam in ci
nædischi um: quæ placet. ut
supra. **H**ec mihi quæ nouit:
pungere chia sapit.

In Zelotypam.

Cum tibi nota tui sit uita fidesque mariti:
Nec premat ulla tuos sollicitetque toros:
Quid quasi pellicibus torqueris iępta ministris
In quibus & breuis est: & fugitiua uenus.
Plus tibi q̄ domino pueros præstare probabo:
Hic faciunt ut scis fœmina sola uiro.
Hi dāt quod nō uis uxor dare: do tamen inquis
Ne uagus athalamis coniugis erret amor.
Non eadem res est chia: n uolo: nolo mariscam
Ne dubites quæ sit chia: marisca tua est.
Scire suos fines matrona & fœmina debet
Cede sua pueris utere parte tua.

In Bassum.

Vxor cum tibi sit puella: qualem
Votis uix petat improbus maritus
Diues: nobis: erudita: casta.
Rumpis basse latus: sed incomatis
Vxoris tibi dote quos parasti:
Et sic ad dominam reuersa languet
Multis mentula milibus redempta:
Sed nec uocibus excitata blandis
Molli pollice nec rogata surgit.
Sit tandem pudor: aut eamus in ius
Non est hæc tua basse uendidisti.

Ad Batim

Bæthis oliuifera crinem redimite corona.
Aurea qui nitidis uellera tingis aquis.
Quē brōius: quē pallas amat: cui rector aquarū
Albula nauigerum per freta pandit iter.

Vxor cum: Bassum accus
sat: q̄ ex dote uxoris mul
tos emerat comatos: i quibus
officium uxori non præstabat
cum tamen mentulam uendi
derit uxori pro dote: eum igi
tur in ius uocat: aut certe mo
net ut eam seruet uxori em
ptrici.

Bæthis: Instantiū ruf
fum euntem in His
paniam prouinciam:
& succedentem Macro qui eā
administrabat. ut supra indica
uit. Ibis littoreas Macer salo
nas: hoc prosequitur epigram
mate. Bæthim alloquitur: ro
gatque: ut lætis auspiciis ueni
entem magistratum suscipiat.
Corona oliuifera: hoc pro
pter ubertatē olearum dicit.
Aurea: coloris auri: quia læ
næ bæthicæ coloris sunt ruffi.
Bromius: Bacchus: copia ui
ni. **P**allas: propter copiam ole
arum. **R**ector: id est domi
nus. **C**ui: in cuius gratia.
Iter nauigerum: nauigatio
nem.

Oras nostras: hispaniam. **U**t: ea foelicitate. **O**nus: difficultatem: difficultas est succedere ei qui se bona gesserit.

NE toga cordilis ne penula desit oliuis. In saturnalibus duo munera genera mittebantur xenia primū: & hi quibus data erant mittebant apophoreta. Xenia autem dicuntur mūera hospitalia. i. amicorū: nā xenos significat hospitem. Apophoreta dicuntur ab apophorin: id est referre: hęc Vespasianum & alios

Imperatores dedisse legimus.

Nā ipsi donati a populo xenis remittrebant munera. Hi duo libri continebūt singulis distichis utrunque muneris genus priore sunt xenia: posteriore legitur apophoreta. Quod autē nonnulli putarunt apophoreta inscribi etiā lēmata falsi sūt. nam lēma non solum distichis sed cuiuscunque epigramatis breuiter præsriptum argumētum dici potest: licet Cicero philosophiæ præceptis seruientis Lemma aliter sit interpretatus hoc est comprehensionē.

Lēma: præterea est genus argumentationis stoicæ quod i zenone scribit Diogenes. Primo epigramate lusur^o carmine poeta in saturnalibus ait se malle uti hoc genere ludi: q̄ aut nuci

bus aut alea. nā nuces pueris i saturnalib^o pmittebant: alea uiris. Cordilla: ē gen^o piscis ex tynno ut supra ē declaratū. **C**ucullis: papyraceis salsamenta uendebant. **P**apyrus: papyrū ostendit prim^o Alexander i ægypto cōdita Alexādia: nā antea palmae foliis: postea quibusdā arbor^o libris: tū publica monumēta i plūbeis: puata in linteis scribebant. Nascitur aut papyrus in ægypto nō excedēs altitudinē duorū cubitorū: ut Pli. scribit: ei^o flore dii coronabatur. inde et chartæ fiebant uariis noibus. **P**erдите: dādo rebus uenalib^o. **P**enula: uestis seruo^o. Ponit togā & penulā p cucullis. **B**lattæ: uermes una cū tineis corroden tes papyros. **M**etuat famem: id est ut blatta poscit pasci. **E**bria bruma. i. dies hyemalis saturnalitius quo uino indulget. **N**on mea: puer nucibus: uiri alea ludebant. In alea hęc erant: talus: tessera: aluolus: senio: canis: uenus. **T**essera erat talus quattuor latera. **T**alus sex: ut infra dicitur. Talus aut dictus a talo pedis: nā talus in pede auctore Aristotele in secundo de aīalibus tres habet partes exteriorē quā antiqui chias dixerunt: Interiorē quā colias: Superiorē quā antennas. Inde sæculum eruditius talum dolauit in sex latera: & imitatione pristino^o nominum: uno quoq; in latere sua noīa dederunt punctis. In quibus canis afferebat iacturā. Erat enim unius puncti: ut Pollux scribit. Senio & Ven^o uictoriā & luc^o. Persi^o: Quid dext^o senio ferat Scire erat in uoto damnosa canicula quantum Raderet. Augustus præterea ita scribit: Talis iactatis ut quisq; canem: aut senionē miserat in singulos talos singulos denarios conferebat in medium quos tollebat uniuersos qui uenerem iecerat: nam Venus i talo colias dicebatur opposita cani: ut scribit Pollux. Colias Venus dicitur auctore Strabone a promontorio atticæ in quo colitur. Idē pūctus dicebatur coris: & canis alio uerbo dicebatur chius. Iuxta Venerem coliadem in atticā erat templum Panos: quo per Aristonem spolia delata sunt oraculo ita prædicto: Coliades mulieres remos timebunt. **M**ea tessera: meus ludus minor. **N**ō depugnat talo: qui habet sex latera: & numero superat tesseram.

Omnibus latis nostras instantius oras

Intret: & hic populis ut prior annus eat.

Non ignorat: onus quid sit succedere macro

Qui sua metitur pondera: ferre potest.

M. Valerii Martialis Xenia.

N

E toga cordilis & penula
desit oliuis

Aut inopem metuat sordida
blatta famem:

Perdite niliacas mularum
mea damna papyros.

Postulat ecce nouos ebria
bruma sales.

Non mea magnanimo depugnat tessera talo:

Ebur: quia tali fiebant ex ebore. Fritillus alueolus & simū dicitur tabula quae alea exercet. Porphyrio putat dici Fritillū a sonitu ut puto quo alea mouet. Seneca in Claudiū: iam quotiens missur⁹ erat resonante fritillo: Vtraque subducto fugiebat tessera talo. Antiquae praeterea appellatur pultē fritillam: qua natalium sacra celebrabantur. **I**sta alea: carminis.

Nec facit damnū: id est non patitur damnū.

Nasutus. Lectorem monet ne sua carmina reprehendat: quoniam ipse satis ea deriserit epigramate superiore.

Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.

Haec mihi charta nuces: haec est mihi charta fritillus:
Alea nec damnū: nec facit ista lucrū.

In Detractorem.

Nasutus sis usque licet: sis denique nasus.

Quantum noluerit ferre rogatus atlas:

Et possis ipsum tu deridere latinum:

Non potes in nugas dicere plura meas.

Ipse ego quā dixi: quid dentem dente iuuabit

Rodere: carne opus est: si satur esse uelis.

Ne perdas operam: qui se mirantur in illos.

Virus habe: nos haec nouimus esse nihil.

Non tamē hoc nimium nihil est: si candidus aure:

Nec matutina si mihi fronte uenis.

Ad Lectorem.

Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello

Constabit nummis quattuor empta tibi.

Quattuor est nimium: poterit costare duobus.

Et faciet lucrum bibliopola tryphon:

Haec licet hospitibus pro mūere disticha mittas:

Si tibi tam rarus: quā mihi nummus erit.

Addita per titulos sua nomina rebus habebis:

Prætereas si quid non facit ad stomachum.

Tus.

Serus ut atherea germanicus imperet aula:

Vtque diu terris: da pia tura ioui

Nasutus: Nasuti dicuntur qui grauiore censura subsannant aliena: & Horatius a Persio dicitur suspedere populum naso: hoc est deridere. **P**lura: quae ego dixerim.

Licet: esset tibi tantus nasus.

Latinū: minimum Domitiani qui alios deridet.

Est opus carne: dicit eos habere carnem qui possunt derideri.

Habe virus: morde & exerce maledictia.

Qui se miratur: qui sibi placet.

Hoc nimium nihil: non tamē hoc est omnino nihil.

Candidus aure: i. sine inuidia ad legēda epigramata.

Fronte non matutina: i. exhilarata: nam matutina frons tristior est: contra post cenam exhilarata.

Omnis. Xeniorum eodem

uerbo usus est Plinius ad Cornelium scribens: Xenia inquit dedi.

Xenia autem sunt munera: quae amicis mittuntur.

Gracili libello: puo.

Turba xeniorum: i. disticha.

Duobus: alludit ad disticha quae duorum carminum sunt.

Tripho: bibliopola.

Titulos: lemmata.

Non facit ad stomachum: i. non placet: & simul alludit ad esculenta quae sunt in distichis.

Serus. Saturnalia carmina sunt addita muneribus

quae amicis mittebantur. duo

autem erant genera: ut supra est dictum: alia enim dicebantur xenia: alia apophoreta. haec xenia sunt in quibus initium habet tus: cum sacris dicatum sit. id colligitur in Arabia in Sabota monte excelso regione Saba: Saba uero mysterium significat ut graeci interpretantur. Mineum dicitur a Mineis populis per quos primum uehitur: Carphiatum: Dactiacum: Masculum a Virgilio a rotunditate guttae: cum in ture foemininum non reperiatur. olim in maxima penuria postea in abundantiam excessit armis Alexandri: qui subegit arabiam. **S**erus: alloquitur amicum. **G**ermanicus: Traianum potes intelligere: qui Germaniam subegit: ut scribit Eusebius: sed magis placet de Domitiano intelligas. hoc distichum Domitiani temporibus inter saturnalia compositum esse. **P**ia tura: quae mitto: Ita alibi ait deos cito Herculi caelum dedisse: sed sero daturos Domitiano. idem saepe optat.

CAerea Ficedula. Ficedula a fico cui⁹ cibo delectatur dicitur: pinguescit et nris. Inter
caues optimi saporis a Celso nūerat. Saporis fatui ē: conditū aut synapi aut pipere. Pi
per addere cibariis prim⁹ gloriatur se iuenisse Catius apud Horati. Prim⁹ & inuenio piper
albū cum sale nigro: Incretū puris circūposuisse catillis. Piper qd albū dicitur in precio ē.
Lucet: prae pinguedine. **C**ærea: pinguis. **C**ū dat: cum tibi obuenit forte.

Nos Alicam. Alica ab alendo dicitur: ut Pōpeius scribit: inuenta ē a romanis: nā tonfa
fiebat triplici gñe: ut su

pra est dictū: minimo secūda
rio apheremate: ætate Pōpeii
magni nō repiebat: utilis tam
habita ē: & saluberrima: siū po
tāda daret in modū ptyfanæ: si
ue aq̄ mulsa. In tāto p̄cio erat:
ut Varro scribat morbū regiū
dictū esse: q̄ mulsa p̄ciosissimo
remedio curabat: licet aliq̄ su
pra sit dictū ex sentētia Corne
lii. **M**ulsum: uinū mulsū quo
elota alica utaris. **E**me: mulsū
nā oīno indiges si uolueris uti
alica. Diues: nā mulsū diuitū ē.

Si spumet. **F.** cōchis. Con
chis fabat iæ uirides dice
bantur: conditæ liquamine co
riandro cimino porto conciso
& oleo: qd nisi plurimū inesset
nullus erat cōchis sapor. Iccir
co supra dixit in male cōnan
tem: Et bene si cœnas conchis
inuncta tibi est. hæc igit si fue
rit bene uncta poteris bñ cœ
nare sine mēsa diuitū.

Spūet: multo oleo. **R**ubra testa: fictili uase rubro. Potes nega
subtrahere te. **M**ēsis lautorū: nā domi cōche bñ cœnabis: Iuuēalis: Cui⁹ cōchæ tumes.

Imbue. **F.** Far. Far diu in precio fuit: quod in usū mensæ docuit Numa: id autem cū
sit salubre si igne torreat: primus persuasit rōanis id non esse purum nisi torreatur.
In sacris igitur oīs erat tostum: & patiebat ignē: quoniam & olī fuerat igne purgatū: &
tunc inurebatur: auctores sunt Plini. & Dionysius: inde farina dicitur. ccc. annis e frum
to factum est clusinum ut Pli. Varro & Columella scribunt: candore & magnitudine reli
quum superauit. Pulce diu romani uictitarunt: ut docet Enni⁹: cum scribit in obsidione
offam infantibus fuisse ereptam. plus ex farre clusino dulcē relinquit uasis saporem. do
cet igitur uinū eiu⁹ modī uase posse dulcescere: i quo puls ferrea cocta fuerit. **I**mbuere:
est primum saporem dare. **P**lebeias: quibus utuntur pauperes. **D**ulcia musta. i. uinum
æque dulce ac est mustum. **S**atur: quum inde ederis pulcem. **V**acuis: exhaustis pulce.

Accipe. **L**ens. Lens in ægypto peruenit duplici genere altero rotundiore & nigro: al
tero suæ figuræ. putauit antiquitas æqui animi fieri homines qui lente uterentur:
unde lenti dicti sunt homines qui non mouentur ullo affectu. **P**elusia: ægyptia. **V**ili
or alica. i. minoris precii q̄ alica. nam iam de ea dixerat. **C**arior fabam. s. uiridi conchæ
de qua paulo ante.

Nec poteris. **S**imila. Simila ex tritico fiebat minutim cōciso. hui⁹ panis i maxio erat
p̄cio. Condimentū item plurimis seruebat: ut scribit Apitius. **N**on numerare po
teris: quia est minutim concisa. **P**istores: qui faciebant farinam & panem coquebant.
Pistori: qui inde panem faciet. **C**oquo: qui inde plurima parabit cibaria.

Piper.

Cærea quæ patulo lucet ficedula lumbo:
Cum tibi forte datur: si sapis: adde piper.

Alica.

Nos alicam: mulsum poterit tibi mittere diues:
Si tibi noluerit mittere diues: eme.

Conchis faba.

Si spumet rubra conchis tibi pallida testa:
Lautorum cœnis saepe negare potes.

Far.

Imbue plebeias clusinis pultibus ollas:
Ut satur in uacuis dulcia musta bibas.

Lens.

Accipe niliācām pelusia munera lentem:
Vilior est alica: carior illa faba.

Simila.

Nec poteris similem dotes numerare nec usus:
Pistori totiens cum sit & apta coquo.

Mulio: Ordeū. Ordeū olim panē dedit qui dānat⁹ est: postea destinatum fuit reficien-
dis quadrupedibus: demū excogitatū facere ptylanā ex eo: quæ ualidissima erat &
saluberrima: ut Hyppocrates uno uolumine testatus ē. **C**opo: uini uenditor dicit & po-
tus. Monet igitur amicū se mittere ordeū: qđ non dandū sit quadrupedibus: cū nuper i-
uentū sit facere ex eo ptylanā. **M**ulis tacituris: quos uelit tacere: nā hinniūt pingues or-
deo. **C**auponi: qđ ex eo faciat ptylanā. **N**on det mulis: qđ. s. sublat⁹ sit usus ordeī dandi

Ordeum.

Mulio quod non det tacituris accipe mulis.

Hæc ego coponi: non tibi dona dedi.

Frumentum triticeum.

Tercentum libyci modios de messe coloni
Summe: suburbanus ne moriatur ager.

Betæ.

Ut sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ:

O qđ sæpe petet uina piperque coquus.

Lactuca.

Claudere quæ cœnas lactuca solebat auorum:

Dic mihi: cur nostras inchoat illa dapes?

Ligna acapna: sine fumo

Si uicina tibi nomento rura coluntur:

Ad uillam moneo rustice ligna feras.

Rapa.

Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa

Quæ damus: in cælo romulus esse solet.

pi: ut Pli. docet ut Mart. uino & pipe. Ita cōditæ dicūt prandia fabroꝝ. ab aliis dicunt da-
pes rusticanæ. **F**atuæ: saporis falsi exptes. Prandia: ientacula fabroꝝ. Columella: Quæ
que fabis habilis fabilia miscet: de faba fabroꝝ loquens.

Claudere: Lactucæ. Lactucæ post cœnā olim sumebant: ut Horati. docet: nūc p̄ma
mēla dicūt a lacte quo miconiū unū iter eas gen⁹ abūdat. Solū oli cognitū. In tria di-
stinguūt ḡna: purpureas: crispas: cappadocas. **C**laudere: finire. **I**nchoat. i. sūt p̄ma mēla.

Si uicina: Ligna acapana. Ligna acapna dicūt quæ ardēt sine fumo: a. n. sine: capnos
significat fumū: Ea quomō fiāt docet Cato ī re rustica. Cōsp̄gūt. n. amurca & expo-
nūt ad solē ut eū ibibant liquorē. Nōnti uillā hēbat poeta: loca uicina erāt palustria & sa-
liceta: unde Plutar. scribit Cæsare statuisse siccare nomētanas & pōtinas paludes. monet
igitur ut si ad loca nomēto uicina uelit accedere ferat. secū ligna acapna: qm̄ illic sunt uiri-
dia & palustria. **N**omento: quod erat ad. x. lapidē. De quo alibi multa diximus.

Hæc tibi: Rapū. Rapū & rapa dicitur simplici antiquitati cibus gratissim⁹: adeo ut lega-
ti afferentes aurum Curio: quo eum corrūpere cogitabant: hoīem reppererint ra-
pa uoluentem. Græci rapam plumbeā in templo Delphici Apollinis dicarunt eius fatu-
tatem indicantes: sed ut Pli. scribit non erant Romæ ubi Curius rapis contentus aux̄ cō-
tēptit. In tantā excrescūt magnitudinē ut. xl. libraꝝ aliquando fuerint cōsp̄ctæ. **N**ursi-
næ: palmā obtinēt. **R**omulus: p̄ Romulū simplicē antiquitatē itelligit Romæ: quæ ut
pposui⁹ rapis utebat. Fuit præterea alter Pollio Romulus: qui supra centesimū uixit
annum nulli potu & olei unguento. **G**audētia frigore: quia in usu sunt brumali t̄pre.

Esse: comedere: quia non nouit alium cibum q̄ rapam. Vult ostendere fuisse in precio
sæculo Romuli: adeo ut meliorem in cælo nō optet cibū.

quadrupedib⁹: ut scribit Pli.

Non tibi: ut. s. & facias ex eo
panē: quod itē dānatū ē aucto-
re Pli. Coponi: ut. s. ex eo faci-
at ptylanā. nullus. n. maior ex
ordeo fruct⁹ p̄cipi pōt: qđ ut idē
fiat ptylana qđ postremo ē in-
uentū auctore Pli. Varro tñ ca-
nes pane ordeaceo alēdos scri-
bit.

Tercentū: Frumentū triti-
ceū. Frumētū triticeū qđ
sūma ubertate pueniebat: agri
sæpi⁹ sati sterile scūt: mittit er-
go copiā frumēti libyci ne fre-
quenti satiōe agrū suburbanū
sterilē reddat: qui cōparat⁹ ē ad
uoluptatē. **M**oriatur: sterile-
scat frequenti satione.

Vt sapiāt: Betæ. Betæ di-
stinguūt in duo ḡna ab
aliis ī nigrā & cādida: ab aliis in
uernā & autūnalē. leuissimæ
sunt oīum herbarū hortensū.
Sed condiunt acrimonia syna-

NE tibi. Nitrū salis gen⁹ ē quod circa Acathin & Mēphim ægypti pūcit. eo ægyptii utunt^r ad ea quæ nolunt iueterascere. Cucumeres eo seruant^r recentes: & brassicæ ea aqua conspersæ. quia & Pli. de caule ita scribit. Nitrū etiā in coquendo uiriditatem custodit. **C**aulis multis a Catone laudib⁹ celebratur: singulisq; remediis adhibetur: eo dū imperite uteretur uxorem necauit. **B**rassica aut dicitur q̄si passica: uel a præsecando ut Festo placet: quoniam præsecatur: hoc est præciditur ex thyrso. Brassica interior ps caulis. **P**allentes: quia dum inueterascunt pallefcunt. **F**iat uiridis: renouetur.

Filla: Porri sectiui. Sectiuo porro usus ē Nero quotidiæ: siue alio cibo æstiuo tēpore ad uocē seruandā. Acrius est q̄ capitatū. Tarenti optime puenit. Sectiuū dictū quoniā in multas icifuras secat. Idē sectile dicitur. Iuue. Quis tecū sectile porre. **O**scula clausa: nolito aperire os ob foetorem.

Mittit. Porrū capitatū Hostiæ & Ariciæ optime puenit. Columella: Et mater aritia porri. Capitatū fiebat supposita tegula aut silice aut alio tñlatū i caput excreferet: mitius est sectiuo. **N**emoralis: a nemore uicino. **P**ræcipuos: peculiare. **V**irides comas. i. folia uiridia.

Nos: Napi. Napi in tria distinguunt^r genera: alii. n. sunt Amiternini ubi principatum obtinet^r nursini: demum nostrates præstatiores sunt rapis. Amiternum patria Salustii non procul ab Aquila. **P**ilas: rapas a rotunditate: idest cum rapas habueris poteris naps abstinere.

Mollis: Asparagus. Asparagus ab asperitate dicit^r: uel potius q̄ asparagus externa lingua significat utrgultū: olim tñ reperiebat^r inculte passim: postea luxuria mortaliū coepit eos colere & educare: adeo ut Rauenna triū libræ asparagū aliqñ produxisse dicatur: nunc mittuntur asparagi inculti non hortenses: & altilis. Plini⁹ de asparagis: Nul lum gratius iis solum q̄ rauennatiū hortog^r indicauimus: corrudam hunc intelligim⁹ uestrem asparagum: quem græci omnium aut myacanthum uocant: alii sue nominibus.

Mollis: molli cultu. **S**pina: idest asparagus: nam ut Plinius scribit: asparagus in totū spina est. **A**equorea: quia ad mare est. **I**ncultis: sponte sua natis quos nunc mitto: quasi dicat Rauenna ubi altilis spectantur asparagi: non habet meliores: q̄ hi sint inculti quos mitto.

Chia: Ficus chia. Ficus chia gratissima poetæ est: ut sæpe dixit. Ita a Macrobio nominatur. **P**ungit palatum: grato sapore & uini ueteris & salis. Aridis ficis ut auctore Catone excogitatum est: loco salis & casei: sed hic de sapore chia intelligit. **B**accho seni: idest ueteri uino. **P**ortat secum merum & salem: quia habet saporē salis & meri.

Coliculi.

Ne tibi pallentes moueant fastidia caules:
Nitrata uiridis brassica fiat aqua.

Porri sectiui.

Fila tarentini grauiter redolentia porri
Edisti quotiens: oscula clausa dato.

Porri capitati.

Mittit præcipuos nemoralis aricia porros.
In niueo uirides stipite cerne comas.

Napi.

Nos amiternus ager foelicibus educat hortis
Nursinas poteris partius esse pilas.

Asparagi.

Mollis in æquorea quæ creuit spina rauenna:
Non erit incultis gratior asparagis.

Vua duracina.

Non habilis cyathis: & inutilis uua lyeo:
Sed non potanti me tibi nectar ero.

Chia ficus.

Chia seni similis baccho quam setia misit:
Ipsa merum secum portat: & ipsa salem:

Si tibi: Poma cydonia. Poma cydonia ex creta afferebant ubi puehiunt tanta ubertate: ut icuruat ramis phibeant pariete cresce: ea melle seruari docet Columella & Cato. fiunt. n. ppe melimella: quae mellitum saporem habent sua sponte: & dicuntur mustea

Soma: Nuces pineae. Nuces pineae i tarentinas: arpinas: pthias distiguunt ipsae dicuntur Cybeli ob copia quae i ida e ei sacra: sed arbor i tutela Siluani: poma loquunt. nostra ruina ne nos ruentes cadamus in caput tuum.

Cydonia.

Si tibi cecropio saturata cydonia melle
Ponentur: dicas hac melimella licet.

Nuces pineae.

Poma fumus cybeles: procul hic discede uiator:
Nec cadat in miserum nostra ruina caput.

Sorba.

Sorba fumus molles nimium durantia uentres:
Aptius hac puero quam tibi poma dabis.

Petalion cariotarum.

Aurea porrigitur iani cariota calendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

Coctana.

Haec tibi quae torta uenerunt condita menta:
Si maiora forent coctana ficus erat.

Pruna Damascena.

Pruna peregrinae carie rugosa senectae:
Sume: solent duri soluere uentris onus.

Caseus Lunensis

Caseus aetruscae signatus imagine luna:
Praestabit pueris prandia mille tuis.

Sorba: Sorba noto extat nomine: In quattuor diuiduntur genera: Arida aluum sistunt: Recentia stomacho profunt: docet Cato ea condiri melle durantia: quae sistimus & sic cam. Vires molles. i. fluxos. Puero: cuius ueter saepe molli est & laxus.

Avrea: Cariota. Cariotage petaliu foliu significat arboris. hic accipit p ramusculo palmae. Cariota fructus est inter caetera genera cibo & succo uberrimus. inde uina fiebat noxia capiti: ex quo nome datum e fructui: na cara significat caput un cariota eade carioti dca est a Papi. Et late palma praegrandes cariotides cadebant: & a Martia. supra: Et notae cariotides theatri: auctores sunt Pli. & Strabo i ultio. Tegebat aut leni bractea auri caledis lanua. mittebaturq a pauperibus. supra: Hoc lini sputo iani cariota calendis: Quam fert cum puero sordidus asse cliens.

In omnem futuram suauitatis insequentis anni: ut Ouidius ex laeno in fastis: Quid uult palma sibi: rugosaq carica dixi: sed tam quamuis aurata sit solet mitti a paupere: qui auro caret. Potes accipere petalion p bractea illa subtilissima qua tegebatur cariota. Tamen hoc munus: quis auratum sit.

Hacc: Vas coctanog. Syria quosdam fructus habet peculiare in quos sunt coctana de genere ficog: sed minora sunt. hoc meminit Iuue. Quo pruna & coctana uento. haec mittebant coronata menta: ut recentia seruaent. Condita meta torta. i. coronamentae. Si forent maiora: na sunt minora ficis. ut scribit Plinius.

Pruna: uas damascenog. Damascena pruna erant peculiaria Syriae: quae uetustate fiunt rugosa: citantque uentre. mittebant in saturnalibus: ut indicat Papinius. Quae ramis pia germinat damascos. Damascena dicta a damasco urbe & mote in quo nascunt supra etia ea rugosa dixit. Carie: uetustate. Peregrinae senectae: quae ex Syria mittuntur.

Caseus: Caseus lunensis. Barbarae gentes diu caseu ignorarunt: & si lacte uictitabant: Roma hoc bonu Italiae ostedit: in caetera caseos gna mittebant a Luna urbe iter a truriam & liguriam nobili portu & marmore candidissimo. hic magnitudine admirandus erat: na singulae massae ad millena podo nonnunquam pmebant: auctor Pli. Aptae igit erant ad procerog turbam numerosam alenda. Mille prandia: multas ientationes. Luna. oppidu aetruriae.

SI: Caseus uestinus. Caseus uestinus in precio erat testimonio Pli. & Apitii: adeo ut uicē carniū posset p̄stare. **H**æc massa: hic caseus. De grege uestino. i. ex ouib⁹ uestinis.

Non: Caseus fumosus. Caseo caprio sua ē gratia & laus: ut Pli. scribit recēti maxie: cōditur præserti fumo: qualis i urbe cōficiēbatur cunctis præferendus. Velabrum & maius & minus: ut Varro scribit i urbe erat: ubi ganeatæ epulæ parabatur. cū ergo uelit significare caseū urbanum appellat eum uelabrensem: quia in eo urbis loco condiebatur fumo: nō quia fumus uelabrēsis aptior esset ad condiendum alio quocunque fumo. **Q**ui bibit fumū uelabrensem. i. qui fit in urbe: nā ut Pli. scribit: caseus qui in urbe fiebat præferrebat̄ cæteris.

Trebula: Casei trebulani. Trebula oppidum erat i agro reatino: ut Varro scribit i originib⁹. erat præterea iuxta crustumiū colonia romanorū eodē noīe. Crustumini autē casei laudatissimi erant præserti ex cāpo Cediciæ: auctore Pli. Trebulæ siue igne parentur siue aqua calida. Gratia duplex. i. duo usus siue igne siue aqua parantur habemus gratū saporem Columella.

Cum: Bulbi. Bulbi sūt minores ascaloniæ multis gñib⁹. Cato megaricos laudat: iter eos ē epimenidū: ut Theophrastus scribit: qđ laudatissimū puēit i libya. legitimis nuptiis apponūt sponis: ut Varro & Apitius scribunt: cū nucleis pineis aut cū erucæ succo & pipe ad usū Veneris.

Membra mortua. i. ut non possis arrigere i illo medicamine. qđ iis tm̄ p̄sunt bulbi: qui in usum libidinis p̄nt recreari: iis uero quib⁹ mēbra mortua sūt & cōiunx anus nihil afferūt: præ saturitatem: quū pruritū excitare nequeant.

Filia: Lucanicæ: Lucanica dca est a Lucāia puicia: in q̄ milites id farcimīs gen⁹ iuenerūt. has fieri docet Apiti⁹: pipe: cimino: satureia: cōcistis carnib⁹. Botell⁹ eiusdē gñis ē: und pultes coronatæ mēsis appōebant̄. supra: Et pultē niueā p̄mēs botell⁹. Pultes autē fiebat uario & noīe & cōdimēto: gñe: ut Iulianæ: prætea cū iure œnogari cocti. Grata corona:

Hæc: Oliuæ picenæ. Oliuæ picenæ mēsis seruabant̄ in *na*: apposita & cōdita. cibū: nā his tota ducebat̄ cœna sūptis ab initio ad finē. **T**rapetū: torcular oliuariū a trapo qđ est uerto. **S**ubducta: ablata: quia nō torquebat̄. Inchoat: sumit̄ in p̄ncipio.

Aut: Mala citria. Mala citria eadē mala medica dicunt̄: quæ Oppius atiquæ auctori tatis: Macrobius Pli. eadem esse demōstrant: quæ a Virg. i Georgicis describūtur: Media fert tristes succos. hæc interiecta uestibus tineas arcent: unde uestis citrosa dicta ē his seruata: ut Neuius appellat. Quid uelit Fest⁹ nō itelligo: qui scribit uestē citrosam. dictam a similitudine citri. **D**uo i terris pomaria cōmendabant̄ Alcynoi & hesperidū. Iuue. Qualia perpetuus phæacum autūnus habebat: Credere quæ possis surrepta sororibus aphris. **D**raconis massyli. i. a dracone massyliæ in hortis hesperidum.

Caseus uestinus. *popido*

Si sine carne uoles ientacula sumere frugi:
Hæc tibi uestino de grege massa uenit.

Caseus uelabrensis. *locus romæ pat*

Nō quēcunque focū: nec fumum caseus omnē:
Sed uelabrensem qui bibit ipse sapit.

Casei trebulani. *trebula loci reatini*

Trebula nos genuit: commendat gratia duplex:
Siue leui flamma: siue domamur aqua.

Bulbi:

Cū sit anus coniunx: & sint tibi mortua mēbra:
Nil aliud bulbis: quam satur esse potes.

Lucanicæ. *lydica*

Filia picenæ uenio lucanica porcæ:
Pultibus hinc niueis grata corona datur.

Oliuæ.

Hæc quæ picenis uenit subducta trapetis:
Inchoat atque eadem finit oliua dapes. *trapetis*

Mala Citrea. *malis citri*

Aut corcyrei sunt hæc de frondibus horti:
Aut hæc massili poma draconis erant.

Surripuit: Colostrum. Colostrum significat lac: quod exprimitur ex uberibus armē
torum anteq̄ nati pulli os admouere possint: cogiturque ī speciē punicis: si aqua nō
adhibetur. Aristoteles trophalida appellat. **H**ædis nondū stantibus: id est non erigen
tibus se ad ubera **P**li. Est autem colostrum prima a partu spongiosa densitas lactis Sto
macho accōmodatissimum caprinū: quoniam fronde magis q̄ herba uescuntur.

Lasciuū: Hædus. Hirci maclant Baccho: cū uites lædant. **P**ecus lasciuū. i. hæd⁹: ut
illud: Lasciua capella. Dat pœ
nas: maclatur **D**eo: Baccho:
qa corrolit uites. ostendit cum
fore inutīlē mēsis postea q̄ cœ
pit corrodere uites nā q̄ diu su
git lac: mensis ast aptus.

Colostrum. *primū uer*

Surripuit pastor: quæ nondum stantibus hædis
De primo matrum lacte colostrā damus.

Hædi.

Lasciuum pecus & uiridi non utile baccho
Dat pœnas: nocuit iam tener ille deo. *leas*

Oua.

Candida si croceos circumfluit *Madam* uitellos: *gemos*
Hesperius scōmbri temperet oua liquor.

Porcellus lacteus.

Lacte mero pastum pigra mihi matris alumnū
Ponat: & ætolo de sue diues edat. *calaboras*

Apyrina & Tuberes:

Non tibi de libycis tuberes & apyrina ramis:
De nomentanis sed damus arboribus.

Idem.

Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis:
Et uernæ tuberes: quid tibi cum libycis.

Sumen. *diues*

Esse putes nondum sumen: sic ubere largo
Effluit: & uiuo lacte papilla tumet. *manilla*

Pulli gallinacei.

Silibycæ nobis uolucres: & phasides essent:
Acciperes: at nunc accipe cortis aues.

Candida: Oua. Fractis ouis
adhibebat gaz scōmbroze
Scōmbros aut aptos ad gaz mit
tūt mauritania: bæthica: carte
ia: & insula Herculis ī hispania
dicta scōbria a multitudie scō
broze: q̄ illic capiūt ad gaz.

Liquor hesperius. i. liquamen
scōmbroze: q̄ capiūt ī hispania.

Salsamēto supra oua condita
legimus: Diuisis cibiū latebit
ouis **V**nda candida: ouorum.
Vitellos croceos: a colore.

Lacte. Porcellus lacteus dē
qui nondū aliud cibi gēus
attigit q̄ lac: hic habebat gratif
sini saporis **P**onat. i. appōat
mibi: nā porcellū: lacteū pluris
facio q̄ aprū. Edat diues de sue
ætolo. i. ipse diues sibi hēat igē
tē aprū: q̄t⁹ fuit ætol⁹ iterfect⁹
a Meleagro: mō ego edā porcel
lū lacteū. q̄. d. hūc plurisfacio.

Non Tuberes **T**uberes &
Apiria: Sextus Papi. nouif
simis Augusti tēporib⁹ attulit
in Italia zinzipha ex syria: tube

res ex aphyrica: utraq̄ sunt similia bacis: q̄ pōis & malis. Tuberes erāt ī p̄cio duplici ge
nerē cādido & serico. Apirinō ab a sine: pirinō. i. nucle⁹ gen⁹ mali granati ē qd̄ nucleo ligno
so caret: mitiorisq̄ ē saporis. hoc quoq̄ ex africa trāslatū ē nā illic circa carthaginē bēignif
sime nascit: Plini⁹ auctor. nūc hi fruct⁹ ferbāt. poeta hēbat uillā ī nomētāo: qd̄ supra dixit.

Arborib⁹ nomētanis. i. uillæ meæ nomētanæ **N**on de libycis: unde. s. olim petēda erāt.

Lecta: Idem. Tuberes uernæ: domi nati. **Q**uid tibi cum libycis: quid quæris libycos
cum habeas domesticos. i. natos in agro romano.

Esse: Sumen. Sumē ex papillis porcæ lactantis fit quo plus lactis continebat: eo pl⁹
cōmendabatur. **P**utes: putare possis. **N**ondū: scilicet esse sumen: sed papillam.

Largo ubere: nam ex ubere fiebat. **P**apilla: nam uidebatur papilla lacte tumens.

Silibycæ. Pulli gallinacei. Aues libycæ dicunt gallinæ numidicæ: de quibus satis su
pra est dictum. **P**hasidos aues: id est phasiani. **A**ues cortis: pullos gallinacos.

Acciperes: id est tibi mitterem. **A**ues cortis: id est gallinas quas solas habeo.

Vllia: Præcoqua plica. Præcoqua plica dicuntur quæ æstate maturescunt cū cætera mi-
tescant post autumnum. Id genus excogitatum est. xxx. annis ante imperium Ve-
spasiani tanta æstimatione: ut singula singulis denariis uenirent. Plinius auctor: hoc fie-
bat noua insitione. **V**llia: id est parui precii. **R**amis maternis. i. nostræ matris in qb⁹ era-

Pmus ateq̃ insita essemus. **A**doptiuus: in quibus insita sumus. **C**ara. i. magni precii.
Picentina: Panes picentini. Picentes pane excogitato laudat: quæ cõficiiebãt ex alicæ ma-

teria macerata. nouem dieb⁹ ea
subigebat una passa: torrebat
que in furno ipõita ollis quoad
frãgeret. hi ob duriciẽ frãginõ
potãt: nisi lacte mulso ue mol-
liti: ut docet Pli. **C**eres picentia
i. pães picentini. **C**rescit: tume-
scit. **N**iuero nectãr. i. lacte quo
auctore Pli. molliẽbatur. aliter
enim frangi non poterant.

Argetũ. Boleti in maximo e-
rãt p̃cio nobiles ueneficio
Claudii. Boletos: quia unusquis
q̃ uult uelci poti⁹ q̃ miterãico

Rumpius: Tubera. Tubera
in lautis mēsis fuisse Iuena-
lis carmẽ testat: Radet tubera:
si uer tũc erit. Magnitudie li-
berali nõnũq̃ uisa sũt. **A**frica-
na præstãt: ut scribit Pli. idẽ Iu-
ue. illud: Tibi habe frumentũ
Attili⁹ iqt O libya disiuẽge bo-
ues: dũ tubera mittas. Imbres
autũnales: eodẽ auctõr & cre-
bra p̃fertĩ tõitrua ea generãt:
Idẽ Iuue. Et faciãt optatas toni-
trua cœnas maiores. Sũt tener-
ria uerno tpe. Iuue. si uer tũce-
rit. Id in analib⁹ e de tubere: Laer-
tio licinio prætori mordẽti tu-
ber denariũ dephẽsum dẽtes p̃-
mos inflexisse. minoris tamen

precij sunt ut poetæ pla. q̃ boleti. Rumpimus terram: quia rumpitur ubi nascuntur.

Texta. Corona turdorum. In coronam pendentes turdi mittuntur: qui inter aues pri-
mum obtinent saporem iudice poeta: nobiles sunt loquacitate turdi Arrippinæ: q̃
sermonem humanum effingebat: hyeme in germania apparent. Coronæ sutiles in solen-
nibus conuiujs dabantur: primum ex rosis: postea Plinio teste datæ sunt ex folijs nardi.
Nardo diuite. i. precioso. **T**exta rosis. i. inutilis corona. **V**el nardo diuite. i. luxurio-
sa: nam ex folijs nardi data est.

Tota: Anates. Anates a nãdo dictæ sũt: ut placet Cicerõ. hæc pect⁹ tãtũ & ceruix gu-
lã dabat: reliq̃ iutilia. **S**apit ceruice. i. & ceruix grata e. Redde coco: sũt. n. uilia.

Dvm: Turtures. Turtures condiunt ab Apitio qui saginatis animalibus non est con-
tẽtus. poeta tanti facit: ut nihil ante gustãdum erit: cũ ponetur turtur. **L**actucæ: co-
cleæ excitando stomacho prægustabant. supra: Non dederunt tibi si soles ppinin. i. præ-
gustare. **V**alebis lactuca. i. non gustabo te. **P**erdere nolo famem. i. nolo consumere esu-
ricationem hanc rebus uilioribus: cum habeam turturem & rem delicatam.

Persica nucipersica:

Vllia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptiuus persica cara sumus:

Panes picentini.

Picentina ceres niueo sic nectare crescit:
Ut leuis accepta spongia turget aqua.

Boleti.

Argentum atq̃ aurũ facile est: lanãque togamq̃
Mittere: boletos mittere difficile est.

Ficedula.

Cum me ficus alat: cum pascar dulcibus uuis:
Cur potius nomen non dedit uua mihi?

Tubera.

Rumpimus altricem tenero de uertice terrã:
Tubera boletis poma secunda sumus.

Turdorum corona.

Texta rosis fortasse tibi uel diuite nardo:
At mihi de turdis facta corona placet.

Anas.

Tota quidem ponatur anas: sed pectore tantum
Et ceruice sapit: cætera redde coquo.

Turtur.

Dum pinguis mihi turtur erit: lactuca ualebit:
Et cocleas tibi habe: perdere nolo famem:

Musteus. petafo. Saliendū petafōnem monet Cato ī re rustica. Id verbū apud alios
auctores rarius præcipue commēdat: cum Musteus. i. recens: quo uerbo Plinius
in hac significatione sæpe usus ē: & Aptius condit petafōne ex musteis cū bilibri ordei:
& caricis. **P**ropera: cito ede. **S**it mihi nihil. i. non appōnat uetulus petafo.

Ceretana: perna. perna antiq̄ dixerūt ī sue partē cruribus p̄p̄inquire: nā suē ita diuide
bāt ī perna: petafōne: & lardū. Pl. p̄ crurib⁹ accepit: nā castrādū suem p̄orib⁹ p̄nis su-

Petafo.

Musteus est: propera caros nec differ amicos:
Nam mihi cum uetulo sit petafōne nihil.

Perna

Ceretana mihi fiet: uel massa licebit:
De menapis: lauti de petafōne uorent.

Vulua.

Te fortasse magis capiet de uirgine porca:
Me materna graui de sue uulua capit.

Colocasia.

Niliacum ridebis olus: lana s̄q; sequaces
Improba cum morſu fila manuq; trahes.

Iecur anseris.

Aspice quā tumeat magno iecur anseris maius:
Miratus dices: hoc rogo creuit ubi.

Glires.

Tota mihi dormitur hyems: & pinguior illo
Tempore sum: quo me nil nisi somnus alit.

Cuniculus.

Gaudet in effosis habitare cuniculus antris:
Monstrauit tacitas hostibus ille uias.

hoc esse parui facienda: q̄ dum editur filis molesta est. Olus niliacum. i. colocasiam pe-
culiarem ægypto. **L**anas: tenuissima fila. **I**mproba: nimia.

Aspice. iecur anserinū. **I**ecur anserinū ī amplitudinē creuit: p̄sertī si fertilia anseri obi-
iciūt. Idē cū ita creuit exēptū e uentre anseris lacte mulso ue auget: habebaturq; oli
inter lautissima cibaria. Incertū Scipio ne Metellus uir consularis: an. M. Sefius eadem
ætate eques romanus id docuerit. **T**umeat: tumidū sit. **U**bi. q. d. in tam angusto uen-
tre crescere adeo non potuit: sed lacte mulso ue ut dixi exemptum tumescit.

Tota: Glires. Glires inter saginata animalia & adeps ganeatas habebantur: adeo ut
Qu. Scaurus: & Marcus legem sumptuariam ferentes prohibuerunt ne glires ap-
ponerentur: hyberno somno pinguescunt. his Fuluius Lupinus uinatia in dolis exco-
gitauit ad saginam hyeme iuuenescunt. **Q**uo. i. tempore hyberno.

Gaudet. Cuniculi uerbū hispanū est: ex genere leporū habent: tanta multitudine
meses balearicas olim populabant: ut icolæ opē petierint ab Augusto aduersus cu-
niculos. horū foetus laurices dicunt: qui ablati uberibus nō purgatis interaneis inter lau-
tas dapes apponebantur. ab his cuniculi uix subterraneæ dicti sunt: nam milites terram
ita fodere idem didicerunt: ut Catoni placet de re mi. **A**ntris effosis: uis subterraneis.
Hostibus: qui urbem obessam uis subterraneis inde ingredi didicerunt.

spēdi iubet. Ex gallia a populis
Mēapiis & ex ætruria a cereta
nis optie p̄næ mittebant. **M**e
napii: galliæ populi utraq; rhe-
ni ripā incoletes p̄ paludes: &
nēora: his finitimi sūt lycabri.

Lauti: d̄licatioris mēæ hoies
Massa ceræ: p̄na ceretana: uel
menapiis. i. de menapia.

Te Fortasse. Vulua sumen
ex papillis porcæ fit. ex
his dē abscindit pars quā uuluā
appellabāt: quæ p̄sertim comē
dabat: si porca nodū pepisset:
undē uuluā sterilē dixit Apiti⁹:
quæ nondū foetu patuisset: &
eā uariis cōdimētōrū generib⁹
aptā gulæ: nūc mittit uuluā ex
porca: quæ pepit. **V**ulua de
uirgine porca: id est sterili. **C**a
pit: delectat me.

Niliacū. Colocasiam nonnulli
cyamū dixerūt peculiare
ē ægypti: unde eā ī italia serere
didicerūt. **C**aulē hēt arenosū
cū coctus est: Fila item stamē la-
næ imitātia cū comedit. supra:
Tenui colocasia filo: Ait quis
in precio sit colocasia: tamē ob

Inter: Attagenæ. Auis iter raras epulas olim: sed postea gallia & hispania his uesci didicerant: i lonia p̄sertim optimi ē saporis: testis ē Plini. & Horatius: Nō a fra auis: nō attagen ionicus: uocē quidē habet: sed cū capitur obmutescit. **Alitum:** auitum.

Pascit: Gallinæ altilis. Saginare gallinas deliaci primi inuenerunt. Id quo modo fiat Columella & Varro docēt tātæ olim gulæ: ut. C. Fannius ueteri interdicto phib u erit aliquid uolucrū apponi mensis: p̄ter unam gallinā: quæ non esset altilis. **Si altilis**

aūt apponebant ars culinarū erat: ut ab uno pede laceratæ tota repositoria occuparēt. idē exit illud satyricū: Quo gestu lepores uel quo gallia secetur. Eligebant ad saginam: quæ cutis in ceruice fartilibus capiendis apta uidebat. Dulci farina. i. elota mulso lacte ue adhibito: & faria mihi. **Tenebris breui tegiculæ:** ut docet Columella. reconditæ & luminibus cluis altilis fiunt. **Ingeniosa:** quæ sciuerit hæc excogitare.

Ne nimis: Cappones. interdictis gallinis lege cēsoria iuētū ē diuerticulū legi: nā cœperunt gallos saginare adhibito lacte: & cōuulsis testib⁹: tamen castrabant apud antiquos lumbis adustis candente ferro: aut imis cruribus mox illito uulnere creta. Gallus: gallinaceus. **Exhausto iuguē. i. sanguē i coitu.** **Amisit testes:** castratus ē. **Nūc mihi erit. i. nūc mihi uideat gallus. i. castrat⁹.** gallū inq̄ nūc appellabo non itelligēs de aue: sed castratū ut galli sacerdotes Cybeles idem. Sterili castrato: nam Cybeles sacerdotētes castrati erant.

Ponitur. Perdices inter hesternas aues habentur: & lautissimas: tanti precii: ut i pau perismēsam nō uenirēt. **Rarissima:** preciosissima. **In lautorum. i. mensis.**

Ne Violes. Colūbæ dicatæ sūt Veneri: eiq̄ maētant. Propertius: Sed cape torquate uenus o regia colūbæ: Ob meritū a te tuos guttura secta focos. Virgilius maternas agnouit aues monet amicū: cui mittit colūbinos: ut si sacerdos fuerit Veneris: his abstineat: debet. n. deæ maētare n̄ uesci. Tāti oli p̄cii colūbæ erāt ut largi⁹ eques roman⁹ q̄drigē tis dēariis uēdiderit a te bellū Pōpeianū. Gnidiæ deæ: Veneri cui sacra ē gnidos: nā debes eas maētare & nō uesci: uel certe n̄ uiolare: cū sint deæ sacre: cuius es sacerdos: q̄ placet.

Inguina. Palūbi & palūbes dicunt: a colūbis differunt: nā colūbi assignatas in altis ædificiis aut turribus celas frequentāt cōueniūtq̄: agrestiores euagant. **Torquati** dicunt a signo torquis: quod colo p̄terunt. Propertius: Torquate uenus o regina colūba: salacitatem retardāt. **Salax:** fortis in libidinem.

Galbula. Galbula raro uisit in Italia: nā cū foetū eduxit euolat: a colore dicta ē Galbula. **Viridib⁹** adhuc uiuis: capite uilco & retib⁹ calamis uiscatis. **Rudis:** imatura.

Attagenæ.

Inter saporē fertur alitum primus Ionicarum gustus attagenarum.

Gallina altilis.

Pascitur & dulci facilis gallina farina:

Pascitur & tenebris: ingeniosa gula est.

Capo.

Ne nimis exhausto macresceret inguine gallus: Amisit testes: nunc mihi gallus erit.

Idem.

Succumbit sterili frustra gallina marito: Hanc matris cybeles esse dicebat auem.

Perdix.

Ponitur ausoniis auis hæc rarissima mensis: Hanc i lautorum mandere sape soles.

Columbæ.

Ne uiolēs teneras pro duro dente columbas: Tradita sic gnidiæ sunt tibi sacra deæ.

Palumbus torquatus.

Inguina torquati tardant hebetantque palumbi: Non edat hanc uolucem qui cupit esse salax.

Galbula:

Galbula decipitur calamis & retibus ales: Turget adhuc uiridi cum rudis uua mero.

Pannonicas. Catta auis ē panhoniae peculiaris: Raro alibi ī italia q̄ ī umbria capitur
Aulus pudēs poetæ amicissimus: ut supra sæpi⁹ electū ī umbria municipiū habe
bat: & agrū: cū cattas caperet illic: nō nisi ditiorib⁹ mittebat: quos coleret. **U**mbria: ubi
p̄cipua est catta. **D**ñō: diuiti quem colit: nam dominū dicimus quem colimus. Mens

Mdosi co lices habent. **D**ominæ: sed antiqui Domino: quod placet.

Miraris. Pauo ī trimatu explicat caudā: quā ostentat aduerso sole ut irradiet. hanc auē

Cattæ

Pannonicas nobis nūquam dedit umbria cattas:

Mauult hæc domino mittere dona pudens.

Pauo.

Miraris quotiens gemmātes explicat alas:

Et potes hunc seuo tradere duro coquo.

Phenicopterus.

Dat mihi pēna rubens nomen: sed lingua gulosis

Nostra sapit: quid si garrula lingua foret.

Fasianus.

Argiua primum sum transportata carina:

Ante mihi notum nil nisi phasis erat.

Numidicæ

Ansere romano quamuis satur hānibal esset:

Ipsæ suas nunquam barbarus edit aues.

Anser.

Hæc seruauit auis tarpai templa tonantis:

Miraris: nondum fecerat illa deus.

iter epulas posuit p̄mus Hor
tēsius ī cœna adipali sacerdotii
sui. mēdose scriptū ē apud Pli.
adialitii cœna sacerdotii: cum
scribi oporteat adipali cœna
sacerdotii: quā adialitii dixerūt
mēdose legentes hæc dictionē:
eadē uerba sūt apud Varronē ī
re rustica. **E**xplicat: pandit.

Gemantes: imitātes gēmas.

Sæuo: eā laniaturo. **C**oquo
.q.d. cū pauo edat tam pulchra
spectacula nō deberet laniari.

Dat mihi: Phœnicopter⁹.
Phœnicopter⁹ a rubētū
bus alis nomē accepit: nā phœ
nix purpureū significat. & pte
ra alæ Inter medioc̄is aues re
censetur a Celso: sed quo ma
ior ē eo ē gratior. Iuuenalis: Et
phœnicopter⁹ īgēs. huius lin
guā p̄rius Apitius nepotū gru
es altissimus: ut Pli. scribit op
timi esse saporis docuit: unde
Viellius ī patinā illā d̄litiarum

luxu nobilē habere noluit linguā phœnicopteri. **D**at mihi: dicor phœnicopter⁹ uo
cor a colore. **Q**uid si. q.d. q̄to magis expectaret lingua si accederet sermo & sciret expri
mere uerba: quū aliæ inquit auiū linguæ p̄pter garrulitatē tātū expectant: ut luscinia
& cætera. ego non expector nisi propter saporem.

Argiua. Phasiani. Ex p̄orto p̄mū allatæ sūt hæc aues. Argute igit̄ ab argonautis se ex
p̄orto allatas fuisse aiūt: illic tamē auriculas subrigūt iter plumas: quod alibi nō fa
ciūt. Aphasi fluuio colchoꝝ phasiani sunt dicti. Columella docet eos saginari a uariis in
isulis italiae adiacētibus. **A**rgoæ carmina: ab argonautis: q̄ primi in ponto fuerūt. **N**il
nisi phasis. i. ī ponto tantū erā. **P**hasis: ponti flu. de quo alibi.

Ansere. Gallinæ nūidicæ aphricæ et dicunt̄ & meleagrides. ut Pli. placet. Columella
distiguit crista q̄ aphricæ ut ipse scribit habēt rubrā: meleagrides cæruleā. In generi gal
linæ sūt: cōsp̄sis plumis uariis notis. de his Papi. Quas udo numidæ legūt sub austro.
Ultiæ pegrinæ auiū sūt receptæ ī mēsas p̄p̄ igratū succū: ait igit̄ Mart. āserē pus ī mē
sis fuisse. **S**uas aues: gallinas numidicas q̄a nōdū erāt datæ mēsis eis tēporibus.

Hæc. Anseres. Anser ob excitatas excubias capitoliās tantū fauoris meruit: ut pu
blice anseres alerētur cēsoribus locātib⁹ cibaria singulis ānis: Solēni præterea p̄p̄
singulis ānis iter ædē iuuetutis & sūani cæs uiui affixi cruci s̄abuceæ circūferrebāt: aiēt pul
uio isidete: nā canes q̄ ī capitolio erāt supati sūt uigilia anser: hoc a paucissimis traditur.
Plutarchus ī libello de fortuna romanorū & Pli. auctores iuniores anseres gançæ dicunt̄.

Seruauit ī clāgore suo: q̄a excitauit excubias. Deus Domitianus. placet. n. poti⁹ de hoc
q̄ de Traiano: nā illa istaurauit. q.d. si fuissent tā minuta capitolia q̄ quæ instaurauit Do
mitianus: non irrepisset hostis: quia olim ab anserē est proditus.

Turbabis. Grues. & grues in saturnalibus Papinii cadunt. Papinius in saturnalibus: Ceterum uagis grues rapinis. nobiles carmine Homeri de eorum pugna aduersus pigmeos. In mensas receptae sunt: non tamen tanta gula: quanta ueniebant temporibus Vespasiani: nam Cornelius Nepos scribit diui Augusti temporibus magis placuisse cinonias quam grues: sed grues manserunt inter primas aues: quibus dixi temporibus cinoniis omnino repudiatis. **C**um uolat. y. litteram faciunt agmine disposito. Aues Palamedis dicunt: quoniam ut Philostratus in eolibello scribit quod heroica inscribitur: gloriantur Palamedi se tres litteras copisse quibus carebant graeci. ph. ch. th. Vlyxes in parte obiecit eam laudem esse graecum quae. y. litteram faciunt: lussitque eas suspicari: nam propter uolabant. **V**ersus: ordines. **V**na uae. i. tam compositae uolat: ut si una sit amissa turbetur ordo.

Dulcia. Rusticulae. Male interpretantur quae rusticam galinam hoc loco accipiunt cuius mentionem factam a Columella non negauerunt: eam. n. scribit in seruitute non parere & alendam cibo ad saturitatem sed inter gallinas est. hic autem de aue quae sit e genere perdicum intelligendum est quoniam rusticula quam priuatim habere in cessum: scribit Plinius. **E**iusdem prope est saporis: cuius est perdis sed minus grata: quoniam ut ipsa conqueritur minore emitur pretio: & Horatius pauone hac una de causa mensis gratum scribit: quod multo ueneat auro. **Q**uid refert: quid utilitatis affert. Si est idem sapor: cum perdice. q. d. non propterea expector. **C**arior: uenditur maiore precio. **S**ic maiore precio empta.

Dulcia. Cygni latine olores ob plumam unde lecti struebantur in pretio erant morituri flebilem emittunt cantum: ut credidit antiquitas id falsum esse aliquando nonnulli deprehenderunt. mutua carne uescunt. **I**psae sui: hac de causa dicatus est Apollini: quia praedicit sua fata cantu. **L**ingua defecta. i. uitali motu pene destituta.

Nomen. Porphyrio. Plura habent crura rubetia & rostra: propter aliam uiam naturam morsu bibunt: tinguuntque cibum saepe aqua: & pedes pedes ac manu ori admouent. Inter gigantes ut apud Lycophronem interpretantur quosdam in proprio duo principatum tenuerunt: Porphyrio & Alcyonius.

Praesinus. i. auriga: cuius Traianus in Nerone meminit Praesinus purpurio dicebat. Laus est porphyrio auis: quae & gigante & nobilissimi agitatoris appellationem habeat. Praesini: auri

Spirat. Mulli uiui. Mullus piscis a color molliore calciamtorum nomen accepit: ut graecum. **S**cribit Fenestella: cum aspirat uersicolori squamam mutatione nitescit. oli non reperiebatur ferme supra duas libras. Asinius Celer temporibus Claudii mullum octo milibus numum emit: ne fabulosum uideatur quod scribit Iuuenalis. Mullum sex milibus emit: nunc mititur uiuus in aqua marina ad amicum: idem poeta scribit. **I**n aequore adueto: aqua marina: quae una cum pisce adueta est. **D**a mare uiuum. i. restitue eum mari uiuo. **F**ortis: ad fugiendum.

Quae Murenae Murenae in tantis delitiis oli fuit: ut & nomen Liciniorum familiae dederit Varro ne teste: & mortua in piscina defleta sit a crasso pullato: habueritque in aures baulis ab Antonia drusi. In silicia obtinet principatum: ubi propter pinguedinem in summum pelagus erumpit & sole torrefacta neque se curuat ut manu capiat ut Varro scribit in libro: quod inscribitur gallus: tunc dicitur graece plotae latine flutae a fluitando: nam pro summum aequor fluitant. **P**ro profundo mari

Grues.

Turbabis uersus: nec littora tota uolabit:
Vnam perdidit si palamedis auem.

Rusticula.

Rustica sum perdix: quid refert si sapor idem est:
Carior est perdix: si sapit illa magis:

Cygnus.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator cygnus funeris ipse sui.

Porphyriones.

Nomen habet magni uolucris tam parua gigante:
Et nomen praesini porphyrio habet.

Mulus.

Spirat in adueto sed iam piger aequore mulus.
Languescit: uiuum da mare: fortis erit.

Murena.

Quae natat in siculo grandis murena profundo.

ficulo prope rhegium. **E**xustam: quam est sole torrefacta.

Quamuis lata gerat: Rōbi. Rōbus ē instrumentū magicū: de quo supra: Rōbus piscis no-
to ad ætatē nram noīe: rauēnæ reliquos alibi supat magnitudo: nouā nōnūq̄ exigit
patiam: qđ satyrice ī Dōitianū scriptū legiū: ad hoc alludēs poeta scribit. Patella mēfari-
um uas ē diminutiū a patia. ē itē uas dicatū sacris ligneū resinatū: ī quā accipit signifi-
cationē apud Liutū: cū scribit nihil relictū patribus præter patellā sacrorum causa.

Non ualet exustam mergere sole cutem.

Rombus.

Quamuis lata gerat patella rombum:
Rombus latior est tamen patella.

Ostrea.

Ebria baiano ueni modo concha lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Scillæ *orbola aluapad*

Ceruleus nos liris amat: quem silua matrice
Protegit: hinc scillæ maxima turba sumus.

Scarus.

Hic scarus æquoreis q̄ uenit *pinguis* obesus ab undis:
Visceribus bonus est: cætera uile sapit.

Coracinus.

Princeps niliacis *scilla* raperis coracine macellis:
Pellæ prior est gloria nulla gullæ.

Echinnus. *auris et pars et auris quadriceps*

Iste licet digitos testudine pūgnat acuta:
Cortice deposito mollis echinus erit.

saliceta hēant. **L**yris: fluius ortus ī apēnino: præter labitur miturnas: Mirica uxor oli-
Fauni: littoris miturnensis dea est. **M**axima turba: quia gregatim natamus.

Hic. Scarus olim pncipatū tenuit: iter pisces solus rumiat: ut scribit Pli. herbis uescit
nō aliis piscib⁹: noīe latino caret: in mari carpatio frequēs est: Ignot⁹ olim italiæ: sed
optan⁹: ut Pli. & Macr. scribūt multos aliūde aduectos disseminauit inter hostiā & cāpa-
niæ orā: edicto ut si intra. v. annos caperētur imitterent ī columes. Ex piscinis nō est ap-
tus: nec si aliūde q̄ ex mari capit⁹ gratis ē. **L**ecinora lautissimæ gulæ sunt: quibus nō ca-
rupatina illa Vitelli: cuius meminit Tranquillus. **O**besus: pinguis. **V**isceribus: ie-
cinore. **C**ætera. in cæteris partibus. **V**ile sapit: uilis est saporis.

Princeps niliaci. Coracin⁹ pncipatū ī ægypto obtinet iter pisces: quēadmodū zeus si-
ue faber gadib⁹: salpa circa ebusū: salmo ī Aqrāia. Peculiars at ægypti pisces sūt alabe-
tæ: coracini: siluri: ut Pli. & Stra. scribūt. Alexādria urbs cōdita ē ab Alexādro ī ægypto
Dynocrate architecto: ut Vetrui⁹ scribit Alexāder Pellæus dī a pella macedōiæ urbe.
Dicitur igit̄ ab eo ī ægypto cōdita Alexādria pellæa. **M**acellū: loc⁹ obsoniorū. **P**elleæ
i. alexādriæ. **N**ulla gloria. i. nulli⁹ cibi laus. **E**st prior: potior gullæ pelleæ. i. alexādriæ.

Iste. Echinnus spinas habet: quibus utitur pro pellibus: uoluitur in orbem cū mo-
uetur: incitatus naues dicitur retinere si hæserit: quod a Plinio recitatū. **L**ucanus
carmine inseruit syllaba prima producta usus cum alibi corripitur. **I**n mediis echin-
nus aquis. **M**iseni oriuntur grati saporis. Horatius: Ostrea circeis: miseni oriuntur ech-
ni. **A**cuta testudine. i. spinosa: ut in castaneis est.

EBria: Ostrea. Sergi⁹ Ora-
ta p̄us dephendit optimū
esse sapore ostreis lucris: q̄ob-
re excogitatū ē ut aliūde adue-
cta ē lucrīo cōpascere sapore
dignoscebāt an esset nata cir-
ceis an aduecta ex briania quæ
nouissima italica superūt desi-
gnata a Iuuenale: Rutupino
ue edita fūdo. **L**ucrīna cōdiū-
tur ab Apitio pipere & liqua-
mine. **E**bria: compasta alibi:
ostrea tu sumis stagno saturā-
to lucrīo. **L**ucrino baiano: ad
baias. Nobile garū: cōdit̄ ab A-
pitio pipere & liquamine: qui
ēt docuit eadē ut mullos neca-
ri ī garo sociorū q̄a fierēt melio-
ris saporis. **S**itio garū. i. uelem
garo condiri. **L**uxuriosa: ī ma-
iores delicias.

Ceruleus. Scillæ pisculi
sūt minurnēses: q̄ gre-
gatī d̄gūt. loca ubi capiūt Cice-
ro ī orōne p̄ lege agraria silera
appellat: quis nōnulli codices

Sanguine de nostro. Murices iter cōchilia numerantur: unde purpura tingit: quæ in mediis eorum faucibus later: eorū testæ unguētis gestandis destinatæ sunt: unde supra legimus muricem unguēti. **E**sca sumus: capiuntur in cibum etiam.

In Venetis. Gobius & gobio dicitur. lue. Cū sit tibi gobio tātū. hic piscis captus in regione pōti ex glacie mæotidis nō ostēdit motū uitalē: nisi calore patiæ. **R**omæ exigui erat p̄cii: i stagnis uenetis & frequētissimus capit & lautissimis mēsis olim adhibebat: illic mutilatū s̄uat nomē.

Licet sit lau. hoc ē ueneti lauris me adhibent mensis.

Laneus. Lupus est piscis a uoracitate lupia dictus: ut Varroni placet celebris ē p̄ fertim q̄ capit iter duos pōtes i tyberi: nā q̄ tātū degūt i flumine nulli⁹ habent saporis: necesse ē siquidē cōmēdari culinisa marinis aqs enātē i fluuiatiles: q̄les sūt q̄ in liburnis ad ostia.

Timaui alunt: nā & marinas cōbibūt aquas & p̄xiō Timai flumine abluunt. Lanei dicunt a cādore carinū. Recte interpretatus est Porphyrio: licet ambigēs hoc dixerit piscē iter duos pōtes apud Horatiū accipi p̄ lupo. **O**ra timai eugæi: i populis eugæis: ex hoc foro iulieses suū garum faciūt.

Non. Aurata a colore dicta: unde Sergius orata dictus familiæ dedit nomē: ea maxie appetit ā gulosis: quæ conchis educata fuerit i Lucrō. Tales commendabat mulos Apitius: q̄ & cōchis & limo uescunt.

Ad palatias. Accipēs is squāmas ad hos uersas hēt: & cōtra aquā natādo meat. **I**n p̄cio oli maxio fuit: ut ex parasito ap̄d Plautū i Baccharia p̄cipit: cui⁹ hęc sūt uerba: q̄ mihi i mari accipēser latuit: cuius ego lat⁹ i latebras dedā meis dētibus: Idē docet Cicero i libello de fato apud quē dicit Scipioni numātino Accipēserē eē paucorū hominū. Idē distichon poetæ idicat: q̄ obrē minor Pli. scribere: q̄ eodē tpe uixit Accipēserē tūc nō fuisse in p̄cio simul diligētia desidero i Macrobio: q̄ scribit op⁹ Plinianū cōfectū eē t̄pib⁹ Traianicū & multo ante cōpositū fuerit: & dicatū Tito Vespasiano. **P**alatinas: imperatorias.

Accipensem. i. accipēserē dicit etiā accipensis. **M**unera rara: qualis est accipenser.

Ornent dapes ambrosias. q̄. d. debeat lautis & diuinis mensis.

Inter aues. Lepus. Et temporibus Augusti turdos fuisse saginatos Cornelius scribit: & ætate sua: in lepore idē fieri auctor ē Varro i tertio de re rustica. **I**udice poeta & turdus inter aues & lepos inter quadrupedes est primus: & sapit melius.

Qui. Aper mittit: ex quo ut supra octoginta saporis Apitius excogitauit. **R**utili⁹ p̄mus integre apposuit mēsis tā luxuriosa imitatiōe: ut & terni aliquādo postea ponerētur. fuit aut illius Rulli Rutili: i quē Cicero scripsit p̄ lege agraria. Magnitudo i hoc animali in precio erat: a qua nūc cōmēdat. Cuspide ætola: Meleagri. **D**iomedis. i. ætolis: quia ætolus erat Diomedes. i. hic aper ætolo illi prope par est.

Murices.

Sanguine de nostro tinctas ingrate lacernas
Induis: & non est hoc satis: esca sumus.

Gobius.

In uenetis sint lauta licet conuiuia terris:
Principium cœnæ gobius esse solet.

Lupus.

Laneus euganei lupus excipit ora timai:
Aequoreo dulces cum sale pastus aquas.

Aurata.

Non omnis laudem preciumque aurata meret:
Sed cui solus erit concha lucrina cibus.

Acipensis.

Ad palatinas acipensera mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

Lepus.

Inter aues turdus: si quis me iudice certet:
Inter quadrupes gloria prima lepus.

Aper.

Qui diomedis metuendus setiger agris
Aetola cecidit cuspide: talis erat.

Dente timet: Dammæ. Dammæ nō māuescūt: quod Pli. scribit: sed iure feræ dici nōn possunt: quēadmodū hirūdines nec siluestres sunt: nec plane familiares. Cōquerūt nūc sibi arma deesse aduersus canes: cū cornibus careant & ualidis dētibus. Cornua: aduersus canes. **I**mbelles: sine armis. **N**isi præda: capimur: nec reluctari possumus.

Matutinarū: Erix. De istrice necesse est itelligas: qui ex genere erimacei: in india præsertim & aphrica habent cute spinis cōtecta. **C**ū intendit cutem spinæ emittunt

e ppiquo: cū pugnat aduersus canes ut ualidi⁹ iaculet. sub pri mā lucē hæ capiunt. **O**rix autē inter capreas numerat: quas nōnulli solos dixerūt cōtrario pilo uestitas ad caput uerso.

Matutinæ quæ mane capiunt: quæ sæpe mortuis canibus capiunt. **M**orte canū: nā canes iaculatione spinæ necantur.

Hic: Ceruus in p̄cio erat: uel hac una de causa: quæ carnes tutū p̄stāt a febrībus: si mane edantur. **A**ffirmat Pli. p̄ncipē fœminā usam diu sine febrībus uixisse: quod uerū maxime putat si ex uulnere pierit ceru⁹ ætas longissima est: cum nonnulli cerui cōmemorētur torquibus obducta carne contectis: quæ Alexandri fuisse dicuntur. **C**erua prætera Sertorii fatidica nobilitatem huic feræ dedit: seorsum celebrata est cerua cāpana a Sillio. **A**ntiquiores nō fue

Dammæ.
Dente timetur aper: defendunt cornua ceruum:
Imbelles dammæ quid nisi præda sumus?

Orix.
Matutinarum non ultima præda ferarum
Sæuus erix: constat quod mihi morte canum?

Ceruus.
Hic erat ille tuis domitus cyparisse capistris:
An magis iste tuus siluia ceruus erat?

Lalilio.
Dum tener est onager: solaque lalilio matre
Pascitur: hoc infans sed breue nomen habet.

Caprea.
Pendentem summa capream de rupe uidebis.
Casuram speres: decipit illa canes.

Dorcas.
Deliciū paruo donabis dorcada nato.
Iactatis solet hanc mittere turba togis.

runt ceruo Cyparassi: & altero Siluiæ uirgilianæ. **C**yparissus puer a phœbo amatus ceruam habuit: quæ eques regebat. **O**uidius: Nunc equus in tergo relidēs huc letus & illuc

Mollia purpureis frenabas ora capistris. **C**eruus hic commēdat antiquate. **C**yparissus uersus in arbore sui nominis dolore quæ eū interemerit p̄ imprudētiā. **D**omit⁹: mansuefactus. **T**uo capistro: ut illud Ouidii: Mollea purpureis frenabas ora capistris.

Cum. **L**alilio. **O**nager cum paruus est dicitur lalilio: cuius sapore tunc aphrica gloriatur: nam illic onagri habentur in phrygia quoque & lycaonia circa montes frigidos: ut Strabo scribit. **L**alilio igitur uerbum punicum est: ut ex Pli. discimus. **Q**uam diu sola matre. i. solo matris lacte pascitur dicit lalilio: quod Isidorus quidam addit lalionem pasci in locis semotis uix sola matre præsentē: nec Aristoteles tradidit: nec Pli. sed ipse confinxit. **S**ed breue: nam cito adolescit: & in onagrū transit: ut feræ omnes beluæ gradiores. **S**ola ma. solo lacte matris pascitur.

Pendentē. **C**aprea in uaria distinguunt genera: nā sūt pigargi: sterpsicerotes: Ibices: soli. **C**aprea: quæ extremas rupes summa leuitate adēūt: canes sub rupibus collocati casurā expectāt: ut excipiāt: sed ipsæ summa agilitate p̄ rupes omnes euadūt: fallūtque canes. **D**e summa rupæ. i. ex rupe fragosa. **D**ecipit canes: qui eam sectantur.

Deliciū. **D**orcales a Pli. dicuntur: hæ nō trāsēūt mōtes syris uicinos: in deliciis poti⁹ habedæ: quæ mensis: Imprudenter igitur faciūt: qui eas mittūt nobilioribus ut edāt: nam mittendæ sūt: ut dēt filiis delicias. **I**actatis togis: nobilioribus: lactatis togis potes & sic intelligere: ut dicat uile esse munus & quod mitti soleāt uilioribus personis quales sunt ministri togati. **I**actati togis: hoc est fessis & fatigatis togatis. **T**urba scilicet diuitum.

Pulcher adest. Onager q̄ puincia sit: supraest dictū. hoc distichō ē tāq̄ e media uenera-
tione offerēte se onagro uenatioi: dū uenator idagaret elephātes. A labriosa igitur ue-
natione elephātorū reuocat uenatorem ad onaggr: qui se obtulit ut ostēdat maiorem es-
iusmodi uenatione uoluptatem inesse: cū sine ullo piculo peragat. **D**entis erythraei. ele-
phāti q̄ indicus dicitur. Sunt. n. & indici elephanti Auctore Pli. **S**inus: retia q̄bus nō indi-
gemus ad onagrum. Is. n. facilius & maiori uoluptate capit. Iuue. Impleuitq̄ sinus. i. retia.

Hoc tibi oleū uenetranū in
crāpania nobilissimum dua-
b^o de causis: q̄ & optimi esset sa-
poris: & odorē ūguēti haberet
secūda palma erat oleo liciano
ex pximo agro: de etiā palma
cōtēdebat histria & bætica: no-
bilitas ex carniē Iuue. etiā idica-
tur: Ipse uenafano piscē pfun-
dit oliuo. **B**acca: oliua. **S**uda-
uit: emisit p sudorē: nō autē ad
facē exprellistis. **S**umis ūguē-
tū. i. olfacis ūguētū. **O**let: ut
Pli. scribit: ūguēto adhibet: un-
de id unguentum olet.

Expirātis: Garū sociorū: ga-
rū erat liquamē falsū: qd̄ o-
li ex garo pisce fiebat: ūde nom̄
accepit didicit luxus e scōbris
piscibus facere tāta aestimatōe
ut singulis milib^o nūmū uix sin-
guli cōgii emerēt: nō tamē oēs
scōbri ad hoc erāt apti: sed q̄ ex
his pāia mittebat̄ ab isula Her-
culis q̄ scōbria appellabat̄: aut

a clazomēis a siæ palmā obtiuerūt: aut a Pōpeiis italiae: aut a lepta a phricæ. Foro iulieses ue-
ro ex lupo pisce garū cōficiēbat. Præstātissimū cognomē garū sociorū garomendose est ap-
ud Pli. ubi de mullis ait eos necari i sociorū garo: nā ea res cognomē iuenit: de prauatū ē
p sociorū insectorū: quē errorē indicat. xxxi. libro ubi garo sociorū apte noīat. Expirātis:
uiuentis. Fæcolū: nā q̄ multā habebat facē cōmēdabat̄: & garū nihil aliud ē q̄ fæx liquo-
re dēso. Fæcolū: ita habet codex atiquus. **S**i fastorū legis hoc r̄fert ad epulas lautiores uel
ad cerimonias in q̄bus garo utebant̄ auctore Pli. cōfectione piscibus squāma carentibus.

Antipolitani: Amphora muria. Liquamīa tres hēbāt gradus: garū p̄mū e scōbris: alte-
muria e thinnis: tertiū e minutioribus piscibus alec q̄ nihil uidebat̄: q̄ fæx colata. An-
tipolis: opp. tribus in locis: ut supra in asia in p̄mis ubi capiebāt thinni: unde muria atipo-
litana: e dalmatia itē mittebat̄ & ex ætruria. mittit̄ atipolitana nunc hoc disticho. **S**i esset
scōbri. i. si esset garū ex scōbro: qd̄ p̄ciosissimū est. **N**on tibi missa forem: sed summissa: q̄
non sum tam preciosa. sum enim muria ex thinnis non garum ex scōbro.

Hoc tibi. Mel atticū toto orbe celeberrimū est magnis laudibus: ut Pli. tradit p̄serti ad
hymettū mōtē: ūde marmora et effodiunt̄: q̄ hymettia dicunt̄ ut Strabo scribit. Pop-
ulatrix: q̄ populat̄ flores. **H**oc nectar. i. mel qd̄ ē pindeac si cēt nectar. **H**ymetti thesei
.i. hymetti atticī a Theseo rege. A siluis pallados. i. a siluis atticis: nā athenæ sūt Palladis.

Cvm: Fauis siculi. Hybleū mel tā notæ gloriæ fuit: ut eius causa hybla ab Hyblōe rege
dicta auctore Thucydide p̄stinū seruauerit nomen cū a megarenlibus esset secundo
condita: & megara dici deberet. Hyblamōs: & oppidum. **C**ecropios: dices eundē saporē
hyblæi mellis & atticī. q. d. hybleū nō ē inferius attico. Licet dicas: poteris iure appellā.

Onager.

Pulcher adest: onager mitti uenatio debet:
Dentis erythraei: iam remouete sinus.

Oleum uenafrum.

Hoc tibi campani sudauit bacca uenafri:
Vnguentum quotiens sumus: & istud olet.

Garum Sociorum.

Expirantis adhuc scombri de sanguine primo:
Accipe fastorum munera cara garum.

Muria. *palmonya*

Antipolitani fateor sum filia thynni: *arumy*
Essem si scombri: non tibi missa forem.

Mel atticum.

Hoc tibi thesei populatrix misit hymetti: *hymettia*
Pallados a siluis nobile nectar apis. *justa*

Fauis Siculi.

Cum dederis siculos mediis de collibus hylæ:
Cecropios dicas tu licet esse fauos.

Gnosia: Passū uinū post græcū: ciliciū: & africū probat. fit ex uua quā græci sticam
nos apianam dicimus ex scirpula: prætera diūtius adustis sole uuis: aut feruēti oleo
donec paulo āplius dimidiū supersit tūtas leniter exprimunt: idē fit passū dulce tū addi
ta aqua uinaceis fit secundariū. huius uini meminit Plautus ī pseudulo: passū mirinā dul
ce quidē sed minoris precii: ut Varro morbū regiū dictū putet: quod eo remedio curet au
ctore Varrone: & Pli. supra: Nos alicam: mulsum poterit tibi mitteŕ diues. Ait igit hoc disti

Passum.

Gnosia minoæ genuit uindemia cretæ;
Hoc tibi: quod mulsum pauperis esse solet.

Picatum uinum.

Hæc de uitifera uenisse picata uienna:
Ne dubites: misit romulus ipse mihi.

Mulsum.

Attica nectareum turbatis mella falernum:
Miscerit decet hoc a ganymede merum.

Albanum.

Hoc de casareis mitis uindemia cellis;
Misit iuleo quæ sibi monte placet.

Surrentinum.

Surrentina bibis: nec myrrhina picta: nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi uina suos.

Falernum.

De sinuessanis uenerunt massica prelis
Condita quo quæris consule: nullus erat.

Setinum.

Pendula pontinos quæ spectat setia campos:
Exigua uetulos misit ab urbe cados.

dulces. **Q**uæ sibi placet: gloriatur. **M**onte iuleo: albano ab Iulo æneæ conditore. **C**el
lis: cesa. nam Do. Cæsar secessu albano oblectabatur.

Surrentina. Surrentinū uinū a patria nomē accepit ubi orit. In cāpania olī ī precio fuit ob
salubritatē: sed Tiberius Cæsar dicere solebat medicos hoc iactare: ut ei auctoritatē
afferrēt alioquī esse generosū acetū: Caligula idem appellabat nobilem uappā: eodem ex
loco afferebat terra: unde nobiles calices fictiles fiebat. **P**icta: maculis distincta. **H**æc
uina surrentina. **S**uos calices: populares: nam surrentinos etiam habebis calices.

De sinuessanis. Falernum. Falernum in secunda palma fuit in agro oriebat: q a ponte
cāpano incipit: nomen sortitum a falerno agricola: q primus eas uites coluisse dī: si fa
bulosis Siliū carminibus credimus imis collibus nascebatur: mediis faustinum: summis
gauranum. Centum falerni amphoris triumphalis cœnas Cæsar ornauit: eiusdem uini
meminit Anaxipolis comicus eadem massica dicebatur. Sinuessa iuxta falernum. **C**on
sule: nam consulum nomina amphoris addebantur. Horatius: O nata mecum consu
lemanlio. **N**ullus erat: antequam consules essent diffusum fuit. ostendit uetustatem.

Pendula. Setinū diuus Augu. p̄mus. postea reliq̄ p̄ncipes illius iudiciū secuti p̄mo loco
statuerūt: nomē a setia urbe n̄ p̄cul a ueltris celebre ē testimoniis: Pli. Strab. Silius: Ipsi
us mēsis sepostalyæi setia. **P**endula: ī colle sita. **P**apiceos: uitiferos. **V**etulos ca. uinū uetus.

cho passum a paupere hri loco
mulsi. **S**olet esse mulsum paupe
ris: id ē loco mulsi apud paupē.

Hæc de uitifera. Vinū pica
tū: hoc est picis odore ex
cogitātū est a Viennēsisibus au
ctore Pli. tum eodē teste uites
quæ ei⁹ odoris uuas habebāt ī
italia sponte nasci cœperunt.
Mittit ergo nunc uinum: pica
nō medicatū a Viennēsisibus: sed
natū in solo romano: id. n. erat
gratius. Ipse romulus misit mi
hi. i. natū est in agro romano.

Attica. Mulsum uinum de
quo paulo ante dictū est
magno impēdio fiebat attico
melle tēperatū. huius confectu
rā docet Col. & Pli. Misceri: p̄
p̄nari a ganymede in cælo. su
pra: Ambrosias ornent mune
ra rara dapes.

Hoc albanū cū bona uina
bonas ferme uuas esui h̄re
non soleant: uinū albanū habe
bat uuas prædulces id oriebat
in uicinis collibus albæ: q̄ ab
Iulo Aeneæ filio cōdita ē: Mi
tis uindemia: quia sūt uuæ præ
dulces.

Aec: Fundanum uinum a fundis oppido Campaniæ ubi nascebatur: commenda-
tur hoc distico a uetustate: & a præcipua cæli temperie: quæ fuit. L. Opimio cõ-
sule sexcentesimo & tricesimo quarto anno ab urbe cõdita: ea dicta est coctura:
qua omnia uina eius anni solis opera præcipuum hubuerunt saporem: nataque sunt ma-
gna copia: ut in ducentissimum annum fuerint seruata: deuenirique in speciem mellis.
unde uinum opimianum supra legimus: & expositum est. Cicero aniciana uina eadem ue-
tustate celebrat ab Anicio con-
sule. Opimi: consulis Opimii
Mulsu: uinum opimianum
appellat: quoniam in speciem
mellis erat. laus uini e q̄ eo an-
no quo expressum esset iã mul-
sum: hoc est mulsu uideret.

On sum. Tripholinu:
an triphilinũ sit legen-
dum non satis habeo

compertum. Triphilam ur-
bem fuisse multis in locis do-
cet Strabo. sed in Italia Tri-
pholinum agrum legimus nõ
triphilinum. Iuuenalis:
Te tripholinus ager: fecundis
uitibus implet. Hoc uinum in-
ter plebeia numerabatur. De
primo lyæo: de primo uino.
Septima uitis: id est septimo
loco. Nam septem genera uini
iam numerauit poeta.

Ecuba. Cecubum ui-
num principatum uen-
dicauit: nascebatur in

Campania in locis palustribus: sed interit negligẽtia colonorum: & fossa præsertim Ne-
ronis: quam inchoauerat nauigabilem a baiano lacu hostiam usque. Amyclæ: urbs Iaco-
niæ patria Castoris: & Pollucis: eiusdem nominis iuxta Teracinam: quæ sunt deletæ a
serpentibus ut historiæ credimus: quamuis ex uersu Lucilii ob silentium periisse appare-
at: nam ait mihi loqui necesse est: nam scio amycylas tacendo periisse. Coquuntur: sole
perueniunt ad maturitatem.

Otabis. Signinum a signia patria: cuius meminit Strabo Inter medicamenta nume-
ratur: nam fluxum aluum sistit. Morantia: sistentia. Ne nimium sistant: ne nimi-
um morentur: ita habet codex antiquus. Sit sitis: id est parce bibas & sitias.

Mphora: Mamertinum. Messana urbs siciliæ a græcis condita ut meminerunt
Thucidides: & Strabo habitata olim a mamertinis populis campaniæ: ut Polibi-
us refert: uinum optimum ferebat: quod cum Italicis & præstantissimis: ut Stra-
bo ait certaret: nam de siculo intelligo omnino: neque aliqua est mihi suspitio de campa-
no. messanense dictum est mamertinum a mamertinis qui tenuerunt messanam: Immo
messanense non dicimus: sed mamertinum: ut Strabo tradit. Quod uis: id est potest &
cecubum & falernum dici: ut supra: Et quicquid uoluit testa uocatur anus.

Arraco: Tarraconense. Tarraco oppidum hispaniæ nobile emporio & portu
conditum a phocensibus uinum mittebat nobilissimum: sed lusitania maiore co-
pia cum in tarraconensi sit maior elegantia. Silius in tertio: Phocicæ dant em-
poriæ dat tarraco pubem Vitifero & latio tatum cessura lyæo. Tuscis cadis: uino tusco.

Fundanum.

Hæc fundana tulit fœlix autumnus opimi:
Expressit mulsu consul: & ipse bibet.

Tripholinum.

Non sum de primo fateor trifolina lyæo:
Inter uina tamen septima uitis ero.

Cecubum.

Cecuba fundanis generosa coquuntur amyclis:
Vitis & in media nata palude uiret.

Signinum.

Potabis liquidum signina morantia uentrem:
Ne nimium sistas: sit tibi parca sitis.

Mamertinum.

Amphora nestorea tibi mamertina senecta:
Si detur quod uis nomen habere potest.

Tarraconese.

Tarraco campano tantum cessura lyæo:
Hæc genuit tuscis amula uina cadis.

Omentana. Nomentanum uinum a nomēto patria ad .x. lapidem ubi ager olim erat sterilis: sed cura colonum optima uina coepit ferre: ibi Palæmō grammaticus habuit & Martialis ut ipse dixit: & Quintus Mar. amicus: qui uina diligentius illic colebat: & habebat meliora: unde in eum dixit in tertio: Centenis q̄ emis pueros & sæpe ducenis: Quod sub rege Numa condita uina bibis. Meū bachum: ex agro nomentano mitto tibi uinum. Bibes commodiora: quia ipse potest dare meliora.

Nomentanum.

Nomentana meum tibi dat uindemia bacchum:

Si te quintus amat: commodiora bibes.

Spoletinum.

De spoletinis quæ sunt cariosa lagenis: *si fat*

Malueris: quasi musta falerna bibas.

Pelignum

Massica peligni mittunt turbata coloni:

Non tu: libertus sed bibat illa tuus.

Acetum.

Amphora niliæ non sit tibi uilis aceti:

Esset cum uinum uilior illa fuit.

Massilitanum.

Cum tua centenos expugnet sportula ciues:

Fumea massiliæ ponere uina potes.

Ceretanum.

Ceretana nepos ponat: setina putabis:

Non ponit turbæ: cum tribus illa bibet.

Tarentinum.

Nobilis & lanis & fœlix uitibus aulon *mon est*

Det preciola tibi uellera: uina mihi.

Vnguentum.

Vnguentum hæredi nunquã nec uina relinquant

Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

Corona Rosea.

Dat festinatas cæsar tibi bruma coronas:

Obilis. Tarentinum uinum. Aulon: iuxta tarentum opus achiuorum nobile uino: & lanis tarentinis. Habeas preciosas lanas. q. d. sola uina mihi placent. Loquitur ex sententia & secta Epicuri.

Vnguentum hæredi. Vnguentum mittit: cuius luxum multis uersibus carpit Plinius: nam hæredi non reliquitur cum omnis alia tuppellex preciosa ad hæredem pueniat: est enim comparatum ad luxum: & præientem uoluptatem ex secta epicurea. Igir Martialis hortatur amicum ad unguentum: & uinum: ut supra etiam dixit: Et potius ple nos ære relinque cados. Hæc scilicet uina.

At. Coronæ rosæ in solēnibus cœnis sumebat: sed cū nō esset hyeme: ramētis argenteis effingebatur demū diligēti satione in Cæliaris gratiam excogitatae hyeme proueniebāt: uide illud supra: Mitte tuas messes: accipe Nile rotas. Festinatas: ante legitimū tēpus

Espoletinis: Spoletinum sola uetustate conditur ut antiquissimum possit optimo musto falerno comparari. Cariosa: antiquissima.

Assica. Peligni pessimum mittebant uinū ut supra i dicauit: Non hæc pelignis agit uindemia prælis. Tuus libertus: cui peius uinum dandū ē.

Mphora. Acetū in ægypto ex uino mareotico & ex uilioribus uini fiebat maiore precio q̄ ipsum uinū cēt. Vilis significat cōtēnēd⁹ & parui precii. Nō sit uilis: nō cōtēnatur a te. Vilior. i. mīoris precii.

Vm: Massilianū uinū a massilia urbe Galliaē conditū fumo ut supra: Aut cocta fumis musta massilianis: præterea: Improba massiliae qcqd fūaria cogūt. docuerūt massiliēses medicari uinis nō solū fūo sed aloē: ut Plini. tradit. Expugnet: gregatī pascit. Cum multos habeat clientes potes dicere massiliense.

Eretana. Nepos agæ ceretanum habuit: ut supra meminit: ubi uinum colendo optimum seruabat: quo paucis cum amicis exhilarabatur.

Cū tribus: allusit ad trichiniū: quoda triplici ordine dictū ē.

Ueris: quia uere proueniebant. **N**unc facta tua est: nam mensis october Domitianus dictus est auctore Tranquillo. Referatur igitur hoc ad nomē mensis quod placet: nam dicebatur Domitianus. **F**acta tua: id est tuo mense prouenit o Domitiane.

Synthesibus. Ultimus est qui inscribitur Apophoreta: ut superioris initio dictū est. Tranquillus hoc uerbū usurpauit pro munerib⁹: quæ ab imperatore ciuib⁹ remittebantur: ait enim Caligulam agitatori Cythico in apophoretis uicies sex

tertium contulisse: & Vespasianum dedisse apophoreta uiris i saturnalibus: mulieribus calendis martiis: addit hunc: cum nihil aliud habeat agendū. Synthesibus describit dies saturnales: quib⁹ senatores & equites synthesibus utebantur: depositis togis: aliis dieb⁹ uti synthesi luxuriosum habebatur. Unde illud notatur in Nerone quod synthesinam uestem indutus discalciatus aliquando in publicum pdierit. Sumebatur præterea pilea a seruis in libertatis indicium: quæ illis diebus mittebantur: In monumentis tamen Cesii est seruos pileatos uenales fuisse in toga: quemadmodum in libello coronati uendebantur: ut Cato docet: & uersus Aristophonis in Plutone. **N**ec timet spectare ædilem: nec timet ædilem: uenientem cum ludit. **C**um uideat uerna: id est cum uideat omnia uernantia prope dies saturnales: quibus omnia uernabant. **G**elidos lacus: describit in urbe: Et si hyems erat: non placet legas. **V**erna: id est seruus est: nam nullus est sensus nisi ita exponas: quæ uerna nō timet ludere: quum uideat gelidos lacus: id est quum uideat esse decembrem mensē: & saturnalia: quo tempore ludus aleæ permittebatur. **A**lternas fortes: mutua munera. **N**ostrum iouem: conueniunt clementiæ nostri imperatoris. **Æ**dilem: ædiles præficiēbantur aleæ prohibendæ in saturnalibus. **A**pinæ: nam res leuiore solebant mitti i apophoretis. **A**pinæ: ab apino fructu fragilis corticis. **T**ricæ impedimenta dicuntur: unde extricari expedire quasi tricæ: ut placet Marcello hoc ē capilli: quibus gallinarum icellus impeditur. Cicero hoc uerbo usus est: Tricas scilicet domesticas loquens de uxore. **Q**uid agam potius: quam scribam tale carmen. **P**ro cælo: unde olim te deiecit. Troiam: bellum troianum. **M**icenas: id est classē micenam. **N**ucibus: pueri nucibus ludebant in saturnalibus.

Quondam ueris erant: nunc tua facta rosa est.

M. Val. Martialis Apophoreta.

Synthesibus dū gaudet ^{uiffas duplurata} eques dōinusq; lætus: Dumque decent nostre pilea sumpta iouem: ^{bona} Nec timet ædilem moto spectare fritillo: ^{fructu} Cum uideat gelidos iā prope uerna lacus:

Diuitis alternas & pauperis accipe sortes:

Premia conuiuæ det sua quisque suo.

Sunt apinæ: trichæque: & si quid uilius istis:

Quis nescit: uel quis tam manifesta negat:

Sed quid agam potius madidis saturne diebus:

Quos tibi pro cælo filius ipse dedit:

Vis scribam thebas: troiāque malasq; mycenas:

Lude inquis nucibus: perdere nolo nuces.

Quouiscunque loco potes hunc finire libellum:

Uersibus explicitum est omne duobus opus.

Lemmata: ut supra bis est expositū inscriptiones dicuntur quæ argumēta cōtinēt quales sunt ī distichis. Explosus est error eorū qui putarūt hūc librum lēmata inscribi: cum id nō magis huic libro q̄ superiori cōueniat: supra pro argumēto accepit. Si malueris .s. legere solas inscriptiones: q̄ pigeat legere disticha.

Secta. Pugillares: tabellæ sunt ī quib⁹ scribere licet: hæc ex ligno formauit Homeri scarmē in causa Bellerophontis: quando ad litiorū regē missus est: ut ante epistolas pugillares fuisse demōstrētur.

Apophoreta.

Lemmata si quaris cur sint ascripta docebo:
Vt si malueris lemmata sola legas.

Pugillares Citrei.

Secta nisi in tenues essemus ligna tabellas:
Essemus libyci nobile dentis onus.

Quincuplices.

Cæde iuuenorum domini calet area foelix:
Quincuplici cara cum datur altus honor.

Pugillares Eborei:

Languida ne tristes obscurent lumina cæræ:
Nigra tibi niueum littera pingat ebur

Triplices.

Nunc triplices nostros non uilia dona putabis:
Cum se uenturam scribet amica tibi.

Pugillares membranei.

Esse puta cæræ licet hæc membrana uocetur:
Delebis: quotiens scripta nouare uoles.

Vitelliani.

Nondum legerit hos licet puella:
Nouit quid cupiant uitelliani.

Chartæ epistolares.

Seu leuiter noto: seu caro missa sodali:
Omnes ista solet charta uocare suos.

hi mittebant in saturnalib⁹: quæ cult⁹ hūani elegātioris auctor habitus est Saturnus. **P**rimus luxus citreos cœpit cōponere: cū ex citro ligno solæ mensæ magna æstimatione dolari solerēt: ut supra ē recitatū. quæ a dentib⁹ elephantinis sustinebant. **M**endosa dictio: ī plerisq̄ que codicib⁹ inualuit. nā cum onus scribi oporteat. uide etiā ueteris scripturæ opus est iuersum. **I**n tenues tabellas: pugillares. **N**obile onus: quia mensæ fuisset & sustentatæ a dente elephantino. **D**entis libyci. i. dentis elephantini: quo mensæ citreæ sustinebant.

Cæde. Quincuplices tabellæ dicebantur a numero quinque foliorū: cū alii pugillares leuiorib⁹ rē essēt dicat: his triumphus decretus nunciabatur imperatori uel consuli. hunc morē distichon demonstrat.

Cæra quincuplici: tabellis quincuplicibus. **C**alet cæde iuuenorum. i. tepescit cæsis iuuenis ī hecatombem.

Languida. Pugillares ebur nei dabantur senioribus

& lipis: ut aptior his esset uisus ad scribendū. Nigra littera: nigrū atramētum. **L**anguida: debilia. **T**ristes cæræ. i. obscuræ tabellæ cæratæ: quibus aliis solent uti.

Lunc: Triplices a tribus foliis: quincuplices a quinq̄: sed hi rebus amatoris & leuioribus seruibant.

Esse. Pugillares membrani. Mébrana charta inuēta est pergami in asia: ut Varro tradit: & repetitum ē a Plinio: unde pergamena dicta est. tanta crassitie pugillares inde fiebant: ut non secus q̄ ex tabella scripta deleri possent. **P**uta has cæræ. i. tabellas cærætas quia eundem usum præstabit. **N**ouare: iterum scribere.

Non uitelliani. Vitellianæ chartæ uiris amicis scribentibus seruibant: ut triplices mulieribus ad uiros. **N**ouit: quid cupiant.

Seu. Cum uaria essent chartarum genera auctore Plinio: ea quæ dicebatur augusta auctoritatem retinebat in epistolis: hæc nunc mittitur. **I**sta charta: augusta. **S**uos: alludit ad inscriptionem: ut Cicero Lentulo suo. **L**euiter noto: parum noto.

NOs: Loculi eburnei: Loculi minores capsulae dicebantur in quibus suabantur pecuniae: unde
Trágl. scribit galbā ex puatis loculis cana tibicini dedisse pecuniā. Hi cū erant ebur
nei aureolis suadis destinabant. **F**laura moneta: aurea. Ligna uilia. i. loculi ligni uiles.
Si quid. Loculi ligni cū uilem monetā suarēt: pagē diligēter exhauriebant: hæræbatq; fū
do sæpenumero denarius: ex hoc loquētes loculi ligni iocant. **F**æce: fūdo. tractū
a uino: cuius fæx est in fūdo. **E**rit munus: hēbis hoc munus. **L**ocellus erit. s. munus: si nihil
est pecuniæ.

Quod nūmos. Vitelliani sūt
loculi ex corio uitelliano
cōfecti: cū autē id genus chartæ
soleat mitti amicæ ut supra di
xit: nondū legerit: & cætera: &
loculus ex uitellianis sit inanis:
iocat tu inquit putas hanc chartā
mitti amicæ cū sit uitelliana:
sed falleris: nā ē loculus inanis
ad pecuniā suadā accommodat⁹:
& cū uelit ostendere inanē eē
subdit. **R**ogat nūmos: quia
nullus. s. intus habet.

Non. Chartæ maiores sunt
loculi chartei grādiore: q
puellæ mittunt inanes: ut su
pra sunt uitelliani. **C**hartas:
charteos loculos uacuos.

Cum steterit. Tali ebur
nei quo nūero sit initio
superioris libri dictū ē. sūt pluriū
angulorū q̄ tessaræ q̄ q̄tuor tā
tū ptes habēt sed ipsi sex. glori
antē igit nūc q̄ nūq̄ eodē pūcto
cōsistāt: nā mō bīos pferūt nu
meros: mō ternos uicissiq; al
ternāt. **V**ultu eodē. i. eodē nu
mero pūctoz: nā quotiens fer
me iaciunt tali pūctū mutant.
Magna mūera: quū eodē mu
nere tātam uidebis uarietate.

Non sim. Tessera & si pauciores habet partes: tamē nō minorē habet ludū. cum gran
dior sæpe pecunia tessaris cōmittatur q̄ talis: ex hoc tessaræ putant se nō esse inferio
res talis quāuis numero angulorum superentur. **P**ari numero: id est non habeam tot pū
cta: nam ut apud græcos scribit P ollux astra galus quem ego puto tessaram esse quat
tuor tantū habet latera: nam uno latere duo puncta altero quinq; defunt. cybos autē. i. ta
lus hēt sex latera. **M**aior alea. i. maior pecunia cōmittat ludo meo q̄ talis.

Quærit. Turricula istū erat quo cōcussi tali emittebāt: ne lusoris fraudē cōpositi opta
to pūcto cōsisterēt. Horat. uerbo græco usus ē: talos mitteret in pyrgū: nā pyrgus tur
ri significat: hęc igit gloriat q̄ dolosæ manus fraudes cōpescat. **F**acere uota. i. optare &
suscipere uota. manus ergo cū iacit talos p turriculā: nihil aliud potes facere q̄ uota. i. po
test optare bonū pūctū certū præstare minime. **P**er me: turriculam.

Hic mihi: Tabula lusoria alueū puto intelligi: nā & in analib⁹ illud est Pōpeiū e tertio
triūpho alueū lusoriū reportasse e gemis: cū tessaris latū pedes tris: longū quattu
or. eadē tabula & tessaris & calculis suiebat. In calculis autē ut infra dicebat: alii dicebāt mili
tes: alii hostes. **H**ic numeratur. i. hęc tabula seruit tessaræ calculis.

Loculi Ebori:

Hos nisi de flaua loculos implere moneta
Non decet: argentum uilia ligna ferant.

Loculi ligni.

Si quid adhuc superest in nostri face locelli:
Munus erit: nihil est: ipse locellus erit.

Idem uitelliani.

Quod minimos cernis mitti nos credis amice:
Falleris. & nummos ista tabella rogat.

Chartæ maiores.

Non sunt munera quæ putas puella:
Cum donat uacuas poeta chartas.

Tali Ebori.

Cum steterit nullus uultu tibi talus eodem:
Munera me dices magna dedisse tibi.

Tessera.

Non sim talorum numero par tessera: dum sit
Maior: quam talis alea sæpe mihi.

Turricula. tabula lusoria

Quærit cōpositos manus improba mittere talos:
Si per me misit: nil nisi uota facit.

Tabula Lusoria.

Hic mihi bisseño numeratur tessera puncto:
Calculus hic gemino discolor hoste perit.

Alea. Noces pmittebant pueris in saturnaliis: si propterea iudebant uapulabant a magistro: supra: la tristis nucibus puer relicta: clamorose reuocata a magistro. **P**arua alea: paruus ludus. **E**t non damosa: quae scilicet ferat aliquid damni. **N**ates: uerberatas a magistris.

Sortitus. Theca libraria: Theca repositorium cuiuscumque rei dicitur: Libraria siue calamaria: quae communes librorum. haec donauit sine calamis. **E**am sortitus: cum ea tibi sorte data sit. **L**euiora: calamos.

Noces.

Alea parua noces et non damnosa uidetur:
Saepe tamen pueris abstulit ista nates.

Theca Calamaria.

Sortitus thecam calamis armare memento.
Caetera nos dedimus: tu leuiora para.

Calculi.

Insidiosorum si ludis bella latronum.
Gemmeus iste tibi miles et hostis erit.

Graphiarium.

Haec tibi erunt armata suo graphiaria ferro:
Si puero dones: non leue munus erit.

Dentiscalpium.

Lentiscum melius: sed si tibi frondea cuspis
Defuerit: dentes penna leuare potest.

Auriscalpium.

Si tibi morosa prurigine uerminat auris:
Arma damus tantis apta libidinibus:

Acus Aurea.

Splendida ne madidi uiolent bombicina crines
Figat acus totas: sustineatque comas.

manu. Stilus autem totus ferreus est. **P**uero: pueri stilo utebantur ad scribendum.

Lentiscum melius. **D**entiscalpium instrumentum quo dentes scalpebantur: id ex lentisco fiebat frutice celebrato monumentis Virgilii: Plinii & Ciceroni: aut certe ex penna rubra. supra: Stat exoletus subgeritque ructanti pinnae rubentes cuspidesque lentisci: Contra dentifricium dicebat quicquid remedium dentibus tergendis aptum erat. **L**entiscum: instrumentum ex lentisco. **L**euare: expurgari. **M**elius: quam penna. **F**rondea: cuspis lentisci.

Si tibi. **A**uriscalpium scalpēdis auribus instrumentum olim in pretio cum prurientem aures scalpere summæ sit uoluptatis: antiqui uerminari dixerunt propterea quod uermibus qui facile se torquent: auctor est Marcellus. **A**rma: instrumenta. **L**ibidinibus tantis morosa prurigine: difficili & nimium eleganti. nam morosi dicuntur qui nimiam quaerunt elegantiam a moribus: quos peculiare & ab aliis separatos habere uidentur.

Senia. **A**cus aurea: acus piscis genus: acus item crinalis componendis crinibus inuenta est qualem Propertius celebrat: amomo uncti crines in globum colligebantur antequam uitta tegerentur: nullum enim seruabant ordinem: & decor omnis amittebatur si passis & uagantibus super induceretur uitta praesertim cum uncti essent. **C**apillorum igitur globus acu sustinebatur: haec mittitur. **T**enia: uerbo graeco usus est: nam tenia graece celatine uittam significat. **F**igat: globum. **M**adidos: amomo.

Insidiosorum. **C**alculi idem latrones dicebantur: quod uitrei erant duas in partes diuisi: cum alii milites: alii hostes dicerent. Ouidi. Siue latrocinii sub imagine calculus ibit: Fac pereat uitreo miles ab hoste tuus. supra: Sic uincas nouiumque publicumque matris: Et uitreo latrone clusus. **S**i ludis bella: si delictaris ludo latronum. **I**ste calculus: gemmeus uitreus. **E**rit miles & hostis: quia idem habebis tuos milites: & reliquos hostes.

Haec. **G**raphiarium a grapho dicitur: quod significat scribo: latini stilum dixerunt unde extat foedus Porcenae cum romanis: ne alicui uti liceret ferro praeterquam ad agriculturam: quo stilum etiam comprehedebant: nam ut additum est in annalibus non satis tutum habebat scribere stilo. Is si longior fuerit telum habet: & dicitur graphium quali Caesar utebatur & usus est in uulnere caesae. de graphio. id est stilo ad scribendum Suetonius in Claudio: Graphium & libellos quos tenebat in

Quid pecten. Locatur in caluum qui pectine non indiget: cum non habeat capillos: fiebat ex buxo ut nunc. **B**uxus multifido dente: periphrasis pectinis.

CAustica. Sapo inuētus ē a gallis capillis rutilādis ex seuo & cinere: cinis aut faginus & seui caprinū in hoc tenent palmā. Germani eodē utebant liquido & denlo: sed uiri potius q̄ foeminae: ut auctor ē Pli. ea dicuntur habere uim causticam: quae sicitate adurunt ut cinis: nam **Σικκος** graece latine significat ignitum. hoc uerbo multis in

locis usus ē Pli. Mituli iquit in cinerib⁹ uī causticā habēt. Sapo igit̄ nihil aliud est q̄ spuma caustica: i quo poeta seruata metaphora dixit accedit. **C**aptiue comae: germanicae: dictae sūt i Domitiani gratiā: q̄ germaniā domuerat: supra hisdem uerbis usus est. **S**puma caustica: Sapo. **A**ccendit: rutilat. **C**omis captiuis: germanis capillis: si saponem uti uolueris.

SI. Mattiacum oppidū germaniae ut Prolomeus scribit: quōuis latinus codex mendo se sit scriptus iuxta sunt Artauū & Nuessium Sapo canis u sui ē: ut rutilētur crines: caluis nō necessarius ex hoc constat distichō. Mutare: rutilatione.

Quo tibi calua. i. in quē usum erit tibi o calua mulier. q. d. nullū: nā caluis non ē necessarius.

Quo tibi: illud iterpositū ē. si iā tibi legis: nec antiquā seruas scripturā: nec ull⁹ ē sēlus. alibi eadē elocutione usus ē: Quo tibi decoctae nobile frig⁹ aquae.

Accipe pilas mattiacas. i. saponem factum in speciem pilarum: ut nunc apud tonsores cernimus. Quo tibi calua: id est quem usum potest tibi o calua praestare: nullum.

Accipe. Umbella exiguū erat tentoriū: quo singuli tegi poterant: unde diminutiuum accipit ab umbra. u sui erat cum flante uento spectacula edebantur in teatro: nā uela superiora omnibus communia agitata solem admittebant. **T**ua uela: umbella tua.

In pompeiano. Causea uerbu externū ē: qd̄ nusq̄ praeterea legit: nisi apud Valeriū Max. significat aut tentorium: quo spectans populus solebat uti cum agitata uela uentis ea negarentur. **T**ectus: causea. **N**egare uela: propterea utar causea: qua tect⁹ spectabo.

Excipient. Venabulum telum uenatorium: quod Piseus primus inuenit: ut Pli. placet longiorem habebat cuspidem: excipiebatque quamuis feram modo forti dextera cōsisteret. **E**xcipient: uulnere. **F**irma: fortis.

Si delecta. Culter uenatorius duplici telo aduersus grandes feras utebant: altero longiore: quod uenabulum dictum est: breuiore altero ut uenabulo mole feræ occupato hoc uulneratum conficerent: praecipuae formae fuisse uerba Tranquilli demonstrat: q̄ scribit Lyxam ex illyrico deprehensum fuisse in cubiculo Augusti cinctum cultro uenatorio. **C**ōminus: prope. **G**emes: proprium est uenatoris cum p̄mit feram telo. **L**ongo rostro: uel uenabuli uel feræ: quod placet: nam apri os acutum rostrum uidetur.

Pecten.

Quid faciet nullos hic inuentura capillos: Multifido buxus quae tibi dente datur.

Crines.

Cauistica teutonicos accendit spuma capillos: Captiuis poteris cultior esse comis.

Mattiacae Pila.

Si mutare paras longauos cana capillos: Accipe mattiacas: quo tibi calua: pilas.

Umbella.

Accipe quae nimios uincant umbracula soles: Sit licet & uentus: te tua uela tegent.

Gausapa.

In pompeiano tectus spectabo teatro: Nam uentus populo uela negare solet.

Venabula.

Excipient apros: expectabuntque leones: Intrabunt urfos: sit modo firma manus.

Culter uenatorius.

Si delecta geres longo uenabula rostro: Hic breuis in grandem comminus ibit aprū.

Militiæ. Paracon officii genus est sumpto nomine a uehiculis: quæ præit. Varro. hic omnia erāt idem sacerdos præter paracos. Paracos itē significat principē populi: qualis ē tribunus. Paracos telū est ut hoc loco. quod nomē cū cōmune sit quod significat tribunū: poeta ex his facit distichon: & ait paracon telū: quod mittit esse omen futuri tribunatus: cū paracos caput populi significet. Qui parazoniū scripserunt decepti sua interpretatione: a ueteri scriptura discesserunt & a sensu poetæ. Hoc: paracon. Omen grati honoris: id est tribunatus. Arma digna cingere latus tribunitium: cū paracon significet caput populi. Sunt qui tueatur multis etiam cōtumeliis suū errorē cōtē dantq; legendum esse parazoniū quod sit ensis: dicaturq; a para quod ē ab & zoni cingulū: quia. i. a cingulo pēdeat. O impudētiam: si errorē suū intelligunt: & defendūt. O ignorantia & stultitiā si non percipiūt. proferte Martialis codicē anti

Paratorium.

Militiæ decus hoc & grati nomen honoris:
Arma tribunitium cingere digna latus:

Pugio.

Pugio quem curuis signat breuis orbita uenis:
Stridentem gelidis hunc salo tinxit aquis.

Falx ex ense.

Falx me certa ducis placidos curuauit in usus:
Agricolæ nunc sum: militis ante fui.

quū: quē habetis quod lēma ē parazon ingent: uel parazoniū. O uanos hoīes: nō pudet affirmare parazoniū extare usquā: quod nunquā legistis nisi a uobis dēprauatū. Nullus co dex nulla pagina tam mendosa est: quæ parazoniū habeat. Atqui parazon dictio ē impfecta: ut Imp. p̄ ip̄eratore: opt. max. p̄ optio maxio: ne arguti uobis sūt oculi & admodū curiosi: qui ex parazon parazoniū legatis: īgeniū uero nullum: qđ ita parazon scribi putetis. ut opt. ut max. ut imp. notas antiquas puertitis: boni uiri Martialis uerba dissipatis iuertitis cōfūdītis. Proh. dei īmortalis fidē: quis unquā psuaderi poterit parazon p̄ parazoniū scriptū esse: nisi idē temerarius: īsanus amēs sit? An aliæ īscriptiōes apud hūc poetā usquā sūt mutilatæ: nimirū hęc una dictio impfecta esse debuit. Quis p̄terea obsecro uol parazoniū unquā uel apud græcos uel apud latinos scripsit? Paracon legēdū esse cōtēdimus: nam ne uobis qđam īficiātibus īmutata littera: parazon ī antiquis extat codicibus: paracon aut caput populi esse Varro scribit: quē admodū & parici quæstores dicebatur: qui solebant creari causa reꝝ capitaliū quæredarū: & siue paricos siue paracos legas: & Nonius & Festus id uerbū īterpretari cōati sūt. Nonius aliter ex Varrōis testimonio: ait. n. paracō esse etiā populi caput: qđ Festus: qđ parricō legit: scribitq; esse rei capitalis quæstorē. Nam quū uterq; eam dictionē p̄ magistratu apud antiquos legeret originis ratione inuestigata. Nonius paracon legēdum putauit a paroco. i. uehiculis. Id quū affirmaret ex Varonis uerbis: docuit paracon esse populi caput. Festus ut p̄posui parricō legit a parricidio: nam rei capitali p̄erat parricus. Quid multa? Paracos uox antiqua est: & magistratum significat: uel quæstorē ut Pompeio placuit: uel caput populi. i. tribunū: ut ex Varro discimus: ad qđ alludens disticho poeta mittit eodē nomine ensem: aitq; quū paracos dicat omen esse futuri tribunatus: illud tantū istos offendit: qđ tribunus militum nō sit populi caput. locus est poetæ dementissimi homines & nō ad milites: sed tribunū argute alludit: qđ populi caput est. Sed iam ualeant isti cum suo parazonio: quod merito tāquā filium amant. Ipsi enim id crearunt: ipsi fecerunt: neq; usquā prætera reperitur: nos paracon legamus ex fide ueteris scripturæ: & Var. auctoritate.

Pugio. Telū excauatū ferro tēpato aqs salonis fluii hispaniæ ī usu erat: nomē e pugno sūpsit: cui subest dū īfert uuln̄. Salo: hispāiæ fluii? Stridētē: nā ferrū cādens stridet mersū aqs. Breuis orbita: appellauit breuē orbitā signa uiagꝝ qualia in ferro sūt bene temperato.

Falx. Falx agricolæ putatoria: se ex telis militaribus conflatā ait: cū pace a Domitia no cōparata armis opus non sit. Certa pax: firma. Placidos: imbelles. Ante: cū essem telū militare nōdū pace cōparata.

CVm. Securicula. Securim in bello Penthesilea prima intehit: quia parua ciues ro-
mani utebantur in acie: bellis igitur ciuilibus multis ciuibus prodeuntibus i aci-
em & securiculā gestatibus: singulis facta est summa penuria huius teli: adeo ut
.cccc. milibus nummum uenisse dicatur. **A**uctio: tristis subhastatio bonorum ciuiū: &
proscriptorum a Cæsare: cuius tempus describit. **H**æc securicula: quasi dicat omnia
tunc fuerunt ferro uiliora.

Tondēdis. Ferramenta ton-
soria saturnalibus daban-
tur: quæ Augustus Cæsar etiā
hisdem diebus dedit: Nā Tran-
quillo auctore dedit forpices:
& eius generis res. In his alia e-
rant refecādis unguibus: alia tō-
dendis capillis & instrumentū
refecandis unguib⁹ tonforum
esse demonstrat Horatius: qui
ociosum apud tonsorem refe-
care ungues scribit. **I**lla: noua
cula. **U**tilis generis. i. tōdēdis.

Constrictos. **S**criniū. **V**n-
guenta seruabant scrinio
& res preciosiores ex luxu p-
sico. Alexander id inuenit uictō
Dario: nunc admissurū libros
monet: ut prius compingatur
ne tineis aditus sit. **T**ineas:
uermes corroderes chartas.
Blattas: uermes. **C**onstrictos:
compactos. & scrinium Darii
Alexander libris Homeri ser-
uandis dēstinauit: ut scribit Pli.

Dat: Falces calamorum. Calami apti chartis ex ægypto mittebantur cum haberēt
cognationem quandam cū papyro: gnidii ex creta præstantiores sūt: ut ait Plini⁹:
quamuis hoc nonnulli tribuant Gnido insulæ dicatæ Veneri: nascebant item ad eundem
usum in Asia: ad Aneticum lacum: ex calamis autem qui chartis non seruiunt domogete
cta in septentrione conficiunt: durantiq; altissima: ut Plinius tradit: gloriantes igitur ca-
lami ægyptii q̄si soli chartis apti sit: aiūt reliq; harūdines dēbēt parare tecta. **T**ecta textat:
cōficiat. Reliq; palude: rliq; harūdini⁹ palustrib⁹. q. dicat nos tātū chartis sum⁹ habiles.
Dulcis. Lucerna cubicularis. Candelabrum prius in usu fuit: q̄ lucerna: ut Varro
scribit: dicta hæc luce: quod placet ex eodem auctore: uel a lychnos quod lucernā
significat. cubicularis dicebatur: quæ una tātum flamma cubiculo seruebat: ea quæ plu-
res haberet flammæ destinata esset conuiuuiis illustrādis. **L**icet facias quicquid uis: rela-
xa animum in quamuis uoluptatem: & tuo arbitrio sis i cubiculo. **I**llud Propertii: Quā
multa apposita narramus uerba lucerna.

Ancillam. Candela pauperiores utebantur: ut Festus scribit. quod & Iuuenalis osten-
dit: Cuius dispenso: & tempero filum. dicitur ancilla lucernæ: qd̄ cum lucerna hæ-
reat immobilis: ipsa circungestatur i omnes angulos. Sors: nam sorte dabantur hæc mu-
nera. **V**igil: quæ ardet. **E**xigit: expellit. Vult enim ostendere ne paruum munus mitte-
re uideatur: quamuis candela sit pauperis: tamen eam præstare eundem usum: quem cæ-
reorum & lucernarum lumina. Data inquit est candela tibi quæ uigil: id est cum ardebit
rotas tenebras expellat: quasi dicat nihil plus alia lumina præstant. **A**udio temerarios
quosdam commentariorum nostrorum calumniatores hoc loco a nobis dissentire: &

Securicula.

Cum fieret tristis soluendis auctio nummis:
Hæc quadringentis milibus emptā fuit.

Ferramenta tonsoria.

Tondendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Vnguibus hæc longis: utilis illa generis.

Scriniū.

Constrictos nisi das mihi libellos:
Admittam tineas trucesque blattas.

Falces calamorum.

Dat chartis habiles calamos memphitica tellus:
Texantur reliqua tecta palude tibi.

Lucerna cubicularia.

Dulcis conscia lectuli lucerna:
Quicquid uis facias licet: tacebo.

Cicindela

Ancillam tibi fors dedit lucernæ:
Tutas quæ uigil exigit tenebras.

uerfiaculam quandam uocem sectantes: non candelam sed cicindelam deleta ueteri scriptura pro lemmate proponere: aiunt enim cicindelam lampadem esse: quæ ex uitro partim aqua: partim oleo impletur: atq; ita uulgo noīatur sumpto nomīe a lāpadibus: quæ cicindelæ dicunt: auctore Plinio. Id me ignorasse prædicāt: quod me fateri non pudeat: cum ipsi idē male a uulgo didicerint pyralē: pyrātē: nitedulā: noctilucā cicidela uolucré esse iam pridē legi apud Pliniū & grāmaticos nostros: sed cicindelam ipsi iactent pro lampade magnificant: & istud suū inuentū ament: me certe riualem nō habebūt: qui eiusmodi uoces nisi antiquoꝝ uel auctoritate: uel usu cōfirment: Faci

¶ Lucerna polimyxos.

¶ Illustrem cum tota meis conuiuia flammis:

le uulgo utendas relinquo. Dicite obsecro qui docti haberi uultis: & eo nomīe plurimū gloriamini ubi cicindelam pro lampade legistis? Plinius. Id lampadis genus lychnum pēfilem appellat. Is autem quæ scriptoris est diligētia & cura si aut uitrea: aut ænea fuisset cicindela: aut certe lampas aliquo in loco appellasset. Quæ ista est temeritas? Quæ imprudentia? Quæ stultitia? Ut cum in omnibus codicibus reperiatis candelam pro lemmate scriptam cicindelam inculcetis: Et si diis placet etiam ostentetis: Nimum amat is uer naculam linguam & plebeiam: nam ut multa alia omittam in Polybio: quem totum aut peruertistis: aut certe reddidistis barbarum: pro conferere manus uenire ad manus non puduit sæpissime transferre: & pro sociis Hannibalis sequaces Hannibalis scribere. Cur nimirum: quia ita uulgo loquitur. O homīes plebeios uulgares: & plane contemnēdos: Sed de Polybio alia est lucubratio: qua infantiam uestram & puerilem sermonem facile uel refellimus: uel certe in communem utilitatem emendauimus. Videre ne quum parum Festi Pompeii uerba percipitis: nouum uobis concinnetis uerbum. Festus enim: Cicindela inquit genus est muscarum: quod noctu lucet uidelicet a candeo: unde etiam candelabra putantur appellata. Aperite oculos q; plautinis uobis sunt duriores: Adhibere aures Festo quasi clamāti non dixit cicidela esse candelabrū: sed cicindelam muscā a cādeo: id est mico: & ardeo deriuari: q; noctu lucet: unde etiā candelabra a cādeo dicta putant: q; candeāt & luceāt. Candela in quā scribendū est: nam hæc in saturnalibus mittebatur. Inter munera autē saturnalia: quæ apud Martialem sunt: nullum est candelæ distichon præter hoc. Codices & antiqui & rerecētes ita habent. Videte quid inter meā & uestrā interpretationē interest: ego latinū uerbū: uos uulgare sequimini: ego antiquā scripturam: uos nullā nisi a uobis deprauatā. Vigil autē candela expellit totas tenebras: nō quæ tota nocte ardeat: quod calumniator noster deridet: sed quia cū nihil est. i. ardet: quocūq; illata fuerit expellit totas tenebras & locū illustrat: ut non minoris uisus uideat: q; cæreus aut lucerna: quæ nihilo plus præstāt: & ex eo etiā laudatur q; sit ancilla lucernæ preciosæ scilicet & unctæ: quoniā ut proposui ea immobili hærente ipsa circūgestatur in omnes angulos domus: nam lucerna nec solet nec facile potest circūferri. Pudet refellere puerilem Iuuenalis interpretationē: aiunt. n. quod apud Iuuenalē est: Cuius dispēso & tépero filium: quod ut ostenderemus candelā pauperis esse: nos paulo ante usurpauimus ita accipiēdum: ut intelligas iuuenem e fenestra prætereūtes aspicere: quo testas in eos iaculet. Est ne hoc interpretari poetas: an peruertere cicidela: quod nusq; extat pro lāpade. Videtis locū apud Iuuenalē apertum expositū facile non itelligitis. Id enim dictū est de iuuenē: q; occurrētes pulsabat pauperes non autē fenestra despiciebat. Sed nimum insector istā uestrā sententiā quæ sua leuitate ab omnibus facile est explosa. De cæreo uero quod diximus candelabro & lucerna suis distichis explicatum est.

¶ Illustrem. Lucerna polimyxos $\mu\upsilon\lambda\lambda\omicron\varsigma$ significat lucernæ angulum. ¶ Lucerna polimyxos dicitur: quæ habet multos angulos & totidem flāmas: auctores Suidas: qui id cōfirmat epigramate: et Pollux qui cū scribit de naribus myxā ait nares appellari a Sophocle: unde & dimixa lucerna potest uideri dicta: ita polimyxos dicitur. i. habēs multos angulos cū lichnis & flāmis. ¶ Calūniator quasi polimychon & non polimyxon legerim: hoc loco clamat: & obiurgat. ¶ At qui & apud Suidā & apud Pollucē hæc iam diu legim?

sed olim quoniam scriptum reperiebam polimychon: ex ea quoque scriptura sententiam alteram dixi. Quum uero emendare commentarii hanc tantum probaui: ut. s. polimyxos legatur. Itaque in hoc sine aduersario litigat: sed illud praeterire non possu: quod scribit obelisco: Lychnon militare esse lampade: ita est ut ait: quod Pollux scribit testimonio Theopompi: Aristotelis in quarto de repu. & Plin. notas suorum temporum luxum in tribunis militum: qui candelabra corinthia magno emebant: Nec pudet inquit tribunos militum salaris ea emere: quod ipse non intel-

ligens Salinis scripsit pro salariis: quia ut ipse interpretatur ex candelabri tribuni salina conflabant: quod periculum est sentire: nos ex hoc Plinii loco in commentariis Iuuenalis diximus tribunum illis uersibus designari a poeta: Quem cocina lena: & caetera. Multum praeterea flammarum & aenea lampas.

Quod autem contendit uerbo processu & angulo non posse accipi: longe fallitur. Sed de graecis litteris quas uix primis ru-

dimetis didicit non est a nobis cum eo disputandum: nam quis parum graece sciamus: ramentum si audiret: quum in academia romana docemus: ubi litteras quoque graecas per publica mercede profiteamur: fortasse ita proficeret: ut aliquando graeca in latinam uocem conuerteret: quod non potuit: nam in eo aliena usus est ope. Sed haec in alia sunt lucubratione nostra: quam edere tot exemplis nolimus. Neque enim nos constantiae nostrae pernitet: quis lacertos. Haec: ut proposui conuictis illustrandis erat destinata. Tot myxos: id est tot angulos in speciem narium. Una lucerna: quasi dicat usum complurium lucernarum praesto: & tamen lucerna tantum appellor.

Hic. Careus mittebat ditioribus: ut scribit Festus: nam illi soli his utebantur. Cur autem mittantur in saturnalibus: in superioribus libris fuit expositum: quod. s. Publilius tribunus plebis cum diuites per occasionem saturnalium grauiora exigerent a pauperioribus munera: edixit ne quid mitteret praeter caeteros. Lucerna maioris erat lux: quod Plin. uel ex eo ostendit quum ait Loliam paulinam tot gemmis processisse: ut ad lucernae lumen spectaret.

Careus secundum tenebat locum: quam aestimationem hoc disticho poeta ostendit.

Subducta lucerna. q. d. quum careas lucerna careo utaris.

Este. Candelabrum ligneum. Candelabrum a candelis ibi ardentibus nomen accepit: ut Plin. & Varroni placet: nam funes in eo fixi accedebantur. Ligneum fuisse hic indicat locus & credimus: cum Cicero lychno ligneolo delectaret: ut ipse scribit. & Cecilius in meretrice ita ait: Memini hic uidisse candelabrum ligneum ardentem. Vides lignum: me esse lignum.

Magna lucerna: nam pariter ardebit candelabrum.

Nomina candelae. Candelabrum corinthium. Ex aere coeperunt fieri candelabra: in quibus aeginetici homines superficiem optime elaborabant: Tarantini scapos. Nullum tamen erat corinthium: quis corinthia dicerent: ut Plin. tradit: sed ex proximis corintho achaiae urbibus mittebantur: cum Mumius corintho deleta aera corinthia in proxima oppida disperserit. Non igitur corinthium intelligas corinthi laboratum: sed ex aere corintho: quod prope in quibus locis datum est. Lucerna candelabro successit ut proposui maiore luxu: quod etiam hic locus affirmat: & Varro scribit his uerbis: Candelabrum a candela: ex hoc. n. funiculi ardentis figebantur: lucerna post inuenta quae dicta a luce: & caetera. Nomina candelae: dicta sumus a candelis. Uncta: oleo. Parcos patres. q. d. cum maiores nostri parci essent uncta lucerna non utebantur: sed id postea est inuentum: propterea sumpsimus nomen a candela: quae est hominis pauperis: & frugis: non autem lucerna quae nunc usurpatur.

Totque geram myxos: una lucerna uocor.

Careus.

Hic tibi nocturnos praestabit careus ignes:

Subducta est puero nanque lucerna tuo.

Candelabrum ligneum

Esse uides lignum: serues nisi lumina: fiet

De candelabro magna lucerna tibi.

Candelabrum corinthium.

Nomina candelae nobis antiqua dederunt:

Non norat parcos uncta lucerna patres:

HAec quæ. Pila paganica a pagis dicta est: ubi primū est inuēta: hæc nec tam mollis erat quā fol-
lis: nec tam dura quā pila rusticana est: erat. n. & ad rusticoꝝ uoluptatē inuēta. **T**urget: ple-
na est. Pluma difficilli: aspiore. **A**rcta: stricta & dura. mediū tenet iter follē & pillam.

Sime: Pila trigonalis. In gymnasio hæc pila erat: in qua iactanda sinistrarū industria &
fortitudo cōmendabat. supra: Palmā det tibi de trigone nudo: Nec laudat polybi
magis sinistras. Nam polybus sinistra in hoc ludo palmā obtinebat. alibi: Captabit tepi-

Pila paganica.

Hæc quæ difficilis turget paganica pluma
Folle minus laxa est: & minus apta pila.

Pila trigonalis.

Si me nobiles scis expulsare sinistris:
Sum tua: si nescis rustice: redde pilam.

Follis:

Ite procul iuuenes: mitis mihi conuenit ætas:
Folle decet pueros ludere: folle senes.

Harpasta.

Hæc rapit antæi uelox in puluere draucus:
Grandia qui uano colla labore facit.

Halteres.

Quid pereunt stulto fortes haltere lacerti:
Exercet melius uinea fossa uiros.

Galericulum.

Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos:
Hac poteris madidas condere pelle comas.

dum dextra leuaque trigonē: Im-
putet acceptas ut tibi sæpe pil-
las. Mēdōse igit scriptū est fe-
nestris: cū & antiqui codices si-
nistris habeāt: & ita sit legēdū.
Sum tua: potes ludere. **R**u-
stice: idōcte. **R**edde pilam: de-
pone.

Ite procul. Follis pilla la-
xior erat: quæ pueros &
senes exercebat spiritu tume-
facta: qui nec paganice nec tri-
gonali pares habebant uires.
hac exercitatione usus est Au-
gustus teste Tranquillo. **I**te
procul: faceffite. **M**itis: ætas
imbecillis.

HAec. Arpasto exerceban-
tur tyrones in palastra:
in quo gymnasio opus erat ue-
locitate: dū arpastū e terra rap-
tū certatim adoloscētes tol-
lerent curuato dorso sese eri-
gentes: nam palæstrita qui pe-
ctus retro flectit: peritissimus

olim habebatur. infra de palæstrita: Non amo qui uincat: sed qui succumbere nouit: Et
didicit melius tin anaclino palim: id est retroflexionē: qua aduersarium exceptum suspē-
dit: mox deiicit in terram facilius ea arte. huic industriæ arpastum assuefaciebant: quod drauc-
ei hoc exercebantur. supra ostendit: Arpasto quoque subligata ludit: Et flauescit aphe: gra-
uesque draucos Alternos facili rotat lacerto: Anteus palæstræ certamie claruit. **D**rauc-
antei: id palæstrita studiosus Antei. **Q**ui facit grādia colla: nam hac exercitatione pro-
ducebat collū: cuius longitudine in palæstra opus est. Iuuenalis: Longis ceruicibus æquat
Herculis anteu procula tellure tenentis. **V**ano labore: molli & delicato arpasti labore:
nam labores gymnasii uanos solet appellare: nam molliorū hominum sunt. mox: Quid
pereunt stulto: & cætera.

Quid: Halteres. Quæstio est Aristotelis in v. pbleumatū quære halteribus utētes agili-
saliant. sūt. n. halteres pōdera: quibus pariter manibus cōprehensis exercemus corpore:
uel ambulātes: uel saltātes: iis utimur ut agilius saliamus. Aristoteles saltās pōderibus
susceptis innitiē: & quæ currit manus obquatiēs se substētat: cur ille plus proficit habēs halte-
res quā nō tenēs: hic uelocius currit manus obquatiēs: quā nō obquatiēs. mollitiē huius gymn-
nasii carpit. **H**alteres ab halo: quod est salio. **P**ereūt: cōficiūt. **S**tulto haltere. i. uano hal-
teris labore. **M**elius exercet: meliorē præstat exercitationem.

Ne lutet. Galericulū capitis erat idumentū: quo crines operiebant: hoc capiti adopta-
uit Ocho: ut scribit Tranquillus propter raritatem capilloꝝ. In usu etiā erat palæstritis:
ne crines ceromate cōtaminarent. quid sit ceroma supra exposuimus. **P**elle: galericulo
ex pelle. **L**utet: contaminet. Apto uerbo usus est: nam ceroma ex luto & oleo erat.

Pergamus: Strigiles. Strigere ē radere: ut ait Marcellus unde strigiles instrumēta erāt: qbus su dātes ī thermis radebāt uncti oleo. Trāquillus scribit Augustū læsisse cutem nimio strigilis usu: & ita exponēdū ē apud Iuue. Et sonas unctis strigilibus: nā parabāt ad balnea: Et pleno componit lintea gutto: nā & linteaī usū balnearū ueniebāt. supra: Lintea ferret apro. Pythagoras laudat: q̄ quēdā se distringentē ita expresserit dicatū ab Agrippa āte thermas: ut Tiberi⁹ Impator id signū ī cubiculū trāstulerit: qd̄ statī restituit efflagitāte populo. **T**ō apoximenon. i. se distringentē. Strigiles græce stēgites dicūt: & quæ e corporē eradūtur strigmēta: quorū multitudinē mirat⁹ ē Strabo factā ab argonautis populōiæ. **P**ergamus ex Asia hoc instrūm misit. **H**as: strigiles. **D**istringere: radere. **L**intea: qbus utebātur in balneis: hoc ē tute potes strigilibus ita purgare ut fullo nō purget lintea sæpe: q̄a non cōtaminabunt: si te pus strigilibus erasū linteis absterges.

Gestauit: Guttus corneus. Gutt⁹ siue guttū uas erat: quod guttatim aquā emittebat. hoc utebātur in sacris ligneo ut placet Varroni: unde Curius negauit se ex præda habere qc̄ p̄ter guttū faginū ad sacra. erat itē corneus aptus ad balnea ex cornu rhinocerotis: unde & rhinoceros dicebatur. & ita itelligēdū ē apud Iuue. Cū rhinocerote lauari: ut de hoc uase sit locutus: nūc mittiē guttus ex cornu iuueni: sed tāta arte laboratus: ut rhinocerotis uideat. Iuuecus sum ex cornu iuueni.

Nuper. Repetit spectaculū rhinocerotis: q̄ taurū nō secus ac pilā iactauit: ut ī spectaculis legim⁹. **A**rena ausonia: teatro Domitiani. **H**ic. i. hic guttus ē cōfectus ex cornu illius rhinocerotis: q̄ taurū ut pilā iactauit. Ita uas laudata nobilitate materiæ.

Siqs. Crepitaculū instrūm erat: qd̄ nom̄ assūpl̄it a frequēti crepitu: ī d̄litiis pueroꝝ ad fletū sedādū: qd̄ & Quin. ita docuit ne sonū reddāt p̄ne pueriliū crepitaculoꝝ. **V**ernula: puer. **G**arrula: sinistra: crepitacula ad sedādū fletū: quæ sinistra uidentur.

Proficias: Flagellū. Flagello utebāt aurigæ agitadis eqs. Mēda ē ī hoc disticho recētorum codicum: nam in antiquis purpureo legiē: & non puluereo: & est ita legendum. Prassinum agitatorē fuisse celeberrimū tēporibus Neronis celeritate equorum supra ex poetæ carmine & Tranquilli testimonio recitauimus: eundē appellatū Purpurionē distichon superioris libri docet: Et nomē prassini purpurionis hēt. Appellat gregē purpureum equos purpurionis: qui uelocitate præstabāt. **N**ō pderit iqt̄ tibi flagellū hoc o auriga si certaueris cū equis purpureis: quia omnino superabūtur. nō placet intelligas de quo spadicē: cuius colorē honestū cōmēdat Vir. **C**ædes: uerberes. Currit tibi: certat tecū: uel dicat si habueris equū ex grege equoꝝ prassini: non indigebis flagello: nam licet eū assidue uerberes: nihilo plus curret q̄ sponte. q. d. tam sponte currit q̄ cæsus.

Quid. Dētifriciū frequēs uerbū est apud Pli. dū poliēdis dētib⁹ remediū assignat: id. n. appellat dētifriciū. datur non carēti oīno dentibus. & puellæ quæ habeat nigriōrs dētes. **Q**uid mecū est tibi: dētifriciū ipsum alloquit̄ anum habētē dentes emptos: & ait.

Strigiles

Pergamus has misit curuo destringere ferro:
Non tam sæpe terret linea fullo tibi.

Guttus corneus.

Gestauit modo fronte me iuuenus:
Verum rhinocerotā me putabis.

Rhinoceros.

Nuper in ausonia domini spectatus harena:
Hic erit ille tibi cui pila taurus erat.

Crepitaculum.

Si quis plorator collo tibi uernula pendet:
Hæc quatiat tenera garrula sinistra manu.

Flagellum.

Proficias nihil hoc cædas licet usque flagello:
Si tibi puluereo de grege currit equus.

Dentifricium.

Quid mecum est tibi me puella sumat:
Emptos non soleo polire dentes.

Quid uisus potero tibi o anus prestare: quæ habens dentes emptos. alibi ad Eglé dixit: Emptis dentibus uti. Puella: quæ. s. suos hêt dentes. Emptos dentes: quales tu o anus habes.

Quod Myrobalanum nomen arboris est ferèis glandem aptam unguētis in trogloditis thebaide: & arabia ut Plinius scribit: unde nomen accepit. Myros enī significat unguentū: & ualanos glandem: hanc cōpositionem docet distichon poetæ iocātis & Plinius affirmat. Cortices tamen ab unguētariis premebāt: nuclei a medicis. Quod nec

Virgilius nec Homerus. i. myrobalanū. Ex unguento. i. myro. Et balano: nā nec Homerus dixit unguentum: quod est latinum: nec Virgilius balanum quod est græcum. Neuter igitur dixit unguētū balanū: sed solus Mar. dicebat at mirobalanū.

Rusticus. Aphronitrum cōponit ab aphros: quod significat spumā: & nitrum: nā erat spuma nitri quæ colligebat in Asia in specubus: quos colligas appellabant. mittebat ex ægypto in uasis picatis ne liqueceret. Rusticus indoctus: Spuma nitri. i. ita latine uocor: quū litteras græcas ignoras. Græcus es: Aphronitrum. ita codex antiquus habet ut dicat Græcus es: interrogātis. i. si scis græcas litteras. Aphronitrum: id ē dicor aphronitrum: quasi dicat apud græcū dicor aphronitrum.

Balsama. Balsamū in sola iudæa nascitur: ut Theophrastus Plin. Trogius scribunt in duobus tantū hortis regiis arboris cortex uulneratur: unde succis manantis gutta colligit in cornualanis abstergetibus hoc

dicatur opobalsamū simile oleo crassiori durescit: & in rubrum exit colorem miri odoris. huius præstantiam laudat distichon quam uiris conuenire ait cū unguenta assyria: ut amomū & alia sua molitie cōueniunt mulieribus. Mendā est in recentioribus codicibus: in ueteribus minime: nam cū scribi oporteat Nini: inuersum est cosmicum non pegerent Ninum hoc loco poni pro ungueto assyrio: nam balsamum iudæum est. Delicias nini: ungueta assyria: Ninus rex fuit assyriorū. Vos nurus: uobis. n. conuenit.

Gratum munus. Lomentū e farina fabæ emédādis rugis uteri aptū erat. quo mulieris utebantur ne in balneis spectatæ ludibrio eēt. supra: Lomento rugas uteri quod cōdere tētas. Scisso:

Vx. Laterna cornea a latendo ē dicta laterna. nam lumen occultat: hæc rugoso. cornea dum pellucet uidetur aurea: inde est distichon. Aurea: habens colorem aureum. Clusis flā. dum lumen est inclusum. Lucerna: quæ in laterna collocatur.

Ornea. Laterna ex uestica. Sum fulcior: id est minus luminis habeo. q. d. non. Non putat uesticam: quia uideo cornea.

Ebria. Tibiæ. Mōaulos dicitur unica tibia: quæ Mercurio iuēit auctōr Plin. gemis uti docuit Marcellus. Idē duas potes sumere: & aliq̄do unicā: quod disticho poeta docet. Tibicia: mulier.

Myrobalanum.

Quod nec uirgilius nec carmine dixit homerus
Hoc ex unguento constat & ex balano.

Aphronitrum.

Rusticus es: nescis quid græco nomine dicar:
Spuma uocor: uetri dicor & aphronitrum.

Opobalsama.

Balsama me capiunt hæc sunt ungueuta uirorū:
Delicias nini uos redolte nurus.

Lomentum.

Gratum munus erit: scisso nec inutile uentri:
Si clara stephani balnea luce petes.

Laterna cornea.

Dux laterna uia clausis feror aurea flammis:
Et tuta est gremio parua lucerna meo.

Laterna ex uestica.

Cornea si non sum: nunquid sum fuscior? aut me
Vesciam contra qui uenit esse putat?

Fistula.

Quid me compactum cæris & arundine rides?
Quæ primum extructa est fistula talis erat.

Tibia.

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:

Nos: duas. gemiæ aut tibiæ certamē ppositū ē. xiiii. olympiade: ut scribit Pausanias.
TAurino. Māmillare cōpescēdis papillis idumētū erat inuētū: ex hoc iocat i muliere
māmosā. Taurio fgo: alludit ad carm̄ Virgīlii: simul notat magnitudinē māmillæ
LAmberē: Muscaria. Pauonina flabella exigēdis muscis iuēta muscaria dicunt: ea ex
cauda pauonis fiebant: ut & Propertius canit: Argū autē in pauonem conuersum
fabula est uulgatum. **E**ximix alitis: id est pauonis.

PEccantis. Copta rhodia
panis durissimus qui ex
rhodo mittebat. **C**opton: itē
insula est in ægypto sacra Iſi
di. **C**optā: panē durissimum:
quæ per antiphrasim dicta est:
nam copto significat incido.

SI uis Priapus filigineus.
Vtraque: inguina ex filigi
ne fiebant apud antiquos aptif
sima esui: ut illud supra: Ipsa
filigineis pinguescit adultera
cūnis: nunc mittit priapus fili
gineus. **T**u eris purus: n̄ sella
bis: q̄a hæc inguina sunt filigi
nea: non uera inguina.

Iste. Porcus i domesticis
rātū suibus dicitur: unde
uerbū deduxit Columella po
culator procustode suum: ut a
suibus colēdis subulcū dixerūt
nunc in saturnalibus factus pi
guis in silua inter apros. nā cū
ita fiebant altilis porci gratio
ris erant saporis & maioris æ
stimationis. **B**ona saturnalia:
lautam mensam saturnalitā.

Sordida. Muscariū bubu
lum cauda bouis in speciē
muscarii pauonini excutiendo
pulueri delegata erat: quemad
modū pauonis cauda abigēdis
muscis. **C**auda leuis: bubula.
Tenui uerbere: pulsatione.

Potulus. Initio hyemis conficiebantur farcimina: inter quæ & botulus struebatur:
gratus quidem omnibus mensis: sed celebratus præcipue in saturnalibus: dum ex
eo corona fieret pulti: supra diminutio usus: Et pultem niueam premens botellus. Et
Festus Pompeius botulum scribit esse farciminis genus. Saturnalia ad quartumdecimū
calendas ianuarias uno tantum die rudis antiquitas celebravit: mox in triduum sunt pro
ducta intercalatis diebus a Cæsare: quibus annus perficiebatur: accedenteque edicto Au
gusti qui triduo ea obseruari iussit. sumebant igitur initium ad. xvi. calendas ianuarias: de
sinebantque in. xiiii. sed cum sigillaria & alia munera mittenda essent interiecta in. vii. cre
uerunt dies: ex quo numero. v. tantum festi habebantur. **M**edio tempore brumæ: id
est mediis saturnalibus. **V**enerat: quia ante factus est initio hyemis.

Sæpe duas pariter: sæpe monaulon habet.

Sola lanata.

Profuerit si forte puer: soleasque libebit
Sumere: pro puero proderit ipse sibi.

Mamillare.

Taurino poteras pectus constringere tergo:
Nam pellis mammas non capit ista tuas.

Muscaria pauonita.

Labere quæ turpes prohibet tua prædia muscas:
Alitis eximix cauda superba fuit.

Copta rhodiaca.

Peccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara rhodos coptam: quam tibi misit edat.

Priapus filigineus.

Si uis esse satur nostrum potes esse priapum:
Ipse licet rodas inguina purus eris.

Porcus.

Iste tibi faciet bona saturnalia porcus:
Inter spumantes ilice pastus apros.

Muscarium bubulum.

Sordida si flauo fuerit tibi puluere uestis:
Colligat hūc tenui uerbere cauda leuis.

Botulus.

Qui uenit botulus medio tibi tempore brumæ:
Saturni septem uenerat ante dies.

P Sittacus: Psittacus græce dicitur psittacæ avis indica effingedi sermonis humani idū
stria celebris: Imperatores salutat: ut Plinius tradit: ide exit distichō. **C**æsar aue: nā
ut dixi Imperatores salutat: & hoc in assentionem Imperatoris dicitur.

Corue. Coru^s sermōe exprimēdo nulli cædit: nobilitatus olī funere publico q̄ttuor
seruis feretrū subcūtibus: sepultus ad secūdū lapidē i flāmina. hic erat q̄ Cæsarem
Augustū magna omniū admiratiōe salutabat: ore cōcipere hāc aue putat uulg^o iserto ma

Psittacus.

Psittacus a uobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere cæsar aue.

Coruus.

Corue salutator quare fellator haberi:
In caput intrauit mentula nulla tuum.

Luscinia.

Fiet philomela nefas incesti tæreos: & quæ
Muta puella fuit: garrula fertur auis:

Pica.

Pica loquax certa dominum te uoce saluto:
Si me non uideas: esse negabis auem.

Cauca.

Si tibi talis erit: qualem dilecta catullo
Lelbia plorabat: hic habitare potes.

Narthecium.

Artis ebur medicæ narthecia cernis habere:
Munera quæ cuperet parcius esse sua.

Flagra.

Ludite lasciu: sed tantum ludite serui:

ris rostro: qđ libidinis gen^o cū
fellatiōi simillimū sit: coruus
dictus ē fellator. **E**x hoc iocat
poeta quo pacto fellatio possit
uideri i coruo eē: cū nulla i serat
mētula sed rostrē. **S**alutator:
epitheton corui ex historia: nā
olī auctō Pli. & Mac. Aug. salu
tauit: Aue iquiens Imperator:
Aue triumphator.

Fiet. Luscinia. Notissima
est fabula Prognē i hirū
dinē cōuersā eē: & Philomelam
sororē: cui Tere^o liguā abscide
rat i luscinia. Probus tamē i cō
mētariis bucolicorū secut^o quo
rūdā græcorū fidē scriptū reli
quit Philomelā i hirūdinē: Pro
gnē i luscinia fuisse cōuersam:
Thucidides aliter: huius auis
musicā cōpluribus uerbis lau
dat Pli. affirmās eis studiū tātū
esse: ut plerūq; ad extremū spi
ritum certet mutuo cātū: sola
que nec die nec nocte uocē in
termittat. Auguriū dedit sua
uitati carminis Stesichori poe
tæ: i cui^o isatis ore cecinit. **T**æ

reos incesti: q̄ cōmissit stuprē cū Philōela. Luscinias cæsareii iuuenes habuerunt græco &
latio sermōe dociles: p̄tēra meditatēs i diē & assidua noua loquētes lōgiore etiā cōtextu.

Pica. Pica loquacitate sermonis contendit cū superiorib^o. Nec cederet nisi mēoria fal
leret: Quāuis meditet assidue tradita uerba adeo uicta difficultate uerbi exprimēdi
plerūq; iterit. præstatiā sermonis laudat distichō. **N**egabis aue: q̄a putabis esse hominē.

Si tibi talis: Cauca eborea. Virgæ argēteæ ebori isertæ caucā faciebāt qualē describit
Papi. At tibi quāta domus rutila testudine fulgens: Connexuque ebori uirgarum
argēteus ordo. nūc mittit̄ exigua: quæ uix passerulū capere posset: Hic i cauca eborea.

Artis ebur. Nartheciū genus ferulæ est leuissimæ: unde baculi senibus dabāt: excogi
tatis etiam remediis ex eadem arbore a medicis: quæ q̄dem uenenata habebant. sed
mixture emendabat ueneficium: Narthecium igitur uirga medica est. Ebur dicit̄ uel a
candore uel quoniam sciptones eburnei fiebant magno precio: ut scribit Liuius. In quo
rum locum succedit narthecium. Habebis munera quæ cuperet parcius esse sua: Laudat
præstatiā muneris cum dicat parcium desiderare tale munus: nam parcius esse sua Laudat
orbis erat temporibus. M. cui munera mittebātur multa. Iuuenalis: Gallita & parcius. q.
d. ne ipse quidem parcius cui multa mittuntur munera tam præclarum munus habet.

Ludite: Flagra: Flagris serui cædebāt: sed i sacralib^o his. v. dieb^o: q̄ festi hēbāt Do. suis ius
lōē remittebat. Loq̄ nūc dominus depositis flagris. Sed tātum ludite: abstinete scelere.

Signata: clausa. **Q**uinq̄ue diebus: id est in saturnalibus quibus uobis data est libertas.
In uisæ: Ferulæ. Ferula puerorum & magistri utebatur ad manus cædendas. Columella: Nec
 mitis manibus ferulas. Nobilitatem ferula accepit a furto promethei: qui ignem de cælo fe-
 rula detulisse dicitur: hanc fabulam prius cecinit Hesiodus in carmine rusticorum: historiam tradi-
 derunt alii: quod scilicet primus Prometheus docuerit ignem optime ferula seruari: ægyptia ad id aptis-
 sima habebatur: utrumque igitur usum ferulæ distichon ostendit. Pueris: quia cædunt ferulis. Grata
 magistris: quia his retinent pue-
 ros in officio. **L**igna clara: nobi-
 lia. Furto prometheo: nam feru-
 la surreptum ignem seruauit.
NE Médica: per philosophi
 cynici pera & scipiōe ute-
 batur: cum igitur nunc pera mittatur ro-
 gat ne det cynico designans in-
 que usum frequenter accipiat.
 Nudi barbati: id est philosophi
 cynici: qui habebat longam barbam.
 Cane tetrico: id est cum cynico.
In precio. Scopæ domus
 quæ uenerunt purgamen-
 ta ex pauimento. Cicero: hic mihi quasi dissipare uidetur: sunt enim ipsa uerricula: quæ ex
 uirgis ulmeis aridis fiebant præcepto Catonis ad tergenda uasa: ex palma arbore ad mescage
 reliquias uerrendas. palmæ igitur precio scopæ oli erant in æstimatione: in ualescente autem luxu: ut ipsæ
 autem poterunt haberi precio: quia preciosissimas reliquias ciborum uerrant. **A**nalecta reliquæ dicuntur:
 ut in superioribus libris expositum est. **P**alma: ex qua scopæ oli fiebant: ex tamarice etiam fiebat:
 ut scribit Plinius. Tamarix inquit scopis tantum nascitur. **T**estat: argumento est scopas fuisse in precio. Sed
 analecta. id est reliquæ ciborum quæ nunc uerrunt. **D**abunt precium. id est afferent æstimationem scopis. Ita
 suorum temporum luxum notat: & apte opponunt priore uersu. **I**n precio: & sequenti. **S**ed precium:
 ita codices atque habent: alii habent ocia: sed mendosa scriptura. **Q**uære in superioribus libris co-
 loco: **A**nalecta quæquid & canes reliquerunt. Ibi aliam sententiam diximus de analectis: quod scilicet ista quæ
 dā esset ad reliquias colligendas. placet tamen sentire analecta reliquas esse. **Q**ui ocia legendum pu-
 rant: autem hoc disticho pauimento & luxum a poeta notari: quod scilicet quum pauimenta subtegulanea es-
 rant: & barbarica dicebantur scopis euerri poterant. postea inuenit luxuria alia pauimento & gene-
 ra elaborata arte picturæ quæ euerri non poterant: sed ex his manu purgamenta colligebant
 unde & asarota dicta sunt ab a particula prauatiua: & a saroo uerro. De his locutus est Lucilius poe-
 ta: Ante pauimenta atque emblemata uermiculata. & Papinius: Supraque nouas asarota figu-
 ras. **F**acit mihi difficile errorum multitudine confutationem: nam unde initium sumam: non satis sta-
 tuere possū. **A** Plinio hæc de pauimentis uerba accipiunt in uersa illa quæ dicitur: & plane confusa parti-
 ignorantia: partim uerbis additis: quæ Plinius non scripsit: Sed quæ ad disceptationem nostram pertinent:
 eo maxime occupati sunt: ut ostendant asarota non solita esse uerri scopis: sed purgari reliquis ma-
 nu collectis: propterea inquit ocia erant scopis: quod asarota non uerrebant. **O** uanitatem &
 uerecundiam uestram: Si scopæ iam cessant: nec ullum præstant usum cur mittuntur ab
 amico: **N**ullum enim apud hunc poetam munus mittitur: cuius usum & commodum
 non ostendat: præsertim si id exiguum fuerit: ut scaptorium quod sequitur. **D**efendet
 manus hæc scapulas. **S**olet enim poeta quum parua mittuntur munera: ut ferulæ: scopæ: sca-
 prortum: manuale: & reliquæ id genus: ea aliquid uel comedatione extollere: **A**cipite quæ arguta sit: & Mar-
 digna sententia istorum interpretatiōe: **N**am si eos audierim: ita erit exponendum. **M**ittimur nunc sco-
 pas: quæ oli in precio fuerunt: adeo ut ex palma arbor fieret: **N**unc uero cessant: & nullum præstant
 usum. **C**ur ergo mittuntur boni uiri: **A**n ut iter tabulas & signa collocent. **D**iscite tandem aliquid
 melius & loqui & sentire. **P**udeatque illud addere: **A**sarota non solita esse uerri: quum asarota dicta sit: quod
 diligenter uerrant: ut apud Papiniam docuimus eo loco: **G**audet humus superatque nouis asarota figuris:
 quum publice siluas profiteamur. **N**am asarota ab a particula prauatiua dicitur: sed ab a particula itatiua
 & quæ auget: quod apud grecos plerumque fit: & saroo uerro: nam diligentissime uerrebant.

Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Ferulæ.

In uisæ nimium pueris: grataque magistris:
 Clara prometheo munere ligna sumus.

Pera.

Ne mendica ferat barbati prandia nudi:
 Dormiat & tetrico cum cane pera rogat.

Scopæ.

In precio scopas testatur palma fuisse:

Iuue. Verre pauimētū & nitidas ostēde colūnas. Pli. de asarotis: Celeberrimus fuit i hoc zēdorus q Pergami strauit: quē uocāt asaraton: & qui reddēs rationē quare asarotos dica- tur: subdit qm purgamēta cœnæ i pauimēto quoq̄ euerri solēt ueluti relicta. Est ne obs- cura Plinii i terpretatio cur dicātur asarota: qm. s. bene uerrant: ut ipse scribit: Sed iā uos quoq̄ ut arbitror pudet stultitiæ uestræ. **Q**uid ergo iēptius q̄ dicere cœnæ purgamēta manu solita esse colligi. Quis instruit q̄s potuit cernere: ut serui tāq̄ canes triclinia lustra-

rent purgamēta manu colligē- tes sordidi: & cōtaminati. **U**bi hoc uel legistis: uel uidistis un- quā: Codices p̄tea ferme oēs: Sed p̄ciū hēnt non oia: & ita est legēdum. Nam laudant sco- pæ ēt q̄ olim fuerint i precio: ait poeta argumento esse q̄ ex palma arbore nobillissima fie- bant nūc æstimationē accipi- ent a delicatissimis cibis & reli- quis quas uerrēt: & ita ut pro- posui tēpore & luxus notat. De Lucilliano uersu nihil laboro: quīs eū quoq̄ male accipiant Pli. n. non ut de aseroris Lucil- lum locutū ostēdat hūc uersū refert: sed ut pauimēta ante cī- bricū bellū frequētata fuisse d̄- mōstret: uerba hęc sūt Pli. Fre- quētata uero pauimēta ante cimbricū magna gratia animo-

Oia sed scopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium.

Defendet manus hęc scapulas mordēte molesto Pulice: uel si quid pulice sordidius.

Manuale.

Ne toga barbatus faciat uel penula libros: Hęc habies chartis tempora longa dabit.

Lectus pauonicus.

Nomina dat spondæ pictis pulcherrima pennis: Nunc iunonis auis: sed prius argus erat.

Ephippium.

Stragula succincti uenator sume ueredi: Nam solet a nudo: surgere ficus equo.

Stibadia.

Accipe lunata scriptum testudine signum: Octo capit: ueniat quisquis amicus erit.

rū: Inditio ē ille Lucillian⁹ uersus. Ante pauimēta atq̄ ēblemata uermiculata: quē uersū Cicero quoq̄ qd̄ isti ignorabāt i suo oratore atēq̄ Pli. inseruit. Sed iam satis explosimus eorum leuitatem & ignorantiam.

Defendet. Scalptorium instrumentum erat eburneum i speciem manus confectū: quo pruritus scapularum terrebarur: cum manus eo protendi non possit. **S**capu- las: pruritus scapularum. **S**i quid sordidius: id est pediculus.

Ne Toga. Manuale tabulæ erant ex abiete quibus libri seruabantur: ne usu attriti fierent pilosi aut sordidi. **H**ęc abies: hęc abiegna tabula. **B**arbatus: id est pilosus: ut supra: Quæ duo nondum inhorruit mento.

Noia dat: Lectus pauonin⁹. Tabulæ citreæ erāt i magno p̄cio undatī imitātes oculos pauonū auctor ē Pli. unde mēsa ex his cōfectæ pauoniæ dicebant: & triclinioꝝ lecti discubitorii pauonini his tabulis opti. **L**ectos aut acere arbore aut citro fuisse optos scri- bit Pli. Mittit̄ igit̄ nunc lectus pauoninus ex fabula pauonis. **N**oia dat spondæ. i. lectus ac- cepit nomē a pauone: nā dicit̄ pauonius: nam ex tabula citrea pauonina cōstit.

Stragula. Ephippiū sella i quo dicit̄: nā epi significat i ippos equū. Ueredi equi uelo- cissimi in usu uenatoꝝ. supra: Parcius utaris moneo rapiēte ueredo. hic ephippio indi- get cū sæpe excuciat sessorē nudus. **S**tragula. i. ephippiū: quicqd̄ sternitur stragula sūt. **S**olet surgere pectus. i. excuti sessor. **E**quo nudo: nō habēte ephippiū: ut supra dixit̄ d̄ ueredo: Hūc datū esse frangere sæpius sessorē: q̄ leporem. Alia scriptura habet. Ficus: ut dicat ficus solet surgere: q̄ sessor sine ephippio ficosus fiat podice attrito dorso equi.

Accipe: Stipadia. Stipadiū locus erat apt⁹ cœnatiōi: ut epistola Pli. docet: nūc mittit̄ tricliniū testudineū i speciē stipadii: ubi octo poterāt discūbere. d̄ triclinis factis su- pra ē expositū. **S**criptū: distinctū & pictū. Signa octo discūbetes. supra: Septē signa capit sex sumus adde. i. uoca lupū. **L**unata testudine: i speciē lunæ. **V**eniat: ad octauū usq̄.

Foemineā. Gustatoriū mēsa erat ubi gustabāt lecti e testudinib⁹ lectis: e quib⁹ & lecti & triclini operiebant qd̄ iuentū ē tēporibus Neronis: quædā erāt testudines terre-
stres ī desertis lybiæ iuentæ quæ ī operib⁹ cherlinæ dicebant hoc ē terrestres: nā chersos
significat terrā. Alebant rore: neq; eodē ī loco aliud aliqd̄ aīal nascebat. Erant p̄terea tes-
tudines aquaticæ: ex quæ marib⁹ testæ itegēdis lectis aut tricliniis Palmā tenebāt. Lo-
quit gustatoriū ex p̄sona testudinis affirmās se nō cōstare ex terrestrib⁹ testudinib⁹: quæ
uiliores sūt: sed ex marinis &

ex maribus: nā sūt præstantio-
res. **F**oemineā chersō: testudi-
nē foemineā. **P**ræda mascula:
māre captæ ī mari nō chersæ
Accipe: Mensa citrea. At-
las mauritaiæ mōs citrū
arborē producit: unde mēsa ci-
treæ fiebāt tāta taxatiōe: ut ha-
rū sūptū foemine uiris expbra-
rēt: cū ipsis margaritæ luxu
exprobraretur: Vēditæ sūt ma-
gno precio ex hæreditate Asi-
nii Pollionis & multorū. in his
laus erat: ut media cōmissura
non appareret: sustinebāturq;
pedib⁹ elephātinis. **S**iluas fœ-
lices: mēsas preciosas ex atlāte.
Minora dabit. q. d. hæc dona
superāt aurea.

Non Mēsa acerna. Mensa
ex acere arbore cōfecta p̄-
ximā citreæ dignitatē obtine-
bat: & cū citreū desideraret suc-
cedebant tabulæ acernæ. **M**ē-
sa igit̄ acerna loquēs ait se nō mīn⁹
lautis epulis onerari: q̄ citrea solet. **N**ō sūt crispa: id ē
nō sūt citrea crispis uenis p̄ciosa: nā citreæ quæ ī uena erāt crispæ magnæ erāt taxatiōis: &
tigræ dicebāt. auctor Pli. Filia: n̄ sūt nata. Siluæ mauræ. i. citri atlātici: nā Atlas maurita-
niæ est mons.

Grandia: Dentes eburnei. Inualecente luxu excogitatū ē pedes elephātinis mēsis ci-
treis supponere: quod supra repetito carmine poeta sæpe ostēdit: & ita exposuim⁹
locū illū ī iactabūdo q̄ ī septis uolebat oīa coemere: q̄ poposcerit ebur alte expositū. i. den-
tes elephātinis. Pli. hūc luxū detestatur ī. xii. naturalis historiæ nōdū iquit natū erat ius
ex eodē ebore: ut deorū simulacra spectarētur: & pedes mēsarum. nunc igitur pedes ebur-
nei ex dentibus elephantorum confecti habent hoc distichon. **P**ortant. sustinent Ta-
urorum: quia tauri iactantur in teatro ab elephantis. Trabes libycas. i. mēsas citreas.
Puncta. Quincupedala mēsurā quinque pedū nomē habet. hoc utebātur ad parietes
ædificatos dimetiēdos tāto artificio: ut etiā si redēptor: hoc ē qui suscepit parietē
ædificandū male ex ædificasset: hoc instrumēto deprehēderet. **C**lex: pertica ex ilice. **P**ū-
cta notis. i. distincta signis mensuræ. **C**lausula acuta cuspide: cōpacta. **C**lausula: mūita. **P**ro-
dere: deprehendere. **N**otis: mensura. Furta: si minus ædificauit.

Non. pocula archetypa nota sūt uel hui⁹ poetæ carie: nā sæpe hoc uerbo us⁹ ē: & nos di-
dicim⁹ ea eē pocula archetypa: q̄ atiq; s̄liorū opificū manib⁹ elaborata ferebāt: undē alia
ad exēplū effigerēt. Mētor at nobilis monumētis atiquorū sūmā laudē adept⁹ ē argenteis
poculis elaborādis. Nō ē gloria n̄ri cæli. i. nō ē gloria artificii n̄rorū tēporū: nā cælū sculpto-
ris instrumētū ē. q. d. hæc pocula nō sūt elaborata ad alienū exēplū: sed ipsa Mētoris artifi-
cio elaborata aliis exēplo stāt: sūt. n. archetypa: & hæc forma primū ī iis a Mētore edita ē.

Gustatorium.

Foemineam nobis chersor. si credis inesse:
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

Mensa citrea.

Accipe fœlices atlantica munera siluas:
Aurea qui dederit dona minora dabit.

Mensa acerna.

Non sum crispa quidem: nec siluæ filia mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

Dentes eborei.

Grandia taurorum portant qui corpora: quæris:
An libycas possint sustinuisse trabes.

Quinque peda.

Puncta notis illex: & acuta cuspide clausa:
Sape redemptoris prodere furta solet:

Pocula archetypa.

Non est ista recens nec nostri gloria cæli:
Primus in his mentor dum facit illa: bibit.

Non sunt. Calices audaces. Calices audaces uitrei erant exigui precii ad circū maximum expositi suis officinis: de his supra extat carmē. Audaces dicti quia uasa chrySTALLINA falsa specie imitarentur: nunc negant se appellandos esse audaces: cū plebei sint & uitrei: & gemmas non habeant quae aquis calidis solent uitari in aliis poculis. supra: Et nimirū calidis non uiciantur aquis. Vitri: cū sumus uitrei. Plebeia torēuata: uasa torēnata plebeia. Feritur aqua ardenti. i. uiciatur aqua calida: ut alia pocula.

Calices.

Non sumus audacis plebeia torēumata uitri.
Nostra nec ardenti gemma feritur aqua.

Phiala aurea cælata.

Quamuis callaico rubeam generosa metallo
Glorior arte magis: nam meus iste labor.

Calices Vatini.

Vilia sutoris calicem monumenta uatini
Accipe: sed nasus longior ille fuit.

Lances Chrysendeta.

Grandia ne uiola paruo chrysendeta mulso:
Ut minimum: libras debet habere duas:

Vasa aretina.

Aretina nimis ne spernas uasa monemus:
Lautus erat tuscis porsena fictilibus.

Bascauda.

Barbara de pictis ueni bascauda britannis:
Sed me iam mauult dicere roma suam.

Quamuis. Phiala aurea cælata cum aliis uasis cælaturae fiant gemmis: aut crustatione aliqua inserta: phialae cælantur ex sua tantum materia erant aureae: adeo duae unciarū phiala a Phithea sculpta incredibili aestimatione uenit: erant autē in emblemate Vlyxes & Diomedes palladiū subripientes. nunc phiala se ante ponit aliis uasis: hac una laud quod nihil habeat insertum aut alienum: sed totū emblemata eius constet materia. Magis gloriatur arte: id est maiorem habeam gloriam ex emblemate. Iste labor: emblemata. Est meus: ex me.

Vilia: Calices Vatini. Vatinius beneuetanus calices conficiebat prominentibus nasus: modo singulis modo binis: modo quaternis. Iuue. Et beneuentani sutoris nome ha-

bentem Siccabis calicem nasorum quattuor. Vilia quidem erant uasa: sed Vatini officio comendabantur: ex hoc extat distichon. Sutoris: magistri. Nasus: illa prudentia & ars Vatini: alludit ad nasum: nam Vatinius sutrinæ alumnus distorti corporis erat temporibus Neronis: ut ex historia Cornelii Taciti propagatum est: quis uilia haec sint: tū a p̄cio opifice cōfecta sūt. Longior nasus: calicis. erat enim nasutus Vatinius & perit.

Grandia. Lances chrysendetae patinae erant latiores aureae: quibus pisces in primis gestabantur: sed preciosiores quales erant multi. Ne uiola: ne affice ignominia. Ut minimum: ad minimum.

Aretina: Vasa aretina uasa fictilia: ex terra aretina fiebant magna laude: ut Plinius tradit: Rudis antiquitas fictilibus utebantur: quod Numa instituisse & docuisse dicitur. Agathocles siciliæ rex cum ex humili conditione in regiam peruenisset dignitatem: prioris fortunæ non oblitus: fictilibus perpetuo usus est. Nunc ait poeta Porsenam usum esse aretinis: duo designans & temporibus Porsenæ hæc in usu fuisse magna aestimatione: & aretinos illi paruisse. erat enim rex clusinarum in ætruria. Tuscis: aretinis.

Barbara. Bascauda uas erat peregrinum: nam britania hoc dedit seruato patriæ nomine. Iuuenalis: Addas & bascaudes: & mille escalia. Escalia: id est escis apta. picti dicuntur britanni: quoniam glastica est herba similis plantagini succo tingebant: ut horribiliores in bello essent: nam eo nigrescebant in speciem æthiopum: eorumque uxores eodem medicamento utebantur in quibusdam sacris Plutonis. Barbara: uasa peregrina.

Pictis: glasto. Suam: quia dicit me romanam.

S Non: Panaca. Menda est apud Ptholomeū p panacis populis rhetiæ panari scri-
ptum est: indemittebatur uasa uinaria de nomine patuæ panaca dicta. Rheti at po-
puli in italiā usque supra Veronā & Comum extenduntur: habetque uina iudicio. Vir-
gilii falerno tantum cedentia: Strabonis sententia certantia cum omnibus: grata Augu-
sto: ut scribit Trāquillus. Rheti a Rhetō duce. Si non est ignota: id est si aliquando fui-
sti Veronæ. **P**otasti uina thetica: panaca. **M**ea testa: me panaco uale.

Cum mihi boleti. Boletaria
uasa cōdēdis boletis cōpa-
rata ex forma: sed tñ destinabā-
tur coliculis: q̄ inter cibaria ga-
neata numerātur s̄nia Apitii: q̄
id docuit t̄p̄ibus Tiberii: con-
querūtur q̄ cū nomen hēant a
boletis coliculis s̄uiāt. **P**roto-
tomis coliculis. i. teneris & qui
p̄mī succidunt. **N**omē tā no-
bile: q̄a dicor boletaria: nā bole-
ti nobillissimi erāt. alibi: Bole-
tos mittere difficile.

Accipe: Calices surrentini.
Surreti ī campania æqua
æstimatione terra erat: ex qua
uasa confecta cū arētinis certa-
bāt: sed præstabāt leuitate: nā
leuigabant. Non uili: nō igno-
bili. **L**eue: politum rota.

Setinos: Colū niuarium.
Niues s̄uatae ī penu ui-
na refrigerabant hoc pacto: nā
cola hoc ē sacci niuib⁹ īplebāt:
p̄ quas effusa uina colabāt gra-
tissimo frigore: hoc ē q̄d supra
dixit uina transmissa sacco sol-
licito: cola aut̄ lautiorib⁹ s̄uie

bāt. hēbāturq̄ maioris p̄cii: nā expolitis uiminib⁹: aut certe p̄ano crassiore cōstabāt: eadē
uuis exp̄mūdis erāt apta. **V**irg. Tu spisso uimie qualos: Cola q̄ ploꝝ fumosis deripe te-
tis: cōficiēbātur itē sacci ad eundē usū linteī: sed minore p̄cio. Cola aut̄ dicta sunt a colā-
do: nā inde uina colabātur. **P**li. Hi niues: illi glaciē potāt: p̄enasq̄ montiū ī uoluptatem
uertunt. seruatur algor æstib⁹: excogitaturq̄ ut alienis mensibus nix algeat. **F**range tri-
entos setinos: cola uina setina: hoc est præstantissimū. **N**on inferiora nostra niue. i. per
nostrā niuē. Lina: hoc est unum uilius potes colare per saccos linteos.

Atrenuare. Saccus niuari⁹ ait se n̄ inferiorē esse colo: q̄do niuib⁹ suis colatū uinū n̄ sit
amin⁹ recēs q̄ m̄et ex colo niuario. **N**ra linteā: p̄ani linteī. tuo colo. i. niuario. Salit: exit.

Frigida. Vrceoli ministratorii dicebāt q̄b⁹ frigida & aqua calida ministrabat̄ mēsa cū
utraq̄ uicissim miscebat̄. monēt potaturę ne nimis morosā tēpatōnē & mixturā disq̄-
rat. **L**udere: lasciuire. **S**iti morosa: difficili: & quæ nulla mansura contenta sit.

Hic tibi donatur. Vrceus fictilis hoc loco commendatur ab opificio: quo uel seueris-
simum conuiuam ad sitim aquæ gelidæ quæ luxuriantibus tantum datur allidere
posset. **F**ronto: in historia est Cornelii Taciti de quo non loquitur hoc loco: est item in
epistola Pli. Secūdi laudatus ab arte dicendi. Fronto tertius stoicus: cuius meminit poe-
ta: quoniam iā recētiorę tēporū erat. **P**ansa ansa. lata ansa & discreta: ut pansī boues habē-
es cornua in diuersum tendentia. **S**toicus: quis stoicus esset.

Panaca.

Si non ignota est docti tibi terra catulli:
Potasti testa retica uina mea.

Boletaria.

Cum mihi boleti dederint tam nobile nomen:
Prototomis: pudet heu: seruij colliculis.

Calices Surrentini.

Accipe non uili calices de puluere natos:
Sed surrentinæ laue toreuma rota.

Colum niuarium.

Setinos moneo nostra niue frange trientes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

Saccus niuarius.

Attennuare niues norunt & linteā nostra:
Frigidior colo non salit unda tuo.

Vrceoli Ministratorii.

Frigida non desit: non deerit calda petenti:
Sed tu morosa ludere parce siti.

Vrceus Fictilis.

Hic tibi donatur panda ruber urceus ansa:
Stoicus hoc gelidam fronte petebat aquam.

Nos satyrus: Calathi. Calathi baccañalibus celebrâdis dicati erât calices iuinarii. Virgilius: Vina nouum fundam calathis aruisia nectar. horum usu nunc gloria. Satyrus: Comes Bacchi. Bacchus: cuius sacra peragimus. Tygris ebria: quæ uino delectat. Væ. Calices saguntini. Saguntû mittebat terrâ ualis fictilibus aptâ: Vnde lagœna sagûtina a luuenale dicit saguntinis calicibus cõserta pugna. nûc cõmédant: q̄ cû alia pocula tractent: & custodiantur magna sollicitudine: i his nulla cura opus sit. sût eni uasa uilia: & si franguntur aut nullâ aut certe paruam afferunt iacturâ. alibi: Ficta sagûtino cymbia malo luto. alibi: Septenaria synthesis sagûti. Papi. Vnâ mittere synthesisin: Quid horres alborum calicû: atque cacaboz

Calathi.

Nos satyrus: nos bacchus amat: nos ebria tigris
Perfusus domini lambere docta pedes.

Calices saguntini.

Quæ nõ sollicitus teneat: seruetque minister:
Sume saguntino pocula ficta luto.

Calices gemmati.

Gemmatum scythicis ut luceat ignibus aurum:
Aspice quot digitos exiit iste calix.

Ampulla potoria seu parcaria.

Hac licet in gemma quæ seruat nomina cosmi
Luxuriolè bibas: si foliata sitis.

CrySTALLINA.

Frangere dum metuis frangis crySTALLINA: peccât
Securæ nimium sollicitæque manus.

Nimbus uitreus.

Aioue qui ueniet: miscenda ad pocula largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi uina dabit.

Patella cumana.

Hanc tibi cumano rubicundam puluere testam
Municipem misit casta sibylla suam.

mi: unguentarii. Si sitis foliata. i. si unguentum foliatum optas bibere.

CrySTALLINA. Ex gelu concreta preciosissima uasa erant: hæc mittebat ortens. Indica cæteris præstabant: nascebantur præterea in asia ad alabandam & drosiam: Xenocrates: auctor est uas chrySTALLINUM sextartorum quattuor ex india fuisse allatum: mittuntur nunc monente poeta quo pacto seruari possint: ne frangantur: ut. s. seruus qui ea tractabit: nec nimium negligat: nec nimium sit sollicitus: nam & non curanti temerè excidit & a timente substineri non possunt labantibus manibus. Peccant: sinunt excidere.

Aioue. Nimbus uitrens uas erat: cuius in primo meminimus: uitreum quo spargebatur in theatris crocum uino dulci mixtum. supra: Et cylices nimbis hic maduere suis. nomen datum est a nimbo cælesti: cuius instar odoramenta illa fundebat. Nimbus?

Hcælestis. Hic Nimbus: cælestis. Hic nimbus: hoc uas. Vina mixta. s. croco. Anc: Patina cumana. De patina cumana hoc scribi existimo: nam cum patinarum luxuriam multis uersibus redarguisset. Pli. addidit rhegium & cumas his nobilitari: hoc est rhginas & cumanas esse in precio. erat autem hæc fictilis. Casta: uirginitate nobilis.

Municipem: e municipio iuo cumano.

Gemmatum. Calices gemmati. Calicibus inserbantur gemmæ smaragdi i primis qui scythici dicunt: quoniã illic ad uecti cæteris præstant: auctor est. Pli. eo usque procedete luxu: ut Multi gemas digitis detrahas populis Insereret. Iuuenâ. Nâ uiro ut multi gemmas ad pocula trãffert a digitis. Ignibus scythicis. i. smaragdis scythicis perlucidis. Aurum: id est poculum aureum.

Hac licet. Ampulla potoria unguentis. tantum dicata erat: sed in bibendi usû usurpata: potoriæ cognomen sibi adoptauit. Ex hoc iocatur poeta: aitque aliquè posse uti ampulla: si quidem uult potare unguenta. Foliata: unguenta quæ nardina dicebantur. Cos

Aspicis. Calices uitrei ex ægypto aduehebant elaborati magno opificio: pereunt sc̄p̄
sæpe in medio opere: dū opifex plus industriæ adhibet ut faciat ornatiore s. Ingē-
um nili: calices ingeniose factos ab ægyptiis. **P**lura: ex artificio. **P**erdidit opus. i. fregit

Scalidū. Myrrhā. Vasa myrrhā cōstabāt ex quodā humore sub terra cōcreto in uari-
as maculas. Parthia: & carmania p̄sertim hęc uasa susppeditabat. Myrrhā itē gen^o ui-
ni erat cōditi myrrhæ odore: ut Plaut^o i p̄sa fabula docet: & i p̄seudulo: dū dulciā ui-

na recēset hęc ait: Ecq̄d habeāt
roga: myrrhinā: passū: defrutū:
mella. nūc de uasis loquitur: a
quorū co'or̄ iocās ait posse his
fieri calidū uinū: nā eorū ma-
culæ ex purpurea & lactis colo-
re ignescūt. odor ē in his com-
mēdat̄ auctor̄ Pli. Myrrha: uas
myrrhinū. eodē uerbo utit̄ Pa-
pi i Cario. Myrrhasq̄ graues. i.
uasa myrrhā. **F**it melior: quā
odor i myrrhinis cōmēdatur.

Spoletina. Lagoena niuaria
aqua ex niuibus expressa
magni hēbat̄ precii. apte igit̄
monet lagoena niuaria: ne aut
spoletio: aut peligno uino hoc
aquæ gen^o misceret̄: sed tātū fa-
lerno & aliis quorū p̄cio cōue-
nit. loquitur aut̄ d̄ aqua decocta:
quæ niuibus refrigerat̄: q̄lis est
apud Iuue. Frigidior geticis
petit̄ decocta pruinis: & Plini.
Seruat̄ algor æstibus: excogita-
turq̄ ut alienis mēsis algeat
nix: decoquūt alias quas mox
& alias hyemāt. **C**ellis marsis:
pelignis. **Q**uo tibi. i. i quē usū
erit tibi. **S**poletina: pessima. i.

uina bibis: i quē igitur usum potis aquā niueā: quæ pra statissimo tātū uino solet isūdi.
Nobile frigus aquæ decoctæ. i. aqua hęc nō est i tuum usum: si aut pelignū: aut spo-
letinū bibis: quæ pessima sunt uina: sed bonis adhibenda est.

Non. Eadē lagoena. **E**st cō. neta: iuēit. i. excogitauit aquā decoctam. **D**e niue: refrige-
ratiā ex niue. **A**silia. Idē argumētū. **V**ndis niualibus: aqua refrigerata ex niue.
Pluris cōstet: q̄ tale uinū. q. d. isto uino est hęc aqua preciosior.

Dvm. Matella fictilis uas urinæ: quod a domino potiebatur p̄cussu digitorum. su-
pra: digiti crepātis signa nouit eunuchus Et delicatæ suscitator urinæ. **P**ellex: ab
uxore dicit̄ meretrix uiri. **C**ulcitra pellex: fit matellæ cū incius locū perfundit̄. **M**ea
pellex: perfussa est loco meo: quum ego deberem.

Quāuis. Ligula argētea. Ligula instrū argenteū tractandis aromatis aptū: quod i sa-
turnalibus mittebat̄. ē itē uiculi genus quo calcei alligabant̄: ut Festus scribit & Pol-
lux apud græcos. ligula uero glandius erat a similitudine linguæ dictus: auctor̄ Gel. cum
aut̄ & illud instrū argenteū linguæ speciē haberet: ligula dicebat̄ a grāmaticis cōtendē-
tibus primitiui rationē seruādā esse. & cū a ligua ligula diceret̄ linguā eē accipiēdū: sed
ciuili quadā usurpatione ligula dicebat̄ indoctis grāmaticis: uolēt̄ ib^o analogiā seruare. q.
d. in usu est ligula in ratione: de qua sunt solliciti grammatici. **L**ingula: sed indocte fa-
ciunt: q̄ lingulam usui aduersantes me appellant.

Calices uitrei.

Aspicis ingenium nili: quibus addere plura
Dum cupit: ah quoties perdidit auctor opus.

Canihrry M

Si calidum potas ardentī myrrha falerno:
Conuenit: & melior fit sapor inde mero:

Lagoena niuaria.

Spoletina bibis uel marsis condita celis:
Quo tibi decocta nobile frigus aquæ.

Niuus.

Non potare niuem: sed aquā potare rigentem:
De niue commenta est ingeniola sitis.

Idem

Massilia fumos miscere niualibus undis:
Parce puer: constet ne tibi pluris aqua.

Matella fictilis.

Dum poscor crepitu digitorū & uerna moratur:
O quotiens pellex culcitra facta mea est.

Ligula argentea.

Quāuis me ligulam dicant equitesq̄ patresq̄:
Dicor ab indoctis ligula grammaticis.

Sum Coclearia a coclearum similitudine dicta sunt: nunc interrogat quare dicantur coclearia: cum non minus aliis cibis seruiant: quam cocleis: sed appellata sunt a specie coclearum non ab alicuius cibi usu. Oua autem & cocleae mensarum initio apponebantur. supra: Et cocleas tibi habe: perdere nolo famem.

An te: Annuli in usu equitum erant. Equites autem ante legem Othonis a Domitiano renouatae complures erant multis infra censum equestrem dignitate occupantibus: sed

post legem illam rari facti sunt: nam pauci poterant se equites constare: nam & a consessu in xiiii. theatri arcebantur: & nusquam per equitibus habebantur: qui infra censum erant. supra: Rarius nunc adhibetur eques. Eques dicebatur: qui faciebatur stipendium equo: hi erant alieni: nam in militiam conducebantur aliena stipe: ad quorum differentiam qui censu & dignitate erant equites: dicebantur equites non alieni: sed sua tantum dignitate & censu equites. Ita locus ille exponatur: ut supra: Aut quem prosequitur non alienus eques: id est eques diuitiis & censu non conductus militia: qui alieni dicebantur ex historia: Itaque renouatae legis a Domitiano annuli mittuntur

Coclearia.

Sum cocleis habilis: sed nec minus utilis ouis:
Nunquid scis potius cur cocleare uocer.

Annuli.

An te frequens sed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes est non alienus eques.

Dactylotheca.

Saepes grauis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta mea fiet: sed tua gemma fide.

Toga.

Romanos rerum dominos gentemque togatam
Ille facit: magno qui dedit astra patri.

Idem.

Si matutinos facile est tibi rumpere somnos
Attrita ueniet sportula saepe toga.

hoc disticho. **A**n te. s. quam renouata esset Othonis lex. **F**requens. i. multi qui se dicebant equites. **U**t posset domino. i. Caesari plaudeat iustus eques. **N**unc. i. post renouatam legem. **R**arus. i. pauci. Nam pauci sunt qui habeant censum equestrem: & annulos mittere possint tanquam equites. **F**elix: ille potest uideri: cui eques non alienus comes est: Nam equites comites erant imperatorum: ut supra: ac si diceret adeo pauci nunc sunt equites: ut plane felix sit: qui habet equitem comitem magnae nunc dignitatis.

Saepes: Dactylotheca. Dactylotheca nomen non habet latinum. significat autem plures gemmas eodem repositoio collocatas: & repositoium ipsum. Id Scaurus Syllae: pugnus primus inuenit. **P**ompeius dactylothecam mitridaticam in capitolio dicauit. nunc loquitur & usum sui laudat. Elabitur: effluit. Grauis: ponderosus. Mea fide: mea custodia: quia seruabo gemma id est annulum.

Romanos: Toga. Versus est uirgilianus: sed ut puto aliter acceptus a poeta quam scripserit Virgilius: Nam ille intelligit per gentem togatam romanum populum: cum toga olim romanorum tantum uestis esset nulla inter eos discretionem. postea in usum uenit tantum eorum qui diuites sequebantur: unde togati saepe numero dicti sunt a poeta ante abulones. Gentem igitur togatam ipse intelligit comites togatos: ut dicat Domitianum qui patrem caelo consecrauit facere ut romani sint domini rerum & habeant togatos. **M**agno patri. i. Vespasiano. **A**stra. i. caelum. **G**entem togatam. i. comites togatos. uel arma dedit magno patri: quoniam Domitianus adhuc puer capitolium defendit cum Sabino patruo. Tacitus & Suetonius auctores. **D**edit arma: suppeditauit praesidium. **M**agno patri: id est Ioui.

Si. Idem est argumentum: quo indicatur usus togae: quae sumebatur ab his qui diuites salutabant: & eorum comites errabant per urbem. **M**ulta sportula ueniet: id est dabitur tibi. **S**i facile est tibi: id est si facile potes mane surgere. Alibi de salutatione: Discursus uarios uagumque mane. Iuuenalis: Sollicitus ne tota salutatrix iam turba peregerit orbem.

PAuperis. Endromis uestis uillosa: quæ in gymnasiis sumebat ab his qui se exerce-
bāt in palæstra: mittebat e gallia quæ nomen est lacedæmoniū. supra: Quæ lacedæ-
moniū barbara nomen habet. Iuue. Endromidas tyrias & foemininū ceroma. Exigui erant
precii: licet a diuitibus tantū usurparet: nam soli diuites in gymnasiis exerceri solebant.
Pauperis est munus: pauperes mittunt. **N**ō est usus pauperis: Nam soli diuites in gymnasio
exercent: unde alibi gymnasii labores modo uanos: modo stultos appellat.

HAec tibi: Canusina fusca.
Lanæ canusina: nullo medica-
mento suo tamen uelut rutilæ erant:
quas erithras appellabant: imi-
tabant igitur colorem mulsi: sed
cū erant fusca: speciem mulsi mi-
xti præ se ferebant: nunc mit-
tuntur fusca quæ hac una re
possunt comedare: quod diu eun-
dem retinebunt colorem nec ci-
to uidebunt attrita. **S**imillima
mulso turbato: id est mixto
& confuso: ita enim subruffum
uidebatur. **N**on fiet anus: id
est non uidebitur attrita.

GAllia. Bardocucullus ue-
stis gallica erat: cuius su-
pra meminit. **H**æc cum & ui-
lis esset: & noua quadam forma
confuta: uidebatur penula cer-
cophiteorum. cercophiteci autem
similæ caudatæ sunt. **S**anto-
nes: populi galliæ. **P**enula: ue-
stis.

Roma. Canusina ruffa suo:
ut diximus uelut rubebat:
sed ex his fusca tantum place-
bant romanis: Ruffa autem gal-
lis pueris & militibus. **F**uscis
togis: canusinis fuscis.

Ingrediare: Penula scortea pellibus confuta dicebat: nam scorta apud antiquos pel-
les significabant: unde impudicæ mulieres nomen dixerunt. Vetus est ædilitium edictum
ne quid scortum hoc est ex pellibus tepulis inferat. Nefas enim erat aliquid morticinum adesse:
ut scribit Varro. hæc autem arcendis pluuiis sumebant. **A**d subitas: id est si subito & repē-
te plueret. **N**unquam desit: quin tecum afferas.

Siueneto: Lacernæ coccinæ: De cocco satis in superioribus libris dictum est: cuius co-
lor notus est. nunc cum mittant lacernæ coccinæ: iocatur poeta amicū monens: ut si aut
prassinæ aut uenetæ factionis est: nam Prassinus & Venetus agitantes suas habebant
factiones: quemadmodum alii aurigæ habent. auctores sunt Festus & Tranquillus: Non in-
duatur ueste coccinea: hoc autem ait iocans ex colore: nam Prassinus agitatoris nomen: quæ-
uis proprium sit. tamen in latinum conuersum significat uiridē: & uenetus color subobscurus
erat. Qui igitur induit coccineas: a Prassinus & a Veneto discedit. **N**e fias transfuga: ne
reliquas factiones. **H**ac forte munere uestis amplius enim nec Veneti nec Prassini: quo-
rum neutrius colorem habebis.

Si Posses. Pileum libertatis iudicium in saturnalibus: in quibus cum lacernæ essent sumeretur causam
affert pauper quare eas non miserit cum pileo. **M**unera capiti: pileum.

Endromis.

Pauperis est munus: sed non est pauperis usus:
Hanc tibi pro togula mittimus endromida:

Canusina fusca.

Hæc tibi turbato canusina simillima mulso
Munus erit: gaude: non cito fiet anus.

Bardocucullus.

Gallia fantonico uestit te bardocucullo:
Cercopithecorum penula nuper erat.

Canusina Ruffa.

Roma magis fuscis uestitur gallia ruffis:
Et placet hic pueris militibusque color:

Penula scortea.

Ingrediare uiam cælo licet usque sereno:
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

Lacernæ coccinæ:

Si ueneto prassino ne faues: qui coccina sumis:
Ne fias ista transfuga sorte uide.

Pileus.

Si possem totas cuperem misisse lacernas:
Non tantum capiti munera mitto tuo.

Non ē. Lacernæ bæticae. Lana bætica auctoꝝ Plī. rutila erat ut cañusina. lacernæ ex ea cōfectæ nūc glorianē: q̄ nullo medicamēto sint coloratæ: sed sua tm̄ natura: in quo præferri uolūt tyriis: quæ ahenō purpuræ tingunt. **L**ana mēdax: tinctā. **S**ic placeat. i. esto q̄ placeat & sint gratæ tyriæ suo medicamine. **O**uis: quia ita eram colorata: **F**ut nunc sum in oue. **T**inxit: nam in oue ita nata sum.

Fascia. Fascia pectoralis cōpescendis papillis dabat ne nimiū tumescentes deforme

pectus redderent. **N**ostra manus: id est ut papillæ stent itra gratam mensurā. i. ut manib⁹ comprehendi possint: nam ita sunt gratiores.

Lacernæ Bæticae

Non est lana mihi mendax nec mutator ahenō:
Si placeant tyriæ: me mea tinxit ouis.

Fascia pectoralis.

Fascia crescentes dominæ cōpescite papillas:
Ut sit quod capiat nostra tegatq; manus.

Lacernæ.

Amphitheatrales nos commendamur ad usus:
Cum tegit albentes nostra lucerna togas.

Cœnatoria.

Nec fora sunt nobis: nec sunt uadimonia nota:
Hic opus est pictis accubuisse toris.

Focale.

Si recitaturus dederō tibi forte libellum.
Hoc focale tuas asserat auriculas:

Lana.

Tempore brumali non multum læuia profunt:
Calfaciunt uilli pallia uestra mei.

Gausapa uillosa uel mantile.

Nobilius uillosa tegant tibi lintea citrum.

Amphitheatrales: Lacernæ albae. prodibant ī spē etaculū īperatores comite senatu & equestri ordine gestantib⁹ omnib⁹ lacernas albas nō nūquā. supra: Sācto cū duce cādidus sederet. hunc usum disticho profitent lacernæ albae.

Usus amphitheatrales: usus spectaculorum.

Nec uestis cœnatoria quæ intra domū sumebat ad mēsam suū p̄fiteet usū. Numero tamē multitudinis & genere neutro supra dixit: Cœnatoria mittat aduocato: & hoc loco. **N**ec fora: hoc dicit p̄pter uestē quæ forēsis dicebat a foro: ut Cicero scribit: ubi tantū gestabatur cœnatoria uoluit p̄ferri forēsis: quia ipsa sunt ad getem & ocium. **N**obis fora: ut uesti forēsi. **H**oc opus

est: hoc agimus: nos. Pictis toris: paueninis & cultis tricliniis.

Si recitaturus. Focale capitis tegmentū erat ad aures promissum: quo recitaturi oratores utebant: ut inter strepitus obaudirent actioni intenti a faucibus dictū. Fabi⁹ Quintilianus hoc delicatis tantum oratoribus & ualitudinariis permittit: ut eo disticho expositum est: **Q**uid recitaturus circundas uellera collo: Cōueniunt nostris auribus ista magis. Ex hoc distichi existit argumentū: ut ostēdat focale non cōuenire oratoribus: sed audientibus: ne obtundat: inanem & delicatum nimis usum focalis designās. **A**sserat: uindictet a strepitu. **L**ibellum: meum.

Tempora. Lena uestis hyemalis apud græcos chlena dicta uillos grādiōres habebat: & sup̄induebat palliis. sola igit nō poterat frigus arcere: sed pallia sup̄inducta crassitudine uilloꝝ calefaciebat. **L**enia. i. uestes lenæ. **M**ei uilli: pallia uestra quæ subsunt.

Nobilius. Mantile: Mappa uillior erat: quā abusione uirgiliana alicuius uideatur auctoritatis: qui mantilia pro mappis dixit: **T**onsisq; ferūt mantila uillis: mappæ autem uillosæ cicris mensis ob nobilitatem erant delegatæ. mantile nullum mensæ genus repudiabat: erat enim uile. **L**intea: panni ex lino qcunq; sint. lintea itē peculiari significatione in usu thermarum erant corporibus abstergendis: ea dicebantur lintea teritoria: quod sordes tererēt e corporibus. **N**ūc lintea uillosa mappam significat: quæ uillorum subtilitate erant in precio.

Orbibus in nostris: hoc ē in mēsis rotundis quas tegimus: quod dixit propter mēsas citereas quæ rotūdæ erāt: & orbis libyci appellatæ sūt a Mart. **C**irculis: panis erat mixta farina caseo & aqua: quæ qui icōdite faciebāt lixulæ & semilixulæ dicebant. hic aut accipit circulū p̄ omnis generis rotunditate ex quouis ligno: cū mantile dicat circulum

Ietiam sibi satis esse quæ tegat adeo a citereis orbibus abest.

Vngere. Liburnica. liburnicæ lanæ similiores erāt pilis q̄ uellerib⁹ iutiles pexis uestibus textorū tātū arte cōmēdatæ. unde togæ textæ tictæ ruf

fo colore pagæ eū retinebāt inficiētes sup̄indutā lacernā. ac cusat̄ igit̄ ille q̄ liburnicis sup̄induat albas lucernas: nā rufi o colore ificiunt. **V**ngere: sup̄induere. **C**allaicas: rutilas. uel ab auro callaico: qd̄ rutilū est: uel a lanis callaicis: q̄ rutilæ sūt.

Non nos. **V**dones cilicci. Cilicia dicūtur idumenta ex capris pilis cōtexta a cilicib⁹ q̄ ea p̄mi istitueūt. **V**dones uerbo peregrino calciamēta sunt: nūc mittūt: idicātq̄ ex quo genere lanæ cōstet. **M**ariti olentis: hirci. **P**lāta: pes. **S**inu cinyphio: pilis hircinis: nā hirci cinyphii sunt dicti a cinyphæ aphricæ flu. ad quem sunt magna copia.

Cvm. **S**ynthesis uestis saturanalitia nota a superiorib⁹ libris i luxū sumpta nōnunq̄ a Nerone quis saturnalia n̄ agerentur: cū tantū induat̄ fasturnalib⁹ deposita toga. **S**ynthesis itē uas fictile. supra: Septenaria synthesis sagūti. & Papi. unā mittere synthesis qd̄ horres Alboꝝ calicum atq̄ caca

Vellera. **T**unicæ patauinæ cōtextæ multa lana in tantam cōplebantur crassitudinē ut perfinde ac tabulæ secari posse uiderētur. Strabo copiam uestium & pannorum missam fuisse a patauinis romam testatur. **T**rilices: dicunt̄ triplici litio textæ. Sumat̄ dum texuntur. **M**ulta uellera: multā lanam.

Hæc. **S**pongia græca dictio ē: unde itegrā seruauimus appellationem perfusa aqua mēsarū colorem instaurabat tergendō. **S**orte: muneri. **T**umet: inflat̄ aqua: eadem immundis uasis tergendis erat in usu. supra: Damnatæ spongia uirgæ.

Ismi. **P**enula gauſapina. penulæ seruoꝝ uestes & pauperioꝝ ex lana appula optime texebant. p̄ni gauſapini uillosi dicunt̄: nam gauſape stramētū erat militare: grossioribus pilis. penulæ igit̄ gauſapinæ: quis hyemales essent: æstate tamen poterant delectare: quod supra diximus: Mense uel augusto sumere gauſapinas. **C**s candor: id est talis candor etiam. **M**edia messe: quāuis sim hyemalis.

Tinge. **C**eruical ex plumis refertū substērandæ ceruici iacētū paratū erat: eratq̄ i usu tātū delicatoꝝ hoīum: iccirco conducūtur apud luue. ceruical amicæ: clamante Pli. usq̄ eo p̄cessisse delicias: ut ne ceruices qd̄ uiroꝝ sine p̄nis sustineri possint: idē mone

Orbis in nostris circulus esse potest.

Cuculli Liburnici:

Iungere nescisti nobis o stulte lacernas:
Indueras albas: exue callaicas.

Vdones Cilicii.

Non nos lana dedit: sed olentis barba mariti.
Cinyphio poterit planta latere sinu.

Synthesis.

Dum toga p̄ quinas gaudet requiescere luces:
Hos poteris cultus sumere iure tuo.

Tunicæ patauinæ.

Vellera cum sumant patauinæ multa trilices:
Et pingues tunicas serra secare potest.

Spongia.

Hæc tibi sorte datur tergendis spongia mensis.
Vtilis expresso cum leuis imbre tumet.

Penula Gauſapina.

Is mihi candor inest: uilliorum gratia tanta est:
Ut me uel media sumere melle uelis.

Ceruical.

Tinge caput nardi folio: ceruical olebit:

eum cui mittit cervical: ut tingat caput nardo tãquã luxuriosum & delicatũ hoĩem. **F**olio nardi: ex quo foliatũ unguentum fiebat. **P**luma: cervical. **T**enet: seruat.

Stragula: Cubicularia gauſapina. cubicularia ſtragula erãt cubiculi. gauſapia. i. uilloſa: ut ſupra expoſuim⁹. locat̃ i eũ q̃ habet uxore anũ. Ei. n. nihil poſſunt calore ſuo p̃deſſe: cũ p̃xia uxore cõgeleat. **S**tragula uilloſa: cubicularia. **T**apetis purpureis: inſtar tapetoz. **C**õgellat uxor. q. d. & ſi uilloſa ſumus: nihil proſumus tibi ad calorem.

Perdidit unguentum: cũ coma pluma tenet.

Cubicularia Gauſapina.

Stragula purpureis lucent uilloſa tapetis:

Quid prodeſt ſi te congelat uxor anus?

Lodices.

Nudo ſtragula ne toro paterent:

Iuncta nos tibi uenimus ſorores,

Amiſtorium.

Mammofas metuo: tenera me trade puellæ:

Vt poſſint niueo pectore lina frui.

Cubicularia polymita.

Hæc tibi memphitis tellus dat munera: uicta eſt

Pectine niliaco iam babylonis acus.

Zona.

Longa ſatis nunc ſunt: dulci ſed pondere uenter

Si tumeat: ſiam tunc tibi zona breuiſ:

Gauſape quadratum.

Lodices mittet docti tibi terra catulli:

Nos elicaonia de regione ſumus,

Semicinctum.

Pot tunicam diues: ego te præcingere poſſum:

Eſſem ſi locuples munus utrunque darem.

Nudo: Lodices: Lodici⁹
rotus lecti apparatus cõ
tegebat. erãt aut̃ geminæ i op
torũ coeũtes: hunc uſũ ex ſe
docent. **N**os: lodices. **T**oro
nudo. i. lecto nõ operto nobis.
Stragula eſſet nuda: niſi nos
eſſemus quæ ea tegimus.

Mammofa. Amiſtorium in
dumetum erat pectoris
dormienti: ne temere iactatus
nocturno frigore offenderet:
erat aut̃ ex lino mulieribusq̃
maxie in uſu. Rogat nũc ami
ſtorium ut tradat poti⁹ puellæ:
q̃ mammofa. **L**ina. i. ego lin
teũ. **N**iueo pectore. ſ. puellæ.

Hæc tibi: Cubicularia poly
mita. polymita dicebant̃
multis litiis cõtexta: q̃ Alexan
drini p̃mi iuenerũt: auctor eſt
Pli. in. viii. naturalis hiftoriæ.
tanta aut̃ arte exercebant̃: ut
maiore ferme iduſtria ſingula
i his diſtinguerentur: q̃ babylo
nia acu poſſet: nam babyloni
acu uestes intexere ceperunt:
quis Home. hoc texturæ gen⁹
tribuat helenæ: quã itroduxit
itexentẽ uaria certamina Tro

ia ruẽte. Martialis mēphiticã tellurẽ dixit: cũ alij hoc de Alexãdria ſcribãt: ſed tamẽ Alexã
dria i ægypto e: ut mēphiticã exponas. i. ægyptiã. **V**icta e: ſuperata e. **N**iliaco: ægyptio.

Longa zona puellæ datur monens ſe tam diu fore utilem ad cingẽdum: quoad uen
ter non intumuerit. placet hoc referas ad puellam poti⁹ exponens dulci ponde
re id eſt foetu: q̃ ad omnes exponens dulci pondere hoc eſt gulæ uoluptate: quæ cibo
rum ſua uitate capta pondus immittit uentri.

Lodices: Gauſape quadratum: Gauſape ſtramentum erat: ut diximus militare groſ
ſioris uilli quadratum dictũ a forma: ut ego abitor: nam & Fenella ſcribit. Tri
clina ſe puero quadrata & compacta aut acere operta accedro cõpiſſe. erat autem hoc
gauſape pauperiorum cum lodices ſtragulis in eundem uſum lautioribus ſeruirent.

Elicaonia: id eſt patauina: nam licaonia finitima pamphiliæ ſocios dedit Antenori: q̃
patauium condidit: dicta olim Elicaonia ab Elicaone rege: ſed poſtea Licaoniam Strabo
Plinius & Ptolomæus dixerunt ſupra: Si prior euganeas clemens elicaonis oras. **T**er
ra Catulli: Verona.

Pot. Semicinctum: Compoſitione declarat quid ſit: nam medium cingebat homi
nem tunica demiffum. **V**trunq̃: togam & ſemicinctum.